

Integraal huisvestingsplan onderwijs Gemeente Arnhem

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Ten geleide	6
DEEL A	7
Het beste onderwijs voor alle Arnhemse jeugd	8
DEEL B	14
1. Inleiding	15
2. Huidige situatie van onderwijshuisvesting in Arnhem	16
3. Wettelijk kader	19
4. Gemeentelijke beleidskaders	20
5. Basisafspraken tussen gemeente en schoolbesturen	24
5.1. Basisafspraken over kwalitatief goede huisvesting	24
5.2. Basisafspraken over het bieden van voldoende huisvesting	25
5.3. Basisafspraken over de afweging voor nieuwbouw of renovatie	26
5.4. Basisafspraken over gebruik, beheer en onderhoud	28
5.5. Basisafspraken over IKC beleid	28
5.6. Basisafspraken over de nabijheid van de school	30
5.7. Basisafspraken over schoolpleinen	30
6. Beleidsrijke toevoegingen	31
6.1. Onze schoolgebouwen kennen een gezond binnenmilieu	31
6.2. Inzetten op flexibiliteit en meervoudig inzetbare onderwijsgebouwen	32
6.3. Verbetering van fysieke toegankelijkheid schoolgebouwen	32
6.4. Verduurzaming van onderwijshuisvesting	33
6.5. Bewegingsonderwijs voorzieningen sluiten aan bij actuele inzichten op gezondheid en sport	35
6.6. Bewegvriendelijke groene schoolpleinen	35
6.7. Ondersteuning van achterstandsscholen via huisvesting	36
6.8. Sturen op thuisnabij onderwijs voor het primair onderwijs	36

6.9. Door gezamenlijk investeren in schoolgebouwen lagere exploitatiedruk	37
6.10. Behoud erfgoed als onderkomen voor onderwijs	38
7. Systematiek prioritering schoolgebouwen	39
8. Primair onderwijs	42
8.1. Introductie	42
8.2. CSA	42
8.3. Presikhaaf	45
8.4. Noord-Oost	46
8.5. Noord-West	48
8.6. Malburgen	51
8.7. VKR	53
8.8. Elden en De Laar	55
8.9. Schuytgraaf, Elderveld	57
9. Voortgezet onderwijs	59
9.1. Introductie	59
9.2. Schoolbestuur Quadraam	60
9.3. COG	62
9.4. Guido	63
10. Speciaal (basis)onderwijs	64
10.1. Speciaal basisonderwijs	64
10.2. (Voortgezet) speciaal onderwijs	66
11. Bewegingsonderwijs	70
12. De huisvestingsopgave voor de komende periode	72
12.1. Huisvestingsprojecten in de komende 16 jaar	72
12.2. Gebiedsontwikkeling met aanvullende onderwijs huisvestingsbehoefte	73
12.3. Behoefte aan aanvullende initiatieven locatie-overstijgend	73
13. Financiële implicaties	76
13.1. Financiële kaders	76
13.2. Totale investering IHP	78
13.3. Cofinanciering vanuit schoolbesturen	79
13.4. Input voor jaarprogramma's	80

13.5. Aanvullende kosten	80
13.6. Actualisatie van plannen en herijking van het IHP	81
Bijlage 1 van Deel B: Resultaat kwalitatieve beoordeling	82
Bijlage 2 van Deel B: Overzicht schoollocaties	83
DEEL C	84
1. Huidige situatie	85
2. Financiële vertaling IHP	85
2.1. VNG norm, de basis voor solide en toekomstbestendige schoolgebouwen	86
2.2. Beleidsrijke toevoegingen, optimale kansen bieden voor de jeugd	86
2.3. Plan- en ontwikkelingskosten, fundament om het IHP te realiseren	86
3. Financiële uitgangspunten	87
3.1. Afschrijvingsmethodiek	87
3.2. Prijsstijgingen: een realistische basis voor onderwijshuisvesting	88
3.3. Desinvesteringen	88
3.4. Bestaande budgetten blijven beschikbaar voor onderwijshuisvesting	88
3.5. Plan- en ontwikkelingskosten berekend op basis van kengetallen	88
4. Doorrekening financiële dekking IHP	89
4.1. Totale financiële lasten	90
4.2. Nieuw financieel kader	91
4.3. Ontwikkeling bestemmingsreserve	92
4.4. Jaarlijkse bijstelling	93
Bijlage 1 van Deel C: De basis, bekostigd via de VNG norm	94
Bijlage 2 van Deel C: Beleidsrijke toevoegingen	95
Bijlage 3 van Deel C: Plan- en ontwikkelingskosten	96

Voorwoord

In Arnhem staan we er voor dat kinderen zich maximaal kunnen ontwikkelen, kennis kunnen vergaren en hun talenten kunnen ontdekken. Zodat ze kansrijk opgroeien, waar in de stad ze ook worden geboren. Onderwijs is één van de belangrijkste pijlers in de ontwikkeling van kinderen en we vinden het belangrijk dat de schoolgebouwen kinderen een stimulerende leeromgeving bieden. Niets minder is dan ook de inzet van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2024-2039. We hebben ons de vraag gesteld wat een kind nodig heeft om zich goed te ontwikkelen. En wat betekent dat dan voor een schoolgebouw en de schoolomgeving? En dus niet: hoeveel vierkante meter per leerling of hoeveel leslokalen heeft een school nodig? Of welk onderhoud is minimaal nodig om schoolgebouwen open te houden?

Door onze kinderen en hun behoeften steeds bovenaan te zetten, ligt er nu een heel ander Integraal Huisvestingsplan. Een plan waarbij we kijken naar wat nodig is voor het beste onderwijs en niet naar vierkante meters. Een plan waarbij we kijken naar de lange termijn en niet naar het plakken van pleisters. En een plan waarbij we de ambities die we hebben, bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid, óók hebben meegenomen. Want als we inwoners en ondernemers uitdagen mee te doen met zulke ambities, dan moeten we zelf het goede voorbeeld geven.

It takes a village to raise a child. We hebben allemaal - gemeente, scholen, leraren, ouders, maatschappelijke organisaties - een verantwoordelijkheid in het creëren van gelijke kansen voor kinderen. Dit huisvestingsplan ondersteunt dit. Op allerlei manieren proberen we daarom de kansen van de jeugd te vergroten. Door hulp en ondersteuning nog voordat kinderen naar school gaan, door schoolmaaltijden of door extra vakken cultuur en sport met de rijke schooldag. En ook met het Nationaal Programma Arnhem-Oost. Zo steken we bijvoorbeeld extra geld in scholen in Arnhem-Oost, waar veel leerlingen met achterstanden zijn. Dat is echt nodig. We willen dan ook dat onze schoolgebouwen een middelpunt in de wijk zijn. Waar buurtgenoten elkaar ontmoeten en waar ruimte is voor voorzieningen die bijdragen aan een gezonde toekomst van onze kinderen. Waar het speelplein ook na schooltijd gewoon beschikbaar is voor buurtkinderen.

Wat hebben we gedaan? We hebben goed in kaart gebracht wat dit op korte én lange termijn betekent. Hoe we kunnen zorgen voor een stimulerende, inspirerende, inclusieve en veilige schoolomgeving. We hebben álles in kaart gebracht. Niet alleen renovaties en nieuwbouw. Maar ook bijkomende zaken als verhuizingen, tijdelijke voorzieningen en sloop. Of wat ontwikkelingen op andere beleidsterreinen voor gevolgen hebben voor de investeringen in onderwijshuisvesting. Hierdoor hebben we een compleet beeld van wat nodig is voor een goede onderwijshuisvesting in de komende decennia, ook financieel. In totaal wordt in het plan de komende 16 jaar rekening gehouden met investeringen van bijna 500 miljoen euro aan investeringen in schoolgebouwen.

Daarom vind ik het zo mooi dat we allemaal, de schoolbesturen en wijzelf, verder konden kijken dan ons eigen belang. Dat we soms ook over onze eigen schaduw heen konden stappen. Dat kostte tijd en moeite, bijvoorbeeld omdat de samenstelling van besturen en betrokken ambtenaren soms wisselden. Daardoor moesten we soms stappen opnieuw zetten of horden nogmaals nemen. Maar het heeft ons ook dichterbij elkaar gebracht, en ons nog meer gericht op dat ene doel: schoolgebouwen realiseren waarbij de toekomst van onze kinderen centraal staat.

Ik ben trots op deze gezamenlijke inzet en kijk uit naar wat we samen nog gaan bereiken. Onze kinderen verdienen het.

Nermina Kundić
Wethouder onderwijs

Ten geleide

Voor u ligt het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs van en voor Arnhem. Gezamenlijk opgesteld door gemeente en schoolbesturen. Een plan dat voor de komende 16 jaar voor primair, voortgezet en speciaal onderwijs een pad uitstippelt naar vervanging en renovatie van de huidige schoollocaties. Dit plan is natuurlijk geen doel op zich. We maken ons druk om schoolgebouwen om het Arnhemse onderwijsveld de best mogelijke faciliteiten te bieden, zodat de onderwijspartners in staat zijn om onze jeugd optimaal te kunnen faciliteren in hun ontwikkeling.

Het is een ambitieus én broodnodig plan. Een plan dat tot solide en toekomstbestendige onderwijsgebouwen leidt, verankerd door in planontwikkeling van scholenbouw landelijk gedragen normen te hanteren en onszelf in de komende 16 jaar een omvangrijke nieuwbouw- en renovatieopgave op te leggen. Niet alleen voor reguliere schoolgebouwen, maar ook voor gymzalen. Niet alleen voor bestaande situaties, maar ook anticiperend op uitbreiding van de stad en komst van nieuwe leerlingen.

De gemeente en onderwijspartners in het primair, voortgezet en speciaal onderwijs zijn samen overtuigd om met dit Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (hierna IHP) een omvangrijk, zorgvuldig afgewogen en noodzakelijk investeringsprogramma neer te leggen. Dat levert een enorme positieve spin off op, waarbij gebouwen veel meer zijn dan alleen het onderdak van onze jeugd. Onderwijslocaties die onze jeugd een duurzame, inclusieve, sociale én gezonde plek bieden om te leren en ontwikkelen.

Het IHP 2024-2039 is gericht op de huisvesting van het primair onderwijs, het voortgezet onderwijs en het (voortgezet) speciaal onderwijs binnen de gemeente Arnhem. Het IHP geeft een financieel meerjarenperspectief voor de komende 16 jaar. Hierbij sluiten we aan op de termijn die wordt voorgeschreven in het wetsvoorstel van het ministerie van OCW. Gemeenten krijgen daarin "de wettelijke opdracht tot het vaststellen van een meerjarig Integraal Huisvestingsplan Onderwijs. Het IHP komt tot stand na overleg tussen gemeente en schoolbesturen, waarbij beide partijen zich inspannen om tot een gezamenlijk gedragen besluit te komen."

Dit IHP is opgebouwd uit drie delen:

- Deel A Drijfveer en ambities om via onderwijshuisvesting tal van maatschappelijke uitdagingen aan te pakken.
- Deel B Gezamenlijke afspraken tussen gemeente en schoolbesturen over basisafspraken, prioritering, aanvullende maatregelen en investeringsbehoeften per project
- Deel C Verantwoording op welke wijze de financiële consequenties van het IHP binnen de gemeentelijke begroting worden ingebed

DEEL A

Het beste onderwijs voor alle Arnhemse jeugd

Onze drijfveer

Opgroeien in Arnhem is opgroeien in een wereldstad vol kansen. De Arnhemse onderwijsbesturen, besturen van voorschoolse voorzieningen, kinderopvang en de gemeente Arnhem zorgen er samen voor dat alle kinderen in Arnhem de kans krijgen om op te groeien tot gelukkige en weerbare wereldburgers die mee kunnen doen in een snel veranderende wereld. Hierbij speelt je achtergrond of waar je geboren bent geen rol: in Arnhem krijgt iedereen gelijke kansen om zich te ontwikkelen. Maar gelijke kansen zijn helaas nog niet vanzelfsprekend. Daar blijven we ons voor inzetten.

Om ervoor te zorgen dat alle leerlingen de kans krijgen het optimale uit hun talenten te halen, staan we ook in Arnhem voor grote opgaven. Zo moeten we borgen dat de jeugd haar basisvaardigheden ontwikkelt om ruimte te maken voor brede ontwikkeling. Goede basisvaardigheden zijn essentieel voor de jeugd. Het helpt hen bij het functioneren in de samenleving. Het is daarom belangrijk dat we met elkaar de basisvaardigheden van jeugd versterken. Taal en rekenen zijn belangrijke basisvaardigheden om mee te kunnen doen in de samenleving. Dat geldt ook voor digitale geletterdheid en (wereld)burgerschap.

Naast basisvaardigheden als essentieel element voor optimale ontwikkeling is het besef groot dat kinderen niet alleen leren op school. We bieden in Arnhem een rijke leeromgeving en benutten de sterke kanten van de wijk of stad. Ook het ondersteunen in doorgaande leerlijnen is cruciaal om zodoende voor alle jeugd in Arnhem het onderwijs aan te bieden dat past bij de individuele behoefte, zoveel mogelijk nabij en breed toegankelijk. We zien de verbrede blik op de leeromgeving en doorgaande leerlijnen als belangrijke randvoorwaarden voor inclusief onderwijs.

Besef van urgentie en relevantie

Om deze wezenlijke voedingsbodem te garanderen staan we als stad voor grote maatschappelijke opgaven die vragen om samenwerking dwars door sectoren, organisaties en instituties heen. Zaken als armoedebestrijding, diversiteit en inclusie en voldoende onderwijsprofessionals zijn randvoorwaardelijke aspecten om onze jeugd überhaupt een krachtige start te bieden.

De opgaven kunnen we alleen realiseren als politiek én maatschappelijke partners de handschoen oppakken. Met alle partners in de stad zorgen we er voor dat de kinderen gezond kunnen opgroeien. We bouwen samen aan een optimaal pedagogisch klimaat. Met commitment, bekostiging en beleid voor de lange termijn: samen richting bepalen voor het onderwijs, voor de ontwikkeling van kinderen. Echte investeringen doe je voor volgende generaties en niet alleen om acute knelpunten op te lossen.

Belang van goede onderwijshuisvesting

Door goede onderwijshuisvesting verbeteren we de kansengelijkheid voor Arnhemse jeugd. Daarbij zijn een goede spreiding van schoolgebouwen over de stad, voldoende onderwijsruimte en kwalitatief hoogwaardige gebouwen belangrijke ingrediënten. Door conceptueel te kijken naar de structuur van de stad en daarop de onderwijshuisvesting waar mogelijk aan te passen, zetten we schoolgebouwen optimaal in als maatschappelijke voorziening in onze wijken. Daarmee worden schoolgebouwen nog veel meer betekenisvol.

Hoewel onderdak een middel is en geen hoger doel, grijpen we alle kansen beet om via investeringen in het schoolgebouw direct of indirect bij te dragen aan onze ambitie voor optimale kansen voor de jeugd. Dit is hét argument om tot een IHP te komen waarin we zowel de basis (solide en toekomstbestendige gebouwen) als met beleidsrijke toevoegingen (extra stimuli op specifieke thema's) onze maatschappelijke doelstelling vertalen naar tastbare en direct ondersteunende onderwijsomgevingen.

Van belang voor het behalen van succes is de wederkerigheid van handelen vanuit gemeente en schoolbesturen. Ieder vanuit eigen rol, positie en verantwoordelijkheid, maar ook ieder met het besef dat een IHP alleen slaagt als we in gezamenlijkheid de uitvoering oppakken.

School als middelpunt van de wijk

Kinderen groeien op binnen de driehoek school, gezin, (huishouden) en omgeving. In het Nationaal Programma Arnhem-Oost zetten we in op de verdere ontwikkeling van de 'pedagogische wijk' waarmee we een grotere gemeenschap van mensen bewegen om te zorgen voor een positief ontwikkelklimaat voor alle kinderen en jongeren in Arnhem-Oost. Zodat alle jeugd in een gezonde en veilige omgeving kansrijk en inclusief kan opgroeien en zijn of haar talenten kan ontwikkelen. Onderwijs en onderwijsgebouwen spelen hierbij een grote rol. De school en het schoolgebouw vormen het middelpunt van de wijk, ook buiten Arnhem-Oost geldt dit. Een plek waarin niet alleen ontmoeting tussen kinderen en jongeren, maar ook tussen buurtgenoten onderling plaatsvindt. Ook na schooltijd wil de gemeente de schoolgebouwen beter benutten, waardoor ze een bredere functie krijgen binnen de wijk of buurt. Onderschreven wordt de weerbaarheid om gedeeld gebruik van publieke gebouwen te organiseren, bijvoorbeeld avondgebruik van scholen en medegebruik door verenigingen. Juist daarom biedt dit IHP kaders om vooraf aan projectontwikkeling van schoolgebouwen met betrokken partners goede en bindende afspraken te maken over beheer en exploitatie. Zodat organisatorische en praktische barrières zo min mogelijk in de weg staan van deze maatschappelijke ambitie.

Onderwijsagenda als verrijkend ingrediënt voor het IHP

Arnhem staat voor kansrijk opgroeien. Gezond en veilig opgroeien is prominent verankerd in gemeentelijk beleid met een belangrijke rol voor de school als middelpunt van de wijk. In het manifest uit 2021 maakt het Arnhemse onderwijsveld een speerpunt van het bieden van goede kansen aan kinderen. Verlangens en ambities zijn gesteld om samen meer impact te kunnen hebben en van betekenis te kunnen zijn. Dit vergt concrete stappen met elkaar.

De behoefte aan een beleidsrijk IHP voor primair, voortgezet en speciaal onderwijs in Arnhem biedt momentum om stenen en inhoud te verbinden. Het IHP zou niet alleen recht moeten doen aan de wettelijke zorgplicht van een gemeente om onderwijshuisvesting beschikbaar te stellen, maar ook aan de beleidsrijke doelstellingen om kinderen kansrijk te laten opgroeien binnen deze onderwijshuisvesting. Vandaar dat deze stappen zijn uitgewerkt in een gezamenlijke Onderwijsagenda die nadrukkelijk door gemeente én schoolbesturen is vormgegeven en die een gezamenlijke uitvoering vergt. We kunnen voortbouwen op de vele initiatieven die al zijn gestart en tot mooie kansrijke resultaten leiden. De Onderwijsagenda luidt daarom niet een nieuwe start in, maar is nadrukkelijk bedoeld als doorstart en versnelling van onze koers naar een kansrijke Arnhemse leeromgeving.

In de Onderwijsagenda zijn speerpunten gedefinieerd voor de komende jaren. Hier komen het beleid van de gemeente, het beleid en de wensen van de schoolbesturen en de wensen vanuit de stad (partners, verenigingen, ouders, leerlingen, bedrijven, omwonenden et cetera) samen. De speerpunten betreffen:

1. Voor alle kinderen en jongeren borging van basisvaardigheden en brede ontwikkeling
2. Bieden van een rijke leeromgeving
3. Zorgen voor doorlopende leerlijnen

In samenhang met bovenstaande speerpunten zijn in de Onderwijsagenda een aantal randvoorwaardelijkheden onderkend. Maatschappelijke opgaven die vragen om samenwerking dwars door sectoren, organisaties en instituties heen. Deze randvoorwaardelijke opgaven zijn a. armoedebestrijding, b. onderwijs overstijgende samenwerking en verbinding, c. diversiteit, kansengelijkheid en inclusie en d. aanwezigheid van deskundige professionals in de stad.

De opgetekende speerpunten en randvoorwaardelijke maatschappelijke opgaven benoemd in de Onderwijsagenda zijn input voor dit IHP en vormen tezamen met een aantal bestaande gemeentelijke beleidsmatige toevoegingen waarbinnen de komende jaren de onderwijshuisvestingsportefeuille in Arnhem verder wordt geoptimaliseerd.

Onze ambities voor optimale schoolgebouwen

Het is al eerder gesteld: onderwijshuisvesting is geen doel op zich. Goede onderwijshuisvesting draagt er aan bij de omgeving waarin onze kinderen en jongeren zich ontwikkelen zo optimaal mogelijk is. Een schoolgebouw is zo veel meer dan de plek waarin kinderen hun lesstof krijgen aangereikt. Dit IHP is daarom een integraal, beleidsrijk plan waarmee we belangrijke stappen zetten om onze ambities te realiseren.

❖ Onze schoolgebouwen kennen een gezond binnenmilieu

Het binnenmilieu in scholen heeft effect op de gezondheid, leerprestaties en functioneren van leerlingen en onderwijzend personeel. Onze kinderen mogen dan ook rekenen op een leeromgeving die op het vlak van licht, lucht geluid en temperatuur ondersteunend is aan het leer- en ontwikkelproces. Het binnenmilieu in scholen is al jaren onderwerp van discussie. We maken een extra stap om bij nieuwbouw en renovatie onszelf een hoger doel te stellen dan de wet in het bouwbesluit voorschrijft. Gebruik wordt gemaakt van het Kwaliteitskader van Ruimte OK (versie 2023, of vigerend als hier actualisatie op volgt).

❖ Onze schoolgebouwen zijn flexibel en meervoudig inzetbaar

Scholen zijn niet alleen een dak voor onderwijs, het zijn plekken waar mensen elkaar dagelijks ontmoeten. En die functie willen we verder versterken. Flexibiliteit en meervoudige inzetbaarheid van schoolgebouwen is van belang en zal in de toekomst alleen nog maar belangrijker worden om drie redenen:

Ten eerste zetten we in op flexibiliteit en meervoudige inzetbaarheid vanwege de roep om een meer inclusieve Arnhemse gemeenschap en een onderwijsomgeving die daaraan maximaal tegemoet komt. De Arnhemse Standaard Toegankelijkheid (AST) biedt hierin weliswaar een belangrijke borging en is ook hieronder als aparte beleidsrijke toevoeging opgenomen in dit IHP, maar dekt niet alles. Inclusiviteit vraagt veel meer dan het fysiek toegankelijk maken van een schoolgebouw. Het vraagt ook om onderwijsadaptiviteit: een flexibele gebouwindeling waar een wisselend onderwijsconcept mogelijk is en installaties rekening houden met toekomstige andere indelingen. De meervoudige inzetbaarheid zit vooral in het samenwerken in het gebouw met partners gericht op inclusie (speciaal/ regulier onderwijs, kinderopvang, (jeugd-)zorg. Inclusief onderwijs moet nog beter worden uitgewerkt. We hebben dat nu al in een aantal projecten uitgewerkt (onder meer bij De Zyp / Klaproos, Olympus / Maarten van Rossem, Johanneschool / Mozaïek) en pakken dit straks ook op andere schoollocaties projectmatig op waar het nodig is.

Ten tweede is de behoefte aan onderdak voor zowel primair, voortgezet en speciaal onderwijs (ook wel funderend onderwijs genoemd) als aanpalende activiteiten (zoals buitenschoolse activiteiten, zorg en welzijn) aan verandering onderhevig. Arnhem is geholpen met schoolgebouwen die mee kunnen bewegen met die veranderende behoeften, bijvoorbeeld door de kansen voor uitbreidbaarheid te vergroten, compartimentering van gebouwen voor deelgebruik mogelijk te maken (bijvoorbeeld door een extra entree te creëren voor avondopenstelling van een gymzaal in een school) of (mede)gebruik op gebouw overstijgend niveau te stimuleren. We onderstrepen dat die flexibiliteit niet alleen bereikt wordt door (aanpassing van) het gebouw, maar vooral via gedrag en gebruik.

Ten derde speelt de wijkgerichte aanpak onder de noemer Van Wijken Weten in Arnhem een sterke rol bij het willen inzetten van schoolgebouwen voor de buurt of wijk. Als stad maken we specifiek beleid en bieden we maatwerk ondersteuning op wijk- en buurniveau. Het wijk- en buurniveau krijgt invullingen door de doelen die per wijk worden gesteld om te werken aan de leefbaarheid van de wijk. De afgelopen jaren is gebleken dat er bij (vervangende) nieuwbouw van een school steeds vaker sprake is van gebiedsontwikkeling. Prioriteiten vanuit verschillende beleidsvelden van de gemeente verdienen een plek bij een integrale (gebieds)benadering. De gemeente ontwikkelt daarom in de komende periode Integraal Accommodatiebeleid om daarmee handvaten aan te reiken voor het gesprek voor het flexibel en meervoudig inzetbaar maken van schoolgebouwen voor de wijk of buurt.

❖ **Onze scholen zijn fysiek toegankelijk voor iedereen**

Als stad staan we pal voor inclusief onderwijs en fysieke toegankelijkheid van schoolgebouwen. Het Rijk heeft in samenspraak met speciaal én regulier onderwijs de ambitie uitgesproken om in 2035 inclusief onderwijs te realiseren. Bij inclusief onderwijs is het onderwijs zo ingericht, dat alle jongeren welkom zijn en erbij horen op de school die ze kiezen. Het doel van inclusief onderwijs is om jongeren met en zonder ondersteuningsbehoeften vaker samen te laten leren op scholen dicht bij huis.

Dat vraagt ook iets van de functionaliteit en toegankelijkheid van gebouwen. Om dit te bereiken, is het belangrijk dat bestaande schoolgebouwen worden aangepast en nieuwbouwplannen worden aangescherpt. Schoolgebouwen moeten toegankelijk zijn en bij nieuwbouw en renovatie voldoen aan de Arnhemse Standaard Toegankelijkheid (AST). Een toegankelijke entree, stilteruimtes, voldoende brede gangen en deuren, een ruime lift en maatregelen op het gebied van licht en geluid zijn belangrijke aspecten voor een toegankelijke omgeving. Tevens is het van belang om ook de toegankelijkheid van het schoolplein mee te nemen in het ontwerp. Via toepassing van AST voorzien we met fysieke ondersteunende maatregelen in het bewerkstelligen van een inclusieve leeromgeving. Naast de hiervoor al geïntroduceerde doelstelling om schoolgebouwen meer flexibele en meervoudig inzetbaar te laten zijn om ook daarmee de inclusiviteit ambities te ondersteunen.

❖ **We grijpen kansen om duurzame stappen te maken in schoolgebouwen**

We grijpen kansen om schoolgebouwen te verduurzamen. Vervanging of renovatie is daarvoor een uniek moment om te verduurzamen. Zowel op energetisch vlak als ook voor wat betreft biodiversiteit, klimaatadaptatie en circulariteit zijn er mogelijkheden om als stad grote stappen voorwaarts te zetten.

Ook buiten de geijkte renovatie- of nieuwbouwmomenten zien we aanknopingspunten om meer duurzaamheidsstappen te maken in het onderwijsvastgoed. Daarbij stappen we over de traditionele demarcatie van taken en verantwoordelijkheden tussen gemeente en schoolbesturen heen en zoeken gezamenlijk naar wat nodig en mogelijk is op duurzaamheidsvlak. We streven hierbij naar haalbare en ambitieuze prestaties. Hiervoor is inzet en/of meestal een meerinvestering nodig aan de voorkant, maar vertaalt zich dat ook naar (circulaire) restwaarde in de toekomst. Ook sorteren we hiermee voor op toekomstige wet- en regelgeving voor duurzaam bouwen.

❖ **Onze voorzieningen voor bewegingsonderwijs passen bij de actuele inzichten op gezondheid en sport**

Voor het bewegingsonderwijs is de ambitie om de kwantiteit en kwaliteit van de voorzieningen op orde te hebben, passend bij actuele inzichten op gezondheid en bewegen voor kinderen. Want voor de leer- en ontwikkelprestaties van onze kinderen is voldoende en goede beweging cruciaal.

In Arnhem constateren we dat een aantal gymzalen technisch 'op' zijn en renovatie niet realistisch. Daarnaast constateren we opmerkelijke verschillen in bezetting van voorzieningen. Tijdens schooltijden bestaat er grote ervaren krapte aan capaciteit, terwijl de bezetting van met name zalen bij voortgezet onderwijsinstellingen in de avonden laag is. Tevens is de observatie dat sportparken (velden) overdag een zeer lage bezetting kennen.

Het sportbedrijf en de gemeente stelden een gezamenlijke visie op over het faciliteren van Arnhemse sporten met voorzieningen. Door deze visie in de komende periode te implementeren anticiperen we op het veranderende gebruik van, en behoefte aan, gymzalen. Reden dus om een Integraal Huisvestingsplan Sport op te stellen en daarmee een actueel beeld te verkrijgen van zowel de behoefte aan sportvoorzieningen als de capaciteit.

❖ Alle schoolpleinen maken we beweegvriendelijker en groener

Zowel bij nieuwbouw en renovatie als ook in bestaande situaties verdienen de schoolpleinen aandacht en ligt er potentie om deze buitenruimte meer te benutten. Als plek waar binnen én buiten schooltijden de buurt gebruik kan maken van buiten(sport)voorzieningen. Als plek ook dat letterlijk meer wordt bepaald door groen en door haar inrichting ondersteunt bij vermindering van hittestress, versterking van biodiversiteit en andere duurzame doelen. De wens is daarom om buitenpleinen openbaar terrein te maken. Dat vraagt wellicht nadere afspraken tussen gemeente en schoolbesturen over beheer en aansprakelijkheid.

❖ We ondersteunen achterstandsscholen via huisvesting

Extra ruimte in een schoolgebouw voor scholen waar leerlingen extra aandacht nodig hebben, is een welkome ondersteuning bij het tegengaan van onderwijsachterstanden. Met extra meters kunnen bijvoorbeeld kleinere klassen worden gerealiseerd of extra overleg ruimtes voor ambulante begeleiders. Aan een school die voldoet aan de definitie van achterstandsschool en vervangen wordt, biedt de gemeente extra ruimte aan. Hierdoor wordt aan alle betreffende scholen een extra voorziening geboden die los staat van het aantal leerlingen.

❖ Thuisnabij, tenzij ... voor het primair onderwijs

Elk Arnhemse kind moet in de eigen wijk of buurt naar school kunnen. Elke ouder / verzorger van een Arnhemse kind moet keuzevrijheid hebben en daarbij ook keuzemogelijkheden in de nabijheid van het woonadres. Goede spreiding van onderwijsaanbod in de stad is van groot belang. Thuisnabij onderwijs wordt nagestreefd. Zo wordt voorkomen dat kinderen door de stad moeten reizen om naar school te kunnen. In de wijk of buurt naar school draagt ook bij aan de cohesie in de wijk. Tegelijkertijd onderstrepen we met een goede spreiding van onderwijsaanbod over de stad ook de wijkfunctie van scholen en bedienen we onze buurten en wijken, uitgezonderd scholen met een regiofunctie en/of specifiek aanbod.

Op dit moment bestaan er in Arnhem geen specifieke afspraken over spreiding op gemeentelijk niveau. Dat leidt er in sommige gevallen ook toe dat de leerling aantallen in de ene wijk sterk stijgt en in de andere afneemt. Met bijbehorende gevolgen voor onderwijshuisvesting. Op het moment dat het aantal leerlingen op een school sterk groeit, moet de gemeente voor extra onderwijs huisvesting zorgen. Vaak wordt de oplossing gevonden in leegstaande lokalen bij andere scholen, maar dit is geen wenselijke situatie.

Het tegengaan van segregatie en het bevorderen van integratie is een verplicht onderwerp in het kader van de Lokale Educatieve Agenda. Daartoe zijn in sommige gemeenten al centraal afspraken gemaakt, waarmee 'kansrijke' en 'kansarme' leerlingen meer evenwichtig over de scholen in een buurt worden verdeeld, en de scholen qua populatie een betere afspiegeling van hun buurt of wijk vormen. De Arnhemse schoolbesturen en de gemeente willen samen afspraken maken over het toelatingsbeleid van leerlingen.

Scholen en gemeenten zijn niet vrij om zelf alle regels rondom het aanmeldingsbeleid te bepalen. Ongeacht de reden voor de invoering van het toelatingsbeleid, zijn er regels rondom het gelijkheidsbeginsel, over het non-discriminatiebeginsel, over de Wet Medezeggenschap Scholen en over publicatie waaraan voldaan moet worden.

❖ Door gezamenlijk te investeren in schoolgebouwen zorgen we voor een lagere exploitatiedruk

Bij bekostiging van nieuwbouw en grootschalige renovatie brengen we in beeld welke financiële exploitatiegevolgen de planvorming heeft en welke bijdrage vanuit het schoolbestuur verwacht mag worden in de initiële investering. De mate waarin schoolbesturen met cofinanciering bijdragen aan een kwalitatief beter of energiezuiniger pand is totnogtoe in Nederland vaak onderhevig aan willekeur en afhankelijk van de gunst van schoolbesturen. Terwijl vanuit het zogenaamde principe 'Total Cost of Ownership' (TCO) de gehele levenscyclus van een gebouw (investering én exploitatie) het perspectief zou moeten zijn bij financiële besluiten. Als gemeente Arnhem willen we deze eenzijdige blik (investering of vanuit exploitatie) en willekeur doorbreken en maatgevende afspraken maken.

❖ We houden onze monumentale schoolgebouwen in stand als school

Aan onderwijshuisvesting in rijks- of gemeentelijke monumenten wordt veel waarde gehecht. Ook de gemeente Arnhem kent een substantieel aantal gebouwen met een publieke functie (waaronder onderwijs) én een monumentale status. Gestreefd wordt naar behoud van de onderwijsfunctie in Arnhemse monumenten en erkend wordt dat dit aanvullende middelen kost.

IHP als handvat om door te pakken

Dit IHP biedt ons als schoolbesturen en gemeente tal van kaders en afspraken voor toekomstbestendige en passende schoolgebouwen in Arnhem. Met vaststelling van dit plan zijn we er natuurlijk niet. De uitvoering vergt van ons allen blijvende aandacht en focus op gezamenlijkheid. Los van de realisatie van tal van bouwprojecten zien we ook procesmatig een aantal belangrijke acties voor ons na vaststelling van dit IHP zoals:

- Arnhemse schoolbesturen en gemeente maken samen afspraken over het toelatingsbeleid van leerlingen.
- We erkennen dat veel scholenprojecten een integrale (gebieds)benadering vereisen. Bij de uitwerking van individuele scholenbouwprojecten vergt het daarom nadrukkelijk om een koppeling met Integraal Accommodatiebeleid dat door de gemeente wordt ontwikkeld. Om daarmee schoolgebouwen te realiseren die flexibel en meervoudig inzetbaar zijn voor de wijk of buurt.
- Gemeente en schoolbesturen beseffen beide dat er een omvangrijk aantal projecten gedefinieerd worden in dit IHP. Het aantal en de complexiteit ervan vragen een andere aanpak waarbij gedacht wordt aan bijvoorbeeld een gezamenlijke uitvoeringsagenda of bouwteam om daarmee de uitvoering te versnellen. Hierover start na vaststelling van het IHP het gesprek om praktische en effectieve afspraken te maken.
- We gaan aan de slag met het uitwerken van een integraal huisvestingsplan sport om daarmee een optimale balans te krijgen tussen sportaccommodatie capaciteit en behoefte vanuit onderwijs en verenigingen.
- Voor bevorderen van inclusief onderwijs wordt via dit IHP budget beschikbaar gesteld voor toegankelijke onderwijshuisvesting volgens de AST bij nieuwbouw en renovatie. Met separaat onderzoeksbudget doen we onderzoek naar wat het betekent om de hele onderwijshuisvestingsportefeuille te laten voldoen aan de AST-randvoorwaarden en andere voorwaarden voor inclusief onderwijs. Op korte termijn vraagt inclusief onderwijs en de realisatie daarvan om nadere visievorming van gemeente in samenwerking met onderwijsbesturen.
- Het besef bestaat dat de verduurzaming van schoolgebouwen blijvend aandacht, urgentie en maatwerk vergt. Waar mogelijk grijpen we kansen om te versnellen om daarmee invulling te geven aan de afspraken in het Klimaatakkoord. Het voornemen is om bij de actualisatie van het IHP meer uit te gaan van de sectorale routekaart die door de sectorverenigingen in het onderwijs zijn opgesteld voor de verduurzaming van scholen.

DEEL B

1. Inleiding

Dit IHP is een plan dat voor de komende 16 jaar voor primair, voortgezet en speciaal onderwijs een pad uitstippelt naar vervanging, renovatie en uitbreiding van de geprioriteerde schoollocaties in Arnhem. Het is een ambitieus én broodnodig plan dat tot solide en toekomstbestendige onderwijsgebouwen leidt, verankerd door in planontwikkeling van scholenbouw landelijk gedragen normen te hanteren en onszelf in de komende 16 jaar een omvangrijke nieuwbouw- en renovatieopgave op te leggen. Niet alleen voor reguliere schoolgebouwen, maar ook voor gymzalen. Niet alleen voor bestaande situaties, maar ook anticiperend op uitbreiding van de stad en komst van nieuwe leerlingen.

Afbakening

Het IHP 2024-2039 is uitsluitend gericht op de huisvesting van het primair onderwijs, het voortgezet onderwijs en het (voortgezet) speciaal onderwijs binnen de gemeente Arnhem. Het IHP geeft een financieel meerjarenperspectief voor de komende 16 jaar. Hierbij sluiten we aan op de termijn die wordt voorgeschreven in het wetsvoorstel van het ministerie van OCW. Gemeenten krijgen daarin “de wettelijke opdracht tot het vaststellen van een meerjarig Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHPO). Het IHPO komt tot stand na overleg tussen gemeente en schoolbesturen, waarbij beide partijen zich inspannen om tot een gezamenlijk gedragen besluit te komen.” In datzelfde wetsvoorstel is omschreven dat “het IHP, eenmaal vastgesteld door de gemeenteraad, doorwerkt in het jaarlijkse huisvestingsprogramma dat de gemeente krachtens de wet dient vast te stellen.”

Hoewel het kalenderjaar 2023 feitelijk buiten de scope van dit IHP valt, drukken huisvestingsbesluiten uit het recente verleden een duidelijk stempel op wat er de komende jaren te gebeuren staat bij Arnhemse onderwijsgebouwen. In het jaarprogramma van 2023 zijn immers reeds besloten huisvestingsprojecten met bijbehorende onderwijsinvesteringen opgenomen. Besluitvorming – en bijbehorende financiële verplichtingen – uit het Meerjaren Investeringsprogramma (MIP) 2023 is meegenomen in dit IHP.

Onderdeel van de onderwijshuisvestingsopgave in het IHP zijn de gymzalen waarin lichamelijke opvoeding aangeboden wordt. Hiermee wordt voldaan aan de wet, die de gemeente verantwoordelijk stelt voor het aanbieden van voorzieningen voor het bewegingsonderwijs. Er zijn in Arnhem ook veel sporthallen. Per wijk en per school zal bekeken moeten worden of er in de nabijheid voorzieningen zijn met de benodigde capaciteit voor de langere termijn. Hiertoe vindt overleg plaats met Sportbedrijf Arnhem. Sportbedrijf Arnhem exploiteert het grootste deel van de sportvoorzieningen in Arnhem. Zij heeft een totaalbeeld van de beschikbare capaciteit per wijk.

Leeswijzer

Dit IHP staat in hoofdstuk 2 kort stil bij de huidige situatie. Vervolgens schetst hoofdstuk 3 kort de landelijke wetgeving en in hoofdstuk 4 de gemeentelijke beleidskaders. Hoofdstuk 5 gaat in op basisafspraken tussen gemeente Arnhem en de schoolbesturen in het kader van onderwijshuisvesting. De wetgeving en gemeentelijke beleidskaders vormen samen met de basisafspraken de bouwstenen van dit IHP. Hoofdstuk 6 bevat vervolgens de beleidsrijke toevoegingen met de bedoeling om het IHP te verrijken.

In hoofdstuk 7 wordt de gekozen systematiek toegelicht die resulteert in een prioritering van alle onderwijsgebouwen. Vervolgens geven hoofdstuk 8, 9 en 10 de portefeuille weer van alle schoolgebouwen voor het PO, VO en (V)SO in de gemeente Arnhem. Hoofdstuk 11 gaat in op gebouwen voor bewegingsonderwijs. Het uitvoeringsprogramma, inclusief financiële vertaling, zijn vastgelegd in hoofdstuk 12. Hoofdstuk 13 tot slot beschrijft de indicatieve financiële consequenties van de maatregelen en de te kiezen investeringsstrategie.

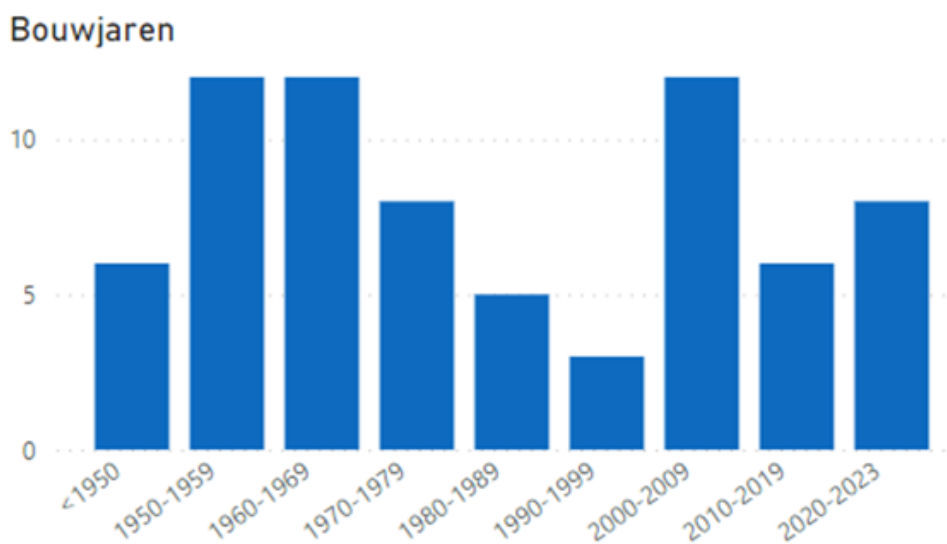
2. Huidige situatie van onderwijshuisvesting in Arnhem

De schoolgebouwen

Arnhem kent zo'n 215.000 vierkante meter schoolgebouwen voor primair, voortgezet en speciaal onderwijs. De totale oppervlakte aan basisscholen is gelijk aan die van het voortgezet onderwijs, allebei zo'n 85.000 vierkante meter. Wel telt Arnhem vier keer zoveel reguliere basisscholen dan reguliere middelbare scholen. Het (voortgezet) speciaal onderwijs is met 10 schoollocaties, tezamen met 3 SBO-scholen, qua gebouwomvang met ongeveer 45.000 vierkante meter flink vertegenwoordigd in de stad, onder meer vanwege de regiofunctie. De schoolgebouwen voor voortgezet en basisonderwijs zijn geografisch redelijk verdeeld over de stad. Bijna alle speciaal onderwijs schoollocaties zijn gesitueerd aan de noordzijde van Arnhem. In Bijlage 2 is een overzicht gevoegd van alle onderwijslocaties in het funderend onderwijs in Arnhem.

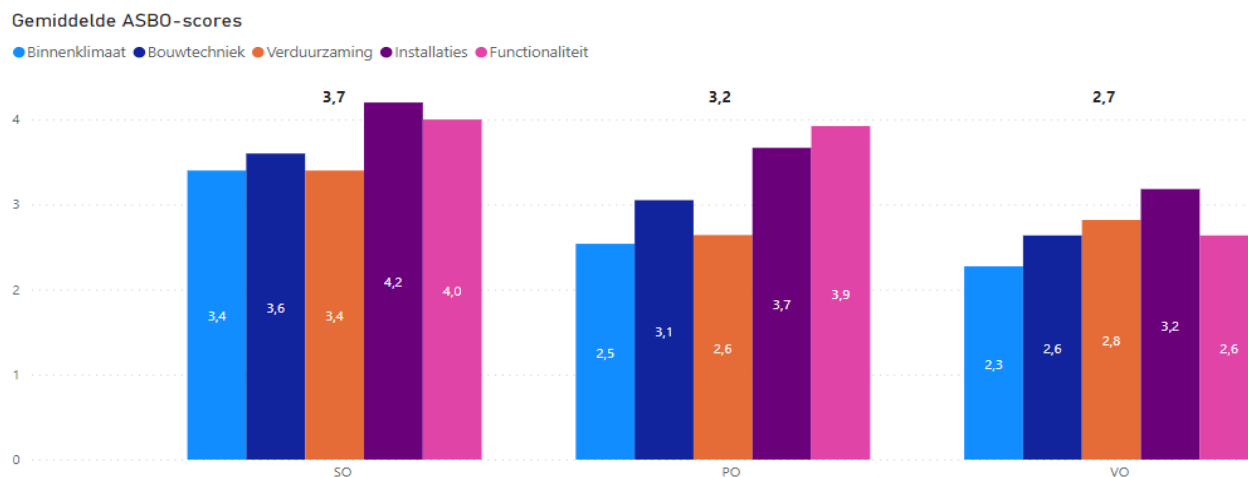
Een opvallend groot aantal schoolgebouwen heeft een monumentale status en ligt vaak op prominente plekken in de stad. Ook karakteriseert veel Arnhemse schoolgebouwen de locatie midden in het groen, nabij sportvoorzieningen of juist letterlijk in het hart van een woonwijk.

De naoorlogse wederopbouw is nog steeds goed terug te zien in het bestand aan Arnhemse schoolgebouwen. Een derde van het gebouwenbestand is gerealiseerd in de '50er en '60er jaren. Duidelijk is ook waarneembaar dat Arnhem de afgelopen twee decennia een flinke vervangingsopgave doormaakte. Een derde is nog geen 20 jaar oud en ook op dit moment zijn grootschalige renovaties en nieuwbouwprojecten gaande.

De kwaliteit

De kwaliteit van onderwijsgebouwen kan landelijk al jaren op veel belangstelling rekenen. Ook in Arnhem is recent getoetst in hoeverre de schoolgebouwen op orde zijn. Vanuit een vijftal perspectieven is door een onafhankelijk derde een oordeel geveld, waarna de resultaten door de schoolbesturen zijn gevalideerd. Op een schaal van 0 tot 5 (van slecht tot uitstekend) zijn alle schoolgebouwen beoordeeld, behoudens de recent nieuw gebouwde scholen en de schoolgebouwen die op zeer korte termijn vervangen worden. Onderstaand de resultaten van dat onderzoek.

Uit de toets blijkt dat met name op het aspect binnenklimaat veel verbetering mogelijk is en dat bij veel schoolgebouwen nog steeds veel potentie bestaat tot verduurzaming. De gemiddelde kwaliteitsscores in het voortgezet onderwijs liggen het minst hoog en die in het speciaal onderwijs gemiddeld het hoogst.

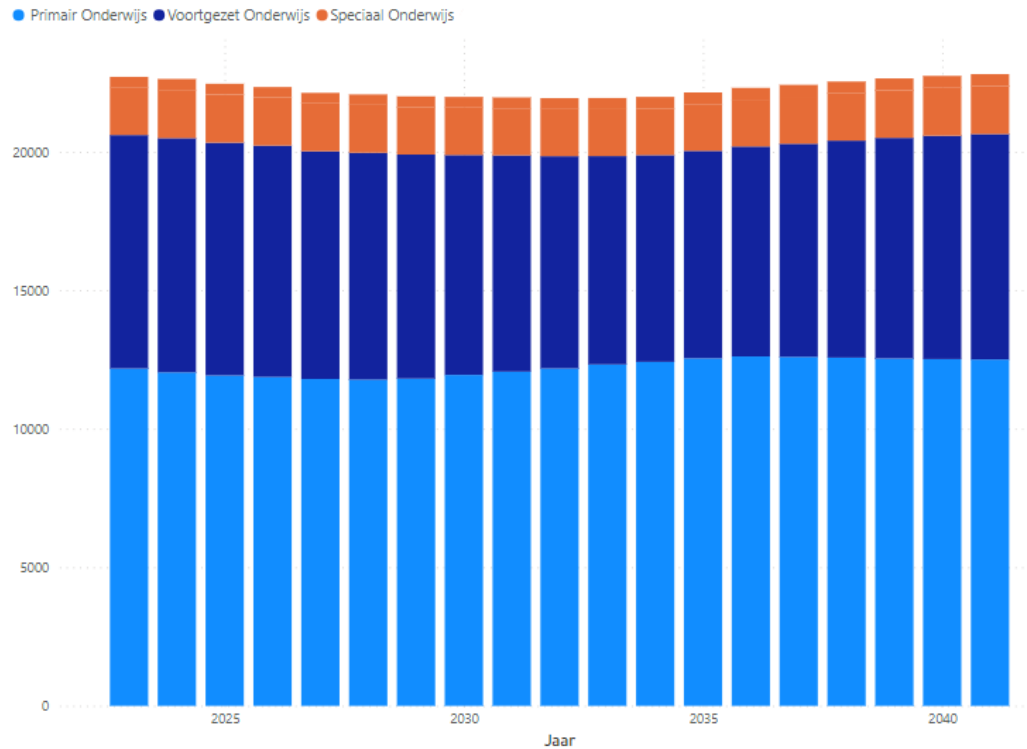
Het is belangrijk om op te merken dat bovenstaande figuur gebaseerd is op gemiddelde scores. Hoewel deze gemiddelde scores een algemeen beeld schetsen, moet worden erkend dat er aanzienlijke variaties bestaan binnen deze scores. Zoals eerder beschreven, is ongeveer een derde van de scholen in Arnhem nog relatief nieuw. Over het algemeen 'scoren' deze nieuwe(re) gebouwen goed in de kwalitatieve toets, wat resulteert in een verhoogd gemiddelde. Daarentegen laten de oudere schoolgebouwen, vooral die uit de wederopbouwperiode, lagere kwaliteitsscores zien.

Bovendien is de toets een momentopname. Een kwaliteitsoordeel is ook altijd gevoelig voor interpretatie. Complicerend in het meten en verbeteren van gebouwkwaliteit is de demarcatie van taken en verantwoordelijkheden over onderwijs-huisvesting in het funderend onderwijs in Nederland. De vraag wie aan de lat staat voor het realiseren en vervolgens in stand houden van een bepaalde kwaliteit is helaas niet op alle fronten eenvoudig te beantwoorden. Desalniettemin representeert het toets resultaat de opgave waar Arnhem samen met haar onderwijspartners voor staat als het gaat om onderwijsgebouw kwaliteit.

De jeugd in onze schoolgebouwen

Zo'n 22.500 leerlingen in het reguliere basisonderwijs, voortgezet en speciaal onderwijs maken op dit moment gebruik van de Arnhemse schoolgebouwen. Dat aantal daalt in de komende 10 jaar licht, om daarna weer licht te stijgen tot een niveau over 15 jaar die in aantal vergelijkbaar is als in 2023. Deze daling is in het primair onderwijs (logischerwijs) eerder zichtbaar dan in het voortgezet onderwijs, evenals de groei daarna. De veronderstelling dat als gevolg van Passend Onderwijs het aantal deelnemers in het speciaal onderwijs zal dalen is (nog) niet terug te zien in de meest actuele leerling prognoses zoals hieronder getoond.

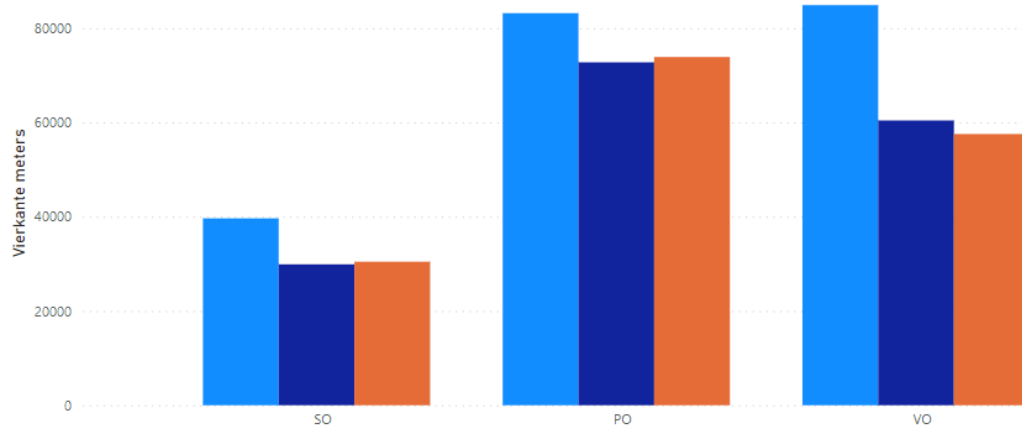
Leerlingenprognoses

De kwantitatieve huisvestingsvraag versus het aanbod

In Nederland hanteren we normatieve huisvestingsbehoeften per leerling. Vanuit het Rijk worden per schooltype formules gehanteerd voor het exact berekenen van de 'normatieve' behoefte, afhankelijk van het aantal leerlingen. Afgaand op dat vertrekpunt blijkt in Arnhem het huidige gebouwenbestand in oppervlak voor het speciaal onderwijs en het voortgezet onderwijs zo'n derde groter dan normatief vereist zou zijn. Dat is substantieel en onwenselijk. In het primair onderwijs is de normatieve overcapaciteit zo'n 15%. Middels de opgenomen huisvestingsprojecten in voorliggend IHP wordt deze 'overmaat' op een aantal locaties weggenomen. Het vertrekpunt bij vervanging is immers het realiseren van nieuwe schoolgebouwen die passen bij de normatieve behoefte van de betreffende school.

Legend: Huidig aanbod (blue), Ruimtebehoefte 2023 (dark blue), Ruimtebehoefte 2039 (orange)

3. Wettelijk kader

De zorgplicht voor onderwijshuisvesting is vastgelegd in onderwijswetgeving. Deze wetgeving vormt het kader waarbinnen samenwerking tussen de belangrijkste maatschappelijke partners zoals schoolbesturen, aanbieders van voorschoolse en naschoolse voorzieningen en de gemeente dient te leiden tot een strategische visie op onderwijshuisvesting met daaraan gekoppeld een uitvoeringsplan.

De Wet op het Primair Onderwijs (WPO), de Wet op het Voortgezet Onderwijs (WVO) en de Wet op de Expertise Centra (WEC) vormen het algemeen juridische kader waarin alle regels en afspraken over onderwijshuisvesting zijn vastgelegd. In deze wetten is vastgelegd dat de gemeente en schoolbesturen gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de huisvesting van het onderwijs en bewegingsonderwijs. De gemeente draagt zorg voor (vervangende) nieuwbouw, uitbreiding, eerste inrichting en onderwijsleerpakketten, herstel van constructiefouten en herstel en vervanging bij schade door bijzondere omstandigheden. Gemeenten ontvangen via de algemene uitkering uit het Gemeentefonds van het Rijk financiële middelen om te kunnen voldoen aan deze zorgplicht.

De uitvoering van de zorgplicht wordt geregeld via een juridisch instrument, de verordening. Op grond van de Gemeentewet (artikel 149), de WPO, de WVO en de WEC is de gemeenteraad verplicht bij verordening een regeling vast te stellen. De verordening bevat de basis van het onderwijshuisvestingsbeleid en regelt uitgangspunten voor onder andere de voorzieningen die schoolbesturen jaarlijks kunnen aanvragen bij een gemeente, criteria voor het toetsen van deze aanvragen en procedurele afspraken.

De Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Arnhem is voor het laatst vastgesteld door de gemeenteraad in 2017. Momenteel is de VNG bezig met het ontwikkelen van een nieuwe modelverordening die gebaseerd is op de nieuwe wetgeving. Zodra deze nieuwe modelverordening bekend is, zal de verordening uit 2017 worden geactualiseerd. Input voor deze actualisatie zijn de afspraken die in hoofdstuk vijf van dit IHP worden geïntroduceerd.

Bouwbesluit

Alle gebouwen in Nederland dienen te voldoen aan de voorschriften betreffende veiligheid, gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid en milieu, zoals vastgelegd in het Bouwbesluit 2012. Vanaf 1 januari 2021 dienen nieuwe gebouwen tevens te voldoen aan strengere eisen op het gebied van energieverbruik, namelijk de Bijna Energie Neutraal Gebouw (BENG) eis.

Klimaatwet en klimaatakkoord

In de Klimaatwet is vastgelegd dat er in Nederland minder broeikasgassen moeten worden uitgestoten ten opzichte van 1990. Die maatregelen zijn in het Klimaatakkoord afgesproken. Specifiek voor de onderwijssector is gekozen om een sectorale routekaart te maken om verduurzaming van schoolgebouwen te kunnen realiseren. Een aantal belangrijke aanbevelingen van de routekaart zijn:

- 1) Breng de kwaliteit en duurzaamheid van de huidige onderwijsportefeuille in kaart en bepaal een gezamenlijke visie op onderwijshuisvesting;
- 2) Stel gezamenlijk IHP op als lokale routekaart. Schoolbesturen geven inzicht in meerjaren onderhoudsplannen;
- 3) Sluit aan op de wijkgerichte aanpak en de Regionale Energie Strategie;
- 4) Bouw waar mogelijk voor de eindnorm: Energie Neutraal Gebouw (ENG) en fris.

Met dit IHP zorgen we in Arnhem voor een versnelling van duurzaam handelen.

4. Gemeentelijke beleidskaders

Ten grondslag aan dit IHP liggen – naast het wettelijk kader – ook een aantal kaders die op gemeentelijk niveau zijn bepaald. Het thema van onderwijshuisvesting raakt aan verschillende gemeentelijke beleidsvelden. Hieronder worden kort een aantal onderdelen van het gemeentelijk beleid uitgelicht, waar rekening mee gehouden moet worden:

Meerjaren Programma Begroting

Gezond en veilig opgroeien

“Onderwijs is een cruciale pijler bij het tegengaan van kansenongelijkheid. Kinderen en jongeren moeten in alle wijken in Arnhem kunnen opgroeien in een gezonde en veilige omgeving waar school een wezenlijk onderdeel van is. De gemeente Arnhem wil dat leerlingen zich optimaal en in hun eigen tempo kunnen ontwikkelen. Daarom wil de gemeente middels huisvesting brede brugklassen en doorstroming tussen verschillende onderwijsvormen mogelijk maken. Ook voor hoog- en anders begaafden is het belangrijk dat er voldoende onderwijsaanbod in of in de buurt van Arnhem is.”

School als middelpunt van de wijk

“Er moeten voldoende, kwalitatief goede en voor iedereen toegankelijke schoolgebouwen zijn, die optimaal bereikbaar zijn met de fiets, het openbaar vervoer of te voet. De school en het schoolgebouw moeten nog meer een centraal punt in de wijk worden, waarin niet alleen ontmoeting tussen kinderen en jongeren, maar ook tussen buurtgenoten onderling plaatsvindt. Ook na schooltijd wil de gemeente de schoolgebouwen beter benutten, waardoor ze een bredere functie krijgen binnen de samenleving. Bij de verdere verduurzaming van Arnhem worden ook schoolgebouwen meegenomen. Wij willen de schoolgebouwen vergroenen en energiezuinig maken, met een gezond binnenklimaat en groene schoolpleinen die uitnodigen tot spelen en bewegen.”

Duurzaamheid

Bij nieuwbouw wordt de lat hoog gelegd. Bouwregels waaraan moet worden voldaan, zijn het minimum. Nieuwbouw is altijd natuurinclusief, klimaat adaptief en bij voorkeur energiepositief. Bij alles wat we doen, is het streven naar duurzaamheid en brede welvaart ons uitgangspunt..”

Arnhemse visie op het sociaal domein

Deze visie is in 2021 gepresenteerd, met daarin aandacht voor gelijke kansen op persoonlijke ontwikkeling, een stabiele basis voor alle Arnhemmers en in veiligheid en vrijheid kunnen leven.

Jeugdbeleid

In februari 2022 heeft de raad het beleidsplan jeugdbeleid 2021-2025, “Opgroeien in Arnhem: een toekomst vol kansen”, vastgesteld. Het doel van het beleidsplan is om alle Arnhemse kinderen en jongeren dezelfde kansen te geven om zich persoonlijk te ontwikkelen, ze een stabiele en gezonde basis te geven zodat ze in veiligheid en vrijheid kunnen leven.

Gelijke Kansen Alliantie Agenda

In juli 2019 heeft de gemeente Arnhem zich gecommitteerd aan het Ministerie van OCW om gezamenlijk de Gelijke kansen alliantie (GKA)-Agenda uit te voeren. In deze agenda zijn gezamenlijke doelen en werkafspraken tussen het ministerie en de gemeente Arnhem weergegeven en wordt ingezet op verbinding, effectiviteit en kennisdeling.

Van Wijken Weten

Van Wijken Weten heeft als doel om bij het vormgeven van alle beleid- en uitvoeringsprocessen het perspectief van de inwoners en ondernemers in de wijk centraal te stellen en als zodanig vorm te geven. Het houdt ook in dat de gemeente zich zoveel mogelijk wijkgericht organiseert, zodat wijk- en stadsbrede prioriteiten geen gescheiden werelden zijn maar in elkaars verlengde liggen. Zo sluit ons werk beter aan bij de leefwereld, behoefte en ambities van de inwoner en het karakter van de wijk en levert uiteindelijk meer tevreden inwoners op.

Onderwijs is bij uitstek een onderwerp dat wijkgericht is: scholen, zeker de basisscholen, staan midden in de wijk en pakken ook steeds meer die centrale rol, door samenwerking aan te gaan met partners (IKC, brede school, wijkteams, bewonersverenigingen). Onderwijshuisvesting is daarbij een middel om te werken aan de doelen in de wijk, maar heeft ook een wijk overstijgend karakter, omdat scholen wel gelijk behandeld dienen te worden en afwegingen op basis van gemeentebrede kaders dienen te worden gemaakt (wettelijk vereiste). Het stedelijk karakter maakt de overdracht van taken, bevoegdheden en budgetten naar de wijken complex. Er is daarom gekozen voor een maatwerk aanpak, waarin de afweging op stadsniveau plaatsvindt en de planvorming en uitvoering op wijkniveau. Het schoolbestuur blijft hierin wel eindverantwoordelijk (dus neemt de uiteindelijke beslissingen) binnen de kaders van dit IHP.

Nationaal programma Arnhem-oost

Het Nationaal Programma Arnhem-Oost heeft als doel om de achterstanden op het gebied van onderwijs, werk en inkomen, wonen, gezondheid, leefbaarheid en veiligheid in de vijf wijken (Klarendal, Geitenkamp, Presikhaaf-West, Malburgen en het Arnhemse Broek) aan te pakken. De gemeente wil huidige en nieuwe generaties een eerlijke en gelijke keuze én kans bieden om hun talenten te ontwikkelen. Het programma is een integrale, lerende aanpak, met een scope van achttien jaar dat wordt uitgevoerd door de Alliantie Arnhem-Oost; bestaande uit de gemeente Arnhem en maatschappelijke partners.

Gemeente Arnhem start in het hier en nu met het bieden van een veilige en leefbare omgeving waarin opvoeden en opgroeien van de jeugd kansrijk en inclusief verloopt, waar (jong)volwassenen een helder perspectief hebben op structureel werk en inkomen en alle huishoudens in kwalitatief goede en duurzame woningen wonen in een gezonde en veilige leefomgeving. Daarbij benut ze het potentieel talent in de wijken en investeert ze in de sociale samenhang. Ook biedt ze een samenleving waarin iedereen meedoet en een eerlijke, gelijke kans krijgt om passende keuzes te maken om zijn of haar talenten te ontplooiën. Hoe de gemeente dat willen bereiken staat in het gebiedsplan.

Manifest kansrijk opgroeien Arnhem

Arnhem staat 9^e op de lijst van kansarmste gemeenten in Nederland. Het is vanuit het Arnhemse onderwijsveld de gezamenlijke ambitie om kinderen in de gemeente Arnhem goede kansen te bieden. Hoewel het geen gemeentelijke beleidskader is, is relevant te benoemen dat het Manifest kansrijk opgroeien Arnhem samen is gesteld voor en door jongeren van Arnhem. Het manifest heeft ambities gedefinieerd rondom preventieve aanpak, gebiedsgericht werken, kansengelijkheid, diversiteit & inclusie en schaarste arbeidsmarkt.

Voor huisvesting vertaalt dit zich erin dat scholen ook plekken zijn voor sociale ontmoetingen als één van de hoogwaardige, voorliggende voorzieningen in de stad (geldt ook voor sportfaciliteiten). Dat voorschool/VVE en BSO activiteiten in kwetsbare wijken als wezenlijk onderdeel van leren en ontwikkeling wordt beschouwd. En dat inclusief onderwijs meer mogelijk wordt gemaakt door onderwijshuisvesting meer flexibel te maken door duurzaam én toekomstbestendig te bouwen.

Duurzaamheid in gemeentelijk beleid

Arnhem heeft diverse beleidskaders op het gebied van duurzaamheid vastgesteld, die we hieronder kort toelichten:

Circulariteit

Op 7 juli 2021 is de visie 'Circulaire Economie Arnhem' en het bijhorende plan van aanpak 'Op Weg Naar Een Circulair Arnhem' vastgesteld door de Arnhemse gemeenteraad. Met deze visie bekrachtigt de gemeente de doelstelling om in 2030 50% circulair te willen zijn, en in 2050 op 100% te zitten. Aangezien 'Het Nieuwe Normaal' (HNN) nog in ontwikkeling is als nationale standaard voor circulaire economie, heeft de gemeente Arnhem alvast minimale criteria opgesteld voor projecten. Bij de definitieve HNN-norm dienen renovatie-, nieuwbouw-, en slooprojecten te voldoen aan de inhoudelijke uitgangspunten van HNN.

Klimaatadaptatie

In de Strategie Klimaatadaptatie Arnhem 2020-2030 zijn ambities benoemd om een grote stap te zetten in het klimaatbestendiger maken van Arnhem. Klimaatadaptatie wordt een integraal onderdeel van gemeentelijke randvoorwaarden voor gebieds- en vastgoedontwikkeling. Klimaattoetsen worden geïntroduceerd om de impact op hitte, droogte en waterveiligheid te beoordelen. Deze toets zal eind 2023 beschikbaar zijn.

Natuurinclusief bouwen

Op 11 mei 2021 heeft de gemeente Arnhem beleidsregels vastgesteld om natuurinclusief bouwen verplicht te stellen bij nieuwe bestemmingsplannen. Ontwerpen moeten een minimum aantal punten scoren door verblijfsplaatsen voor dieren in te bouwen en groene maatregelen rondom het gebouw toe te passen.

Energietransitie

Het doel van de gemeente Arnhem is om klimaatneutraal te zijn in 2050. De uitgangspunten en aanpak zijn vastgesteld in: het 'Programmaplan New energy made in Arnhem (NemiA) 2020 – 2030' (vastgesteld door de raad op 29 januari 2020). In het programma NemiA 2020-2030 wordt aandacht gevraagd voor energie innovaties. Waar in de komende jaren gewerkt wordt aan de gebouwde omgeving vraagt de gemeente waar mogelijk, (Arnhemse) innovatieve bedrijven mee te laten denken en mee te doen. Er zijn al verschillende ondersteuningsmogelijkheden voor het verduurzamen van schoolgebouwen. Bijvoorbeeld Arnhem Zet de knop om, powered by REE, dat helpt bij energie besparen bij bestaande gebouwen.

Toegankelijke en inclusieve schoolgebouwen

Het VN-verdrag Handicap is in 2016 in Nederland ingevoerd om de positie van mensen met een beperking te versterken. Met het uitvoeringsplan VN-verdrag Handicap Arnhem, wil de Gemeente Arnhem samen met de schoolbesturen werken aan het wegnemen van barrières en belemmeringen in de stad. Het plan is ingedeeld in verschillende gemeentelijke domeinen, zoals Wonen, Werk, Openbare Ruimte en Onderwijs. De gemeente vindt het belangrijk dat kinderen van jongs af aan samen naar de school in de wijk te gaan. Kinderen met en zonder een beperking leren zo met elkaar op te groeien en vriendschappen te sluiten. Dat begint al bij een inclusieve peuteropvang, zodat de route makkelijker binnen reguliere scholen gevolgd kan worden. De gemeente Arnhem ondersteunt de beweging naar inclusief onderwijs (2035) dan ook. Bovendien wil de gemeente verder werken aan de toegankelijkheid van schoolgebouwen, in samenwerking met verantwoordelijke schoolbesturen. Zodat de schoolgebouwen die in aanmerking komen voor verbouw of nieuwbouw voldoen aan de Arnhemse Standaard Toegankelijkheid (AST).

Arnhemse Norm voor bewegingsonderwijs

In Arnhem wordt de zogenaamde 'Arnhemse Norm' bovenop de minimale vereisten voor voorzieningen voor bewegingsonderwijs gehanteerd. Een Arnhemse Norm accommodatie is net iets groter in omvang, waardoor deze beter en meer multifunctioneel in te delen is. Daarnaast beschrijft de Arnhemse Norm een standaard inrichting van de accommodatie.

Arnhems Sport- en Preventieakkoord 2020-2023

Op 29 juni 2018 is het landelijke Sportakkoord getekend. Ook in Arnhem heeft het thema een belangrijke plaats gekregen binnen het sportakkoord en zijn meerdere partijen op zoek gegaan naar een gezamenlijke effectieve aanpak. Op 21 september 2020 is volgend op het landelijke Sportakkoord het Arnhemse Sportakkoord getekend en is in drie pilotwijken het startschot gegeven voor de implementatie van Bewegconcept 2+1+2. Bewegconcept 2+1+2 zet in op meer en beter leren bewegen voor de doelgroep 4- tot 12-jarigen in het primair onderwijs. Het concept omvat het aanbieden van 2 uur hoogwaardig bewegingsonderwijs voor alle leerlingen in het basisonderwijs, samen met 1 extra uur lichaamsbeweging binnen het schoolcurriculum en 2 uur beweging na schooltijd op en rondom het schoolterrein.

Integrale Kindcentra

Een van de gemeentelijke beleidsspeerpunten betreft de vorming van Integrale Kindcentra (hierna IKC). Een IKC is een voorziening voor kinderen van 0 tot 13 jaar, waar zij gedurende de dag komen om te leren, spelen, ontwikkelen en ontmoeten. De omgeving biedt een totaalpakket op het gebied van educatie, opvang en ontwikkeling, dat is afgestemd op de wensen en behoeften van ouders en kinderen in de wijk.

Monumenten

Op dit moment is de afdeling monumenten van de gemeente Arnhem bezig met de ontwikkeling van een handboek dat een overzicht biedt van de mogelijkheden voor verduurzaming van monumenten, evenals de criteria waaraan vergunningaanvragen worden getoetst. Daarnaast zal er een gedetailleerd boek worden gepubliceerd met 100 bouwkundige detailtekeningen, die dienen als best practices.

5. Basisafspraken tussen gemeente en schoolbesturen

In 2017 is door de gemeenteraad de 'Verordening voorzieningen onderwijshuisvesting' vastgesteld. Deze verordening – gebaseerd op de modelverordening van de VNG – bevat tal van organisatorische, ruimtelijke en financiële uitgangspunten en kaders die tezamen zorgen voor een gestructureerd en eenduidig vertrekpunt bij het voorzien in onderwijshuisvesting in Arnhem.

Al in het IHP 2017-2026 voor het primair onderwijs - vastgesteld in 2016 - zijn samen met de betrokken PO-schoolbesturen een aantal basisafspraken gemaakt, bovenop de verordening. Gekozen is om die afspraken van destijds waar nodig te actualiseren en wederom als basisafpraak op te nemen in voorliggend IHP. In 2024 wordt de Arnhemse Verordening voorzieningen onderwijshuisvesting geactualiseerd. Daarbij nemen we onderstaande basisafspraken mee, maar niet zonder daar expliciet nog met elkaar over te spreken.

5.1. Basisafspraken over kwalitatief goede huisvesting

Als uitgangspunt geldt:

- a. Alle gebouwen zijn geschikt voor de activiteiten die er in plaats vinden en voldoen aan alle geldende eisen van (brand-)veiligheid.
- b. Partijen streven naar een vergelijkbaar kwaliteitsniveau voor alle gebouwen:
 - bouwkundige kwaliteit: minimaal conform bouwbesluit;
 - onderwijskundige functionaliteit: voldoende flexibiliteit in het gebouw om passend gemaakt te worden op het onderwijskundig concept van de betreffende school, en om mee te kunnen gaan in de ontwikkelingen hierin;
 - binnenmilieu: minimaal conform bouwbesluit, strevend naar frisse scholen klasse B.
- c. De scholen gaan over de indeling van het gebouw. De gemeente kan echter wel randvoorwaarden stellen als het gaat om medegebruik en toekomstige bruikbaarheid. Deze randvoorwaarden worden voorafgaand aan een ver- of nieuwbouw in gezamenlijkheid samengesteld en vervolgens vastgesteld. De strekking van deze randvoorwaarde is het behoud van voldoende flexibiliteit in het gebouw om toekomstige gebruikswijzigingen (zoals een veranderende onderwijsvisie) op te kunnen vangen zonder drastisch verbouwgevolgen. Nieuwe gymzalen worden zo gepositioneerd dat zelfstandig gebruik door derden mogelijk is.
- d. Huisvesting in noodlokalen wordt vermeden. Capaciteitstekorten worden alleen bij tijdelijkheid en geen mogelijkheid tot medegebruik opgevangen door plaatsing van semipermanente gebouwen.
- e. De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor de exploitatie en het onderhoud van hun gebouwen. Zij voeren dit planmatig en controleerbaar uit. Indien vervangende nieuwbouw of renovatie gepland staat voor een gebouw, maken schoolbesturen en gemeente afspraken over het niveau van het onderhoud in aanloop naar deze werkzaamheden.
- f. Ten behoeve van dit IHP is een kwalitatieve beoordeling uitgevoerd van alle schoolgebouwen. Het resultaat hiervan is gebruikt als input voor de prioritering in het IHP. Het resultaat van de scan kan en mag niet gebruikt worden als (enige) onderlegger om besluiten te nemen over onderhoud of de afweging tussen renovatie en vervangende nieuwbouw. In lijn met het nieuwe wetsvoorstel, laat het bevoegd gezag ten minste eenmaal in de vier jaar, een bouwkundige inspectie uitvoeren, ten behoeve van het meerjaren onderhoudsplan.

5.2. Basisafspraken over het bieden van voldoende huisvesting

De zorg voor voldoende onderwijshuisvesting ligt op basis van de WPO, WVO en WEC bij de gemeente. Uitgaande van de wens om het aanbod voor kinderen en leerlingen dicht bij de jeugd te realiseren zorgt de gemeente er voor dat er voor elk kind in de basisschoolleeftijd een plek is op een school in de wijk. Dit gaat echter voorbij aan de verschillende behoeften van jeugd en ouders. Het voorzien in voldoende huisvesting is daarmee ingewikkelder dan in eerste instantie lijkt. Het vaststellen van uitgangspunten is daarom noodzakelijk.

Als uitgangspunt geldt:

- a. De benodigde capaciteit voor Primair Onderwijs wordt per wijk in beeld gebracht (indeling Van Wijken Weten), voor het Voortgezet en (Voortgezet) Speciaal Onderwijs stad breed. Naast de behoefte aan onderwijshuisvesting, wordt nadrukkelijk ook de behoefte aan kind- en jeugdvoorzieningen in beeld gebracht.
- b. De capaciteit wordt vervolgens naar behoefte aan de in de wijk aanwezige voorzieningen toegekend. Daarbij wordt gekeken naar voedingsgebied, kind- en leerlingstromen, prognoses en samenwerkingsverbanden.
- c. De capaciteit van een gebouw wordt bepaald in bruto vierkante meter oppervlak (BVO). Per gebouw worden onderwijscapaciteit en overige capaciteit apart geregistreerd. Gebouwdelen waar geen onderwijs plaatsvindt (kinderopvang et cetera) en/of die onderverhuurd zijn, vallen hier niet onder en worden nadrukkelijk buiten de meting gehouden.
- d. De ruimtebehoefte van scholen (in m² BVO) wordt berekend aan de hand van de berekeningssystematiek van de Onderwijs huisvestingsverordening. De ruimtebehoefte wordt berekend voor elke school met een eigen BRIN-nummer en voor elke nevenvestiging met een eigen vestigingsnummer. Belangrijk om te melden is dat in cijfers over de huidige gebouwcapaciteit, soms niet alle specifieke kenmerken van de locatie zijn meegenomen. Vertrekpunt is dat bij de behoeftebepaling de normatieve behoefte wordt geconfronteerd met de huidige gebouwcapaciteit. Sommige schoolgebouwen hebben echter een minder gunstige bruto/netto verhouding. Indien voor deze scholen op termijn gekozen wordt voor renovatie, is dat niet geheel op te lossen en zal overcapaciteit misschien nodig zijn. Ook het opvangen van ISK- en AZC-leerlingen, ruimte bieden aan school-in-school constructies en het opvangen van groei (op schoolniveau) kunnen leiden tot een grotere ruimtebehoefte dan is berekend op basis van de prognose van leerlingaantallen. Deze overwegingen bepalen in de uitwerking van het IHP de uiteindelijke capaciteit van de schoolgebouwen. Dit wordt per project en in samenspraak tussen gemeente en het betreffende schoolbestuur verder uitgewerkt.
- e. Voor speciaal onderwijs geldt het volgende voor ruimtetoekenning. Anders dan bij regulier onderwijs is in het speciaal onderwijs vaak sprake van het functioneren van een nevenvestiging als zelfstandige vestiging. Een mogelijkheid om voorzieningen te delen is er vaak niet en dit zou ook ten koste gaan van onderwijsoppervlak. Een speciaal onderwijsbestuur (met een groot regionaal voedingsgebied en beperkte keuzevrijheid voor ouders) kan niet eenvoudig een nieuwe hoofdvestiging stichten. Aan nevenvestigingen in het speciaal onderwijs wordt een vaste voet toegekend als ware het een hoofdvestiging. Dit impliceert daarom het toekennen van een extra voet van 370 m² bvo.
- f. Scholen worden gehuisvest in gebouwen die passen bij de omvang van hun ruimtebehoefte. Uitbreiding van de bestaande capaciteit zal alleen plaatsvinden als er sprake is van een aantoonbaar en structureel capaciteitstekort. Ook dient vooraf getoetst worden of er binnen de wijk of aangrenzende wijken geen medegebruik mogelijk is. In geval medegebruik elders aan de orde is, dient vooraf ook getoetst te worden of die specifieke locatie functioneel en kwantitatief voldoende geschikt is om medegebruik toe te laten.
- g. Wisselingen in behoefte worden binnen de beschikbare capaciteit door de scholen zelf opgevangen. Daar waar mogelijk wordt per wijk het flexibele deel van de capaciteit expliciet benoemd.

- h. Niet-wijkgebonden scholen worden gehuisvest in passende gebouwen, waarbij rekening wordt gehouden met de herkomst van leerlingen, de locatiewens van het schoolbestuur en de bereikbaarheid van de school. Bestaande situaties worden gerespecteerd: verschuivingen vinden alleen in goed overleg plaats.
- i. Leegstand in onderwijshuisvesting wordt door alle partijen actief tegengegaan.

5.3. Basisafspraken over de afweging voor nieuwbouw of renovatie

In bestaande situaties zorgt het schoolbestuur ervoor dat een schoolgebouw goed wordt onderhouden en dat het wordt aangepast als veranderingen in onderwijskundige visie hierom vragen. Er komt een moment, in de regel rond het 40^e jaar na de nieuwbouw of renovatie van een gebouw, waarop onderhoud en aanpassingen niet meer voldoende zijn om het gebouw als onderwijshuisvesting te blijven gebruiken en er renovatie of vervangende nieuwbouw plaats moet vinden. Dit moment is per situatie verschillend en vraagt maatwerk. Het IHP is hierin een middel om tussen gemeente en schoolbesturen perspectief en helderheid te bieden. Ook stichting van een nieuwe school of leerling groei kunnen aanleiding zijn voor een dergelijke afwegingen.

- a. We onderscheiden zes basisvarianten bij dergelijke afwegingen:
 - 1) **Eerste nieuwbouw:** Eerste nieuwbouw vindt plaats wanneer een school wordt gesticht, er wordt een populatie leerlingen gehuisvest die er daarvoor niet was. Zij stelt een bedrag ter beschikking waarmee kan worden voldaan aan de wettelijke vereisten van nieuwbouw (bouwbesluit, niveau nieuwbouw) en aanvullende beleidstoevoegingen zoals gesteld in voorliggend IHP. Tevens stelt zij (bouwrijpe) grond ter beschikking.
 - 2) **Vervangende nieuwbouw:** Vervangende nieuwbouw kan plaats vinden op de huidige positie van het schoolgebouw of op een andere locatie dan het oude schoolgebouw. De sloop van bestaande gebouwen is bij vervangende nieuwbouw op dezelfde locatie in zijn geheel voor rekening en risico van de gemeente, ook als de uitvoering ervan bij het schoolbestuur is belegd.
 - 3) **Vernieuwbouw:** Bij deze basisvariant blijft een deel van het oude gebouw staan (vaak casco of alleen de voorgevel) en de rest geheel vervangen c.q. nieuw gebouwd. Soms heeft het deel dat blijft staan bijvoorbeeld een beschermd stadsgezicht. De gemeente verstrekt financiële middelen om een schoolgebouw te realiseren dat minimaal nog eens 40 jaar mee kan.
 - 4) **Uitbreiding:** Uitbreiding vindt plaats wanneer een school structureel en conform de geldende normen ruimtetekort komt en verwijzing naar beschikbare ruimtecapaciteit niet aan de orde is. Zij stelt een bedrag ter beschikking waarmee kan worden voldaan aan de wettelijke vereisten van uitbreiding (bouwbesluit, niveau nieuwbouw) en aanvullende beleidstoevoegingen zoals gesteld in voorliggend IHP. Bij leerlinggroei (en fysieke uitbreiding of verwijzing naar elders) van een school kan conform de VNG-verordening systematiek aanspraak ontstaan op vergoeding van 1^e inrichting onderwijsleerpakket en meubilair.
 - 5) **Renovatie:** Een bestaand schoolgebouw wordt zodanig gerenoveerd dat het totale gebouw weer minimaal 40 jaar mee kan. De gemeente stelt een bedrag ter beschikking waarmee kan worden voldaan aan de wettelijke vereisten van renovatie. Vaak vindt er dan stripsloop plaats tot maximaal op het casco. Casco en fundering blijven dan behouden en de rest zal opnieuw opgebouwd worden.
 - 6) **Tijdelijke bouw:** Dit is een uitbreiding van een bestaand schoolgebouw met ruimtecapaciteit met een tijdelijke aard. Ook kan tijdelijke bouw voorkomen als onderkomen voor een gehele school, bijvoorbeeld ter overbrugging van de periode van vervangende nieuwbouw op dezelfde positie. De gemeente verstrekt financiële middelen voor de tijdelijke bouw van een schoolgebouw.

- b. Los van de uiteindelijke keuze voor één van de basisvarianten treedt het schoolbestuur, conform de WPO, WVO en WEC op als bouwheer. Zij is er daarmee verantwoordelijk voor dat de vastgestelde kwaliteitseisen binnen het vastgestelde budget worden behaald.
- c. Een integrale afweging over nieuwbouw of renovatie (of een aanpalende variant daarop) gaat pas spelen als:
- De urgentie hiervoor is aangetoond, waarbij breder wordt beschouwd dan enkel technische urgentie. Renovatie, vervangende nieuwbouw of een variant daarop wordt bespreekbaar wanneer het schoolgebouw niet meer voldoet aan de brede kwalitatieve eisen zoals deze in dit IHP zijn benoemd;
 - De urgentie tot renovatie of vervangende nieuwbouw (of een variant daarop) niet ontstaat door zaken die feitelijk achterstallig onderhoud betreffen;
 - De renovatie of vervangende nieuwbouw (of variant daarop) in brede zin leidt tot een levensduur verlenging van minimaal 40 jaar. Dat wil zeggen: de renovatie of vervangende nieuwbouw zorgt niet alleen voor een technische levensduurverlenging, maar leidt ook tot een gebouw dat aansluit op het langjarig toekomstperspectief van de school.

De urgentie wordt dus aangetoond middels genoemde voorwaarden. Indien niet in het IHP opgenomen, moeten worden teruggevallen op de Verordening als vangnet.

- d. In geval van een voornemen tot renovatie of vervangende nieuwbouw (of variant daarop) dient altijd een onderzoek te worden gedaan, waarin scenario's inzichtelijk worden gemaakt. Voor het scenario vervangende nieuwbouw dient aangesloten te worden bij de normvergoeding plus beleidsrijke toevoegingen zoals opgenomen in dit IHP. Het scenario renovatie dient inzicht te geven in:
- De mate waarin het mogelijk is om met een renovatie van de bestaande huisvesting de kwaliteit conform vigerend bouwbesluit (niveau nieuwbouw), aangevuld met de eisen uit het PVE Frisse Scholen 2021 - klasse B en de eisen volgend uit de Renovatiestandaard (label A+++) te behalen;
 - De mate waarin het mogelijk is om met de bestaande huisvesting de door het schoolbestuur gewenste functionele kwaliteit te bereiken;
 - De investeringskosten die hierbij ontstaan;
 - De verwachte exploitatielasten gedurende het gebruik van het gebouw.

Wanneer de scenario's in beeld zijn gebracht, dient door gemeente en schoolbestuur samen te worden beoordeeld welk scenario leidt tot de kwalitatief meest efficiënte investering.

- e. Schoolbestuur en gemeente maken afspraken over het minimaal te hanteren niveau van onderhoud aan bestaande gebouwen bij geplande renovatie of vervangende nieuwbouw. Uitgangspunt is dat het schoolbestuur na ingebruikname van een nieuw of gerenoveerd schoolgebouw, dit vastgoedobject op een behoorlijk onderhoudsniveau houdt. Niet alleen in haar eigen belang als exploitant, maar ook in het belang van de gemeente als economisch eigenaar. Op het moment van terug levering vanuit een schoolbestuur naar de gemeente dient het betreffende pand minimaal te voldoen aan NEN2767, conditiescore 3. Dit geldt voor alle onderdelen en niet alleen op basis van een gemiddelde. Bij ingebruikname wordt deze minimale onderhoudsstaat tussen gemeente en schoolbestuur vastgelegd.

5.4. Basisafspraken over gebruik, beheer en onderhoud

Onderwijshuisvesting is gebaat bij heldere afspraken over het beheer en onderhoud van gebouwen en de financiering ervan. Zowel schoolbesturen als gemeente werken met beperkte budgetten en dienen deze zo efficiënt mogelijk aan te wenden. Dit betekent dat heldere afspraken gemaakt moeten worden over wie waarvoor verantwoordelijk is en hoe deze verantwoordelijkheden worden gefinancierd.

Als uitgangspunt geldt:

- a. Alle gebouwen, waarin scholen zijn gehuisvest, worden in principe in juridisch eigendom overgedragen aan de schoolbesturen.
- b. Bij de vorming van een Integraal Kindcentrum (IKC) is de eigendomsconstructie afhankelijk van de beheer- en exploitatieafspraken die vooraf met betrokken partners bindend worden gemaakt.
- c. Indien de onderwijscapaciteit niet in juridisch eigendom kan worden overgedragen, wordt deze via een gebruiksovereenkomst in gebruik gegeven aan de betreffende schoolbesturen. Hierbij wordt aangesloten bij de situatie als ware het schoolbestuur juridisch eigenaar en gelden ook de gebruikelijke onderhouds- en beheerplichten voor het schoolbestuur.
- d. Bij ingebruikgeving van onderwijscapaciteit aan schoolbesturen - dus waarbij het juridisch eigendom bij de gemeente blijft - worden de werkelijke kosten in rekening gebracht. Het betreffende schoolbestuur vergoedt dus de onderhouds- en exploitatiekosten op basis van werkelijke kosten aan de gemeente. De voorwaarden van het ruimtegebruik worden vastgelegd in een (privaatrechtelijke) gebruiksovereenkomst.
- e. De juridisch eigenaar brengt bij de gebruikers van niet-onderwijscapaciteit een marktconforme of kostprijsdekkende huur in rekening (en, voor zover van toepassing, een exploitatievergoeding). Hierbij is wetgeving (en specifiek gevolgen van Didam-arrest) leidend.
- f. Onderwijscapaciteit die blijvend niet voor onderwijs nodig is wordt uit de onderwijscapaciteit gehaald en herbestemd of afgestoten.
- g. De opbrengst uit dubbelgebruik van onderwijscapaciteit (dus het gebruik van onderwijsruimten buiten schooltijd) komt geheel ten goede aan het schoolbestuur.

5.5. Basisafspraken over IKC beleid

De gemeente stimuleert de samenwerking tussen basisscholen (regulier en speciaal onderwijs) en kindvoorzieningen. Zij doet dit door in gebouwen met onderwijscapaciteit huisvesting te reserveren of realiseren voor kindvoorzieningen. Dit mag echter niet ten koste gaan van onderwijshuisvesting. Dit betekent dat er sluitende afspraken dienen te worden gemaakt tussen gemeente, schoolbesturen en samenwerkingspartners over de realisatie, de instandhouding en het gebruik van niet-onderwijscapaciteit.

Als uitgangspunt geldt:

- a. Onderwijs capaciteit is bedoeld voor onderwijs. In elk gebouw waarin onderwijs capaciteit aanwezig is, zal deze expliciet benoemd worden. Onderwijs capaciteit wordt alleen ingezet voor andere doeleinden als de capaciteit (tijdelijk) niet nodig is voor het onderwijs; niet-onderwijs capaciteit wordt alleen ingezet voor onderwijs als de capaciteit (tijdelijk) niet nodig is voor overige activiteiten. De verdeling tussen onderwijs- en niet-onderwijs capaciteit wordt periodiek (indicatief om de vier jaar) door de gemeente bekeken en vastgelegd.
- b. De vorming van een IKC impliceert niet dat alle deelnemende partijen per sé in hetzelfde gebouw gehuisvest dienen te worden. Samenwerking in een IKC kan ook plaats vinden als de partijen van verschillende gebouwen gebruik maken.
- c. Randvoorwaarde voor het realiseren van een IKC is een zorgvuldig doorlopen traject van samenwerken tussen betrokken scholen, schoolbesturen én aanpalende actoren zoals kinderopvang dat leidt tot overeenstemming over beheer, exploitatie en pedagogisch klimaat. Vooraf aan de start van de betreffende projectontwikkeling wordt een visie op samenwerking opgesteld én gezamenlijk vastgesteld. Ook mogelijkheden van bijvoorbeeld cofinanciering vanuit maatschappelijke partners zoals kinderopvanginstellingen dient vooraf afgetast en zo nodig vastgelegd te worden. Afspraken hierover dienen vóór de daadwerkelijke realisatie van het gebouw formeel met elkaar overeen gekomen zijn. Hiermee voorkomen we dat na oplevering partijen alsnog beperkt of helemaal niet samen gaan werken en wonen.
- d. De eigendomsconstructie van een IKC is volgend op de inhoudelijke samenwerkingsafspraken die onderling zijn gemaakt en vastgelegd. Een en ander binnen de kaders die de wetgeving hiervoor stelt.
- e. Dubbelgebruik c.q. multifunctionaliteit van ruimten wordt zoveel mogelijk gestimuleerd.
- f. Schoolbesturen besluiten zelfstandig tot het in gebruik geven van onderwijs capaciteit in dubbelgebruik. Zij hebben hiervoor geen toestemming van de gemeente nodig.
- g. Het schoolbestuur kan leegstand in onderwijs capaciteit in gebruik geven aan derden. Zij heeft hiervoor vooraf toestemming nodig van de gemeente en dient hierbij altijd het voorbehoud te maken, dat het gebruik of de huur op korte termijn (3 maanden) kan worden beëindigd, indien de capaciteit benodigd is voor het onderwijs.
- h. Daar waar mogelijk zal binnen de bestaande schoolgebouwen en bij ver- en nieuwbouw rekening gehouden worden met de (toekomstige) vorming van een IKC, onder voorwaarde dat:
 - o het onderwijsgebruik dit toelaat;
 - o er een aanvaardbaar exploitatierisico is voor zowel gemeente als schoolbestuur;
 - o het voorsorteren op een toekomstige IKC-vorming niet tot leegstand leidt;
 - o in geval van ver- of nieuwbouw, de betrokken partijen een duidelijke, vastgelegde inhoudelijke visie op (de vorming van) het IKC hebben.
- i. Indien wijzigingen in inhoudelijk (onderwijs)beleid invloed hebben op het IHP, wordt dit nadrukkelijk bij die beleidswijziging betrokken.

5.6. Basisafspraken over de nabijheid van de school

Onderwijs in Arnhem vindt bij voorkeur dicht bij het woonadres van de leerling plaats. Dit voorkomt onnodige verkeersbewegingen en versterkt de binding van de leerling en de ouders met de wijk en andersom, de binding van de wijkbewoners met de school. Dit laat onverlet dat er redenen zijn om (met name in het reguliere basisonderwijs) niet voor de wijk school te kiezen, bijvoorbeeld omdat kinderen op speciaal onderwijs zijn aangewezen, of omdat ouders/verzorgers (of leerlingen) om levensbeschouwelijke of pedagogische gronden voor bijzonder onderwijs kiezen. Gemeente en schoolbesturen respecteren deze vrijheid van schoolkeuze.

Als uitgangspunt geldt:

- a. Er is voldoende keus voor ouders/verzorgers en leerlingen. Dit betekent niet dat elke denominatie of elk onderwijsconcept in elke wijk vertegenwoordigd moet zijn, maar wel dat er voor ouders/verzorgers en leerlingen iets te kiezen valt.
- b. Bij herschikking of nieuwbouw wordt gekeken naar goede spreiding over de buurt en heeft een centrale en (veilig) bereikbare locatie een pré ten opzichte van andere locaties.
- c. Scholen, die leerlingen uit diverse wijken trekken, worden zo veel mogelijk gehuisvest in de wijk waaruit relatief gezien de meeste van hun leerlingen afkomstig zijn.

5.7. Basisafspraken over schoolpleinen

Conform de wetgeving behoren de schoolpleinen tot de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. Omdat de scholen meestal midden in de wijk staan, is dubbelgebruik - dus gebruik van de schoolpleinen buiten schooltijd - hier ook voor de hand en sterk wenselijk. Omdat daar (juridisch) haken en ogen aan zitten, dient dergelijk dubbelgebruik goed vastgelegd te worden.

Als uitgangspunt geldt:

- a. Schoolpleinen voldoen aan de eisen van wetgeving (omvang en veiligheid speeltoestellen) en alle overige eisen in dit IHP gesteld (waaronder AST-afspraken die ook over de buitenruimte gaan).
- b. Bij ver- en nieuwbouw wordt voldoende buitenruimte (onder andere speelruimte én fietsenberging) gerealiseerd en wordt ingezet op voldoende vergroening en biodiversiteit.
- c. Bij voorkeur wordt een schoolplein standaard ingericht als een openbaar speelterrein. Dit gebeurt in overleg met het schoolbestuur. In dat geval kan de gemeente de verantwoordelijkheid voor het schoolplein overnemen. Een en ander wordt vastgelegd in een overeenkomst.

6. Beleidsrijke toevoegingen

Goede onderwijshuisvesting draagt bij aan een optimale omgeving waarin onze kinderen en jongeren zich ontwikkelen. Een schoolgebouw is zo veel meer dan de plek waarin kinderen hun lesstof krijgen aangereikt. Om deze wezenlijke voedingsbodem te garanderen staan we als stad voor grote maatschappelijke opgaven die vragen om samenwerking dwars door sectoren, organisaties en instituties heen. Zaken als armoedebestrijding, diversiteit en inclusie en voldoende onderwijsprofessionals zijn randvoorwaardelijke aspecten om onze jeugd überhaupt een krachtige start te bieden. De opgaven kunnen we alleen realiseren als politiek én maatschappelijke partners de handschoen oppakken. Met commitment, bekostiging en beleid voor de lange termijn: samen richting bepalen voor het onderwijs, voor de ontwikkeling van kinderen. Echte investeringen doe je voor volgende generaties en niet alleen om acute knelpunten op te lossen.

Hoewel onderdak een middel is en geen hoger doel, grijpen we alle kansen beet om via investeringen in het schoolgebouw direct of indirect bij te dragen aan onze ambitie voor optimale kansen voor de jeugd. Dit is hét argument om tot een IHP te komen waarin we met solide gebouwen en met extra stimuli op specifieke thema's onze maatschappelijke doelstelling vertalen naar tastbare en direct ondersteunende onderwijsomgevingen.

Dit hoofdstuk vertaalt de beleidsrijke toevoegingen - zoals geïntroduceerd in Deel A - naar specifieke maatregelen.

6.1. Onze schoolgebouwen kennen een gezond binnenmilieu

Nieuwe en gerenoveerde schoolgebouwen kennen een gezond binnenmilieu. Zowel op het vlak van licht, lucht, geluid en temperatuur mogen onze kinderen rekenen op een leeromgeving die ondersteunt aan het leer- en ontwikkelproces. Gemeente Arnhem maakt een extra stap om bij nieuwbouw en renovatie zichzelf een hoger doel te stellen dan de wet voorschrijft. Gebruik wordt gemaakt van het Kwaliteitskader van Ruimte OK (versie 2023, of vigerend als hier actualisatie op volgt).

Het Kwaliteitskader is een landelijk breed gedragen definitie van 'basiskwaliteit', dit op verzoek van PO-raad, VO-raad en VNG. Het kader biedt schoolbesturen en gemeenten een integraal inzicht en houvast om deze onderwerpen in samenhang te bezien en daarover afspraken te maken. Het kader gaat zowel over basisonderwijs, speciaal basisonderwijs, speciaal onderwijs, voortgezet speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs.

De kwaliteitscriteria in het Kwaliteitskader zijn richtinggevend en geen norm. Ze komen voort uit praktijkervaringen en vragen aandacht voor zaken die niet door huidige wetgeving (bouwbesluit) worden ondervangen, maar die wel mede de kwaliteit van de huisvesting gedurende de gehele levensduur bepalen. Het kader kijkt daarmee verder dan de minimum Bouwbesluiteisen, maar ook breder dan de technische eisen ten aanzien van het binnenmilieu en duurzaamheid. Het geeft kaders voor A. 'Architectonische kwaliteitscriteria', B. 'Functionele kwaliteitscriteria' en C. 'Technische kwaliteitscriteria'. De in het kwaliteitskader opgenomen kwaliteitscriteria ten aanzien van het binnenmilieu hebben een directe relatie met eisen zoals geformuleerd in het PvE Frisse Scholen (versie 2021). De financiële paragraaf, uitgewerkt door het onafhankelijke kennisinstituut voor bouw(kosten) data BDB, geeft op basis van objectieve maatstaven inzicht in de kosten van de kwaliteitscriteria, vergeleken met de minimumnormen (prijsniveau februari 2023). Er is overigens voor gekozen om niet op maatregelniveau kostenindicaties weer te geven. Dit omdat project specifieke omstandigheden zeer

bepalend zijn en men inhoudelijke discussies op gedetailleerd niveau wil voorkomen. Daarnaast beïnvloeden sommige maatregelen elkaar, soms in negatieve zin. De door BDB in het Kwaliteitskader afgegeven financiële kostenkengetallen zijn afgestemd op nieuwbouw en niet geschikt voor toepassing bij renovatieprojecten.

Maatregel:

- a. Bij elk nieuwbouw- en renovatieproject geldt als kaderstellend minimum de in het Kwaliteitskader Huisvesting, onderdeel 'binnenmilieu' opgenomen eisen.
 - ➔ 7 % aanvullend stichtingskostenbudget bij nieuwbouw/renovatie ten behoeve van dekking van hogere kosten.

Bij elk nieuwbouw- en renovatieproject geldt als vertrekpunt de in het Kwaliteitskader Huisvesting, onderdeel 'functionele criteria' opgenomen eisen. De in dit deel van het kwaliteitskader opgenomen criteria is nadrukkelijk een onderwerp van gesprek tussen gemeente en betreffend schoolbestuur. De gemeente wenst op dit thema niet vooraf kaderstellend of begrenzend te acteren en laat ook ruimte voor inbreng en project specifieke inkleuring, maar onderschrijft wel de algemene richting die het Kwaliteitskader in deze kiest. Vandaar vertrekpunt van planontwikkeling. Voor dit vertrekpunt is geen aanvullend stichtingskostenbudget voor fysieke maatregelen in nieuwbouw- of renovatieprojecten vereist, uitgaande dat dit binnen de ontwerpogave en kostenneutraal opgepakt wordt.

6.2. Inzetten op flexibiliteit en meervoudig inzetbare onderwijsgebouwen

Schoolgebouwen moeten flexibel en meervoudig inzetbaar zijn om een grotere maatschappelijke rol te vervullen in de wijk dan alleen onderdak voor onderwijs en naar de toekomst toe relevant en geschikt te blijven voor veranderende behoeften.

Maatregel:

- b. In elk nieuwbouw- of renovatieproject dient in het ontwerpproces aandacht uit te gaan naar het (vergroten van) flexibiliteit van het gebouw. Zonder daarin vooraf sturend te zijn wordt gedacht aan het creëren van aanvullende bergingen, compartimentering van het gebouw en anticiperende maatregelen op eventuele toekomstige uitbreidbaarheid.
 - ➔ 2 % aanvullend stichtingskostenbudget ten behoeve van dekking van hogere bouwkosten en/of een groter oppervlakte ter versterking van het medegebruik (zoals extra bergingen)

Financiële dekking van eventuele fysieke aanpassingen dan wel uitbreidingen van onderwijsgebouwen voor buurt- of wijkfuncties volgt uit andere beleidsvelden. Vanuit onderwijshuisvestingsmiddelen is hier geen dekking voor.

6.3. Verbetering van fysieke toegankelijkheid schoolgebouwen

Als stad staan we pal voor inclusief onderwijs en fysieke toegankelijkheid van schoolgebouwen. Het doel van inclusief onderwijs is om jongeren met en zonder ondersteuningsbehoeften vaker samen te laten leren op scholen dicht bij huis. Dat vraagt ook iets van de functionaliteit en toegankelijkheid van gebouwen. Om dit te bereiken, is het belangrijk dat bestaande schoolgebouwen worden aangepast en nieuwbouwplannen worden aangescherpt. Schoolgebouwen moeten toegankelijk zijn en bij nieuwbouw en renovatie voldoen aan de door de gemeenteraad vastgestelde Arnhemse Standaard Toegankelijkheid (AST).

Deze standaard is gebaseerd op de Integrale Toegankelijkheid Standaard (ITS), maar bevat tevens extra procesafspraken die de inbreng van ervaringsdeskundigheid en toegankelijkheid in elke bouwfase waarborgen. Op dit moment wordt landelijk de NEN 9120 Toegankelijkheid van Gebouwen ontwikkeld. Deze nieuwe norm bouwt voort op de Europese norm NEN-EN 17210:2021, evenals op de ITS. Het plan is om de nieuwe norm over te nemen zodra deze wordt gepubliceerd. Daarbij dienen de procesafspraken wel behouden te blijven.

Maatregel:

- c. Voor nieuwbouw of renovatie van scholen geldt inclusief onderwijs en de AST-eis als randvoorwaarde. Voor inclusief onderwijs zou dit in de praktijk kunnen betekenen dat er extra m² onderwijsruimte vereist is om specifieke voorzieningen te herbergen, zoals een verzorgingsruimte en (kantoor)ruimte voor ambulante begeleiding, snoezelruimte, optimaal toegankelijke toiletten of rustruimte. Voor de AST-eis is het aannemelijk dat deze eis leidt tot hogere bouwkosten vanwege bijvoorbeeld een grotere lift of bredere deuren.
 - ➔ 1 % aanvullend stichtingskostenbudget t.b.v. kostenverhoging bij nieuwbouw als gevolg van de AST-eis.
 - ➔ 3 % aanvullend stichtingskostenbudget t.b.v. kostenverhoging bij renovatie als gevolg van de AST-eis.

De AST-randvoorwaarde (in toekomst: de NEN 9120) geldt voor alle schoolgebouwen in het primair, voortgezet en speciaal onderwijs van Arnhem. Vanzelfsprekend worden in de komende 16 jaar (scope van dit IHP) niet alle schoolgebouwen gerenoveerd dan wel vervangen. Vandaar dat we – aanvullend op bovenstaande twee maatregelen - ook inventariserend onderzoek doen naar maatregelen om portefeuille-breed de toegankelijkheid te vergroten. Separaat wordt budget gereserveerd voor onderzoek naar de mogelijkheid en consequenties om de hele onderwijshuisvestingsportefeuille te laten voldoen aan AST-randvoorwaarden en inclusief onderwijs.

Deze eenmalige budgetbeschikbaarheid voor inventariserend onderzoek is dus geen beleidsrijke toevoeging in de zin van een budgetverhoging bij renovatie of nieuwbouw, maar een reservering voor onderzoek. In hoofdstuk 12 wordt dit onderzoeksinitiatief opnieuw aangehaald en financieel gedefinieerd.

6.4. Verduurzaming van onderwijshuisvesting

We grijpen kansen om schoolgebouwen te verduurzamen. Zowel op energetisch vlak als ook voor wat betreft biodiversiteit, klimaatadaptatie en circulariteit zijn er mogelijkheden om als stad grote stappen voorwaarts te zetten.

Maatregel:

- d. Maatregel op energetica: Gemeente stelt vanuit haar reguliere bekostiging van renovatie- of nieuwbouwopgaven middelen beschikbaar die passend zijn voor het realiseren van schoolgebouwen op BENG-niveau. Het betreffende schoolbestuur draagt financieel bij in de stichtingskosten door de stap van BENG naar ENG te bekostigen. Van deze energetica-maatregel mag verwacht worden dat die leidt tot structurele verlaging van de exploitatielast van het schoolbestuur voor betreffend schoolgebouw.

ENG staat voor een gebouw dat net zoveel hernieuwbare energie opwekt als verbruikt voor het gebouwgebonden energieverbruik. Het thema energie is ook één van de vijf thema's die terugkomt in het programma van eisen Frisse Scholen en hangt hiermee ook sterk samen. Zo is Frisse Scholen Klasse C gelijk aan de eisen voor BENG in het bouwbesluit.

- ➔ Bij nieuwbouwopgaven 2 % aanvullend stichtingskostenbudget ten behoeve van dekking van de stap van BENG naar ENG, bij te dragen door het schoolbestuur.

- ➔ Bij renovatieopgaven 2 % aanvullend stichtingskostenbudget ten behoeve van dekking van de stap van BENG naar ENG, bij te dragen door het schoolbestuur, plus 7% aanvullend stichtingskostenbudget vanuit de gemeente.

Hiermee voldoet het schoolgebouw naar verwachting aan de renovatiestandaard voor onderwijsinstellingen, te weten energielabel A+++ . De renovatiestandaard is een vrijwillige richtlijn voor de energieprestatie van utiliteitsgebouwen. Om de klimaatdoelen te halen moeten gebouwen verduurzamen. Na 2030 wordt er een verplichte eindnorm bepaald waaraan de energieprestaties van alle gebouwen moeten voldoen in 2050. De renovatiestandaard is bedoeld om een houvast te geven voordat de eindnorm verplicht wordt. Een gebouw dat aan de renovatiestandaard voldoet is energiezuinig genoeg tot 2050. Deze richtlijn is nog niet verplicht.

- e. Maatregel ter versterking van biodiversiteit en klimaatadaptatie: Bij elk nieuwbouw- of renovatieproject dient in het ontwerpproces de vigerende 'Maatregelen catalogus natuur inclusief bouwen Arnhem' gehanteerd te worden. De streefwaardes zijn (op het moment van vaststellen IHP) een score van minimaal 17 voor gebouwgebonden maatregelen bij nieuwbouw en 7 voor renovatie. Ook op terreinniveau kunnen natuurinclusieve maatregelen genomen worden. Dit kan gecombineerd worden met beleidsrijke toevoeging beweegvriendelijke groene schoolpleinen. Daarnaast dient aandacht uit te gaan naar het bereiken van klimaatadaptieve maatregelen aan het gebouw en/of het buitenterrein van schoolgebouwen. Dit ten aanzien van wateroverlast/ infiltratie, hittestress in de omgeving/op het schoolplein en hittestress in het gebouw. Voor zover dit niet is opgepakt onder beleidsrijke toevoeging gezond binnenklimaat. Voorbeeld hiervan is het extra aandacht besteden aan het voorkomen van hittestress in gebouwen. Dit kan worden gerealiseerd door bijvoorbeeld het verminderen van zoninstraling in de zomer en het gebruik van lichte materialen aan de buitenkant van het gebouw. Om een buitenruimte beter bestand te maken tegen hittestress, kan gedacht worden aan bijvoorbeeld de volgende maatregelen: het vergroten van het aantal grote bomen, het verminderen van verharding en het creëren van waterbronnen in de omgeving.
 - ➔ 2 % aanvullend stichtingskostenbudget bij nieuwbouw/ renovatie ten behoeve van dekking van deze ambitie.

- f. Maatregel ter stimulering van circulair bouwen: Vanuit circulariteit is het wenselijk om zoveel mogelijk in te zetten op het behouden van bestaande gebouwen en materialen. Renovatie gaat vóór nieuwbouw. Bij elk nieuwbouw- of renovatieproject dient in het ontwikkel- en ontwerpproces aandacht uit te gaan naar het zoveel mogelijk toepassen van circulaire maatregelen aan het gebouw en/of het buitenterrein van schoolgebouwen. Voor de circulariteitseisen wordt de nationale standaard voor circulair bouwen gevolgd, Het Nieuwe Normaal versie 0.5, ambitieniveau 'hoog'. De reden om voor het hoge niveau te gaan is dat deze in lijn is met Arnhemse ambities om een koploper te willen zijn op circulair gebied en te willen optreden als 'launching costumer' om zo duurzame innovatie aan te jagen. Tevens zorgt dit ambitieniveau ervoor dat we 'Paris-Proof' bouwen, wat betekent dat we ons CO2 budget om binnen de '1,5 graden grens' te blijven als gemeente niet overschrijden.
 - ➔ 15 % aanvullend stichtingskostenbudget ten behoeve van dekking van de kostenverhoging als gevolg van deze circulariteitseis voor nieuwbouw.
 - ➔ 5 % aanvullend stichtingskostenbudget ten behoeve van dekking van de kostenverhoging als gevolg van deze circulariteitseis voor renovatie.

Van belang in deze is het fenomeen 'restwaarde' dat in een volledig circulaire economie in de (verre) toekomst een substantiële invloed kan gaan spelen in de integrale afweging over nieuwbouw dan wel renovatie. Bij nieuwbouw anticiperen op circulariteitseisen (anno 2023 betekent dat ook extra investeren zoals deze maatregel ook is ingezet) betekent bij sloop over een aantal decennia een financiële restwaarde (vanwege onder meer betere losmaakbaarheid) die die initieel hogere investering compenseert.

6.5. Bewegingsonderwijs voorzieningen sluiten aan bij actuele inzichten op gezondheid en sport

In Arnhem constateren we dat een aantal gymzalen technisch 'op' zijn en renovatie niet realistisch. Daarnaast constateren we opmerkelijke verschillen in bezetting van voorzieningen. Tijdens schooltijden bestaat er grote ervaren krapte aan capaciteit, terwijl de bezetting van met name zalen bij voortgezet onderwijsinstellingen in de avonden laag is. Tevens is de observatie dat sportparken (velden) overdag een zeer lage bezetting kennen.

We anticiperen op het veranderende gebruik van, en behoefte aan, gymzalen. Reden dus om een Integraal Huisvestingsplan Sport op te stellen en daarmee een actueel beeld te verkrijgen van zowel de behoefte aan sportvoorzieningen als de capaciteit. Vervanging of renovatie van sportvoorzieningen is pas aan de orde als op stadniveau blijkt dat deze capaciteit op langere termijn vereist is voor gemeentelijke taken (wettelijke plicht) en/of voor het accommoderen van aanvullend (sport)beleid.

Deze eenmalige budgetbeschikbaarheid is dus geen beleidsrijke toevoeging in de zin van een budgetverhoging bij renovatie of nieuwbouw, maar een reservering voor onderzoek. In hoofdstuk 12 wordt dit onderzoeksinitiatief opnieuw aangehaald en financieel gedefinieerd.

In dit IHP zijn enkele faciliteiten voor bewegingsonderwijs opgenomen voor renovatie/nieuwbouw, waarbij al is vastgesteld dat de kwaliteit ervan aanzienlijk tekortschiet. In dit IHP is specifiek budget gereserveerd voor deze projecten. Nadere toelichting op deze locaties wordt omschreven in hoofdstuk 11.

6.6. Beweegvriendelijke groene schoolpleinen

Alle schoolpleinen maken we beweegvriendelijker en groener. Elk schoolplein vergt een eigen aanpak en specifieke maatregelen bij het beweegvriendelijker en groener maken. Voor bestaande schoolpleinen kan door schoolbesturen per schoolplein aanspraak gemaakt worden op de reeds bestaande gemeentelijke 'subsidierегeling groenblauwe initiatieven'. De gemeentelijk bijdrage wordt toegekend aan de hand van een toetsingskader en spelregels en is op basis van cofinanciering. Het IHP biedt voor het beweegvriendelijk en groener maken van schoolpleinen geen aanvullende ondersteuning.

Voor nieuwe situaties (vervangende nieuwbouw, grootschalige renovaties en/of stichting van nieuwe scholen) wordt het moment aangegrepen om de buitenruimte beweegvriendelijk en 'groen' uit te voeren. Vanzelfsprekend geldt voor schoolpleinen – net als bij de schoolgebouwen – dat een goede fysieke toegankelijkheid een must is. Hiervoor biedt het IHP wel separaat ondersteuning.

Maatregel:

- g. Bij elk nieuwbouw- of renovatieproject dient in het ontwikkel- en ontwerpproces aandacht uit te gaan naar het beweegvriendelijk maken van schoolpleinen en zoveel mogelijk vergroenen van de buitenruimte.
 - 0,3 % aanvullend stichtingskostenbudget bij nieuwbouw ten behoeve van dekking van deze ambitie
 - 0,5 % aanvullend stichtingskostenbudget bij renovatie ten behoeve van dekking van deze ambitie

6.7. Ondersteuning van achterstandsscholen via huisvesting

Extra ruimte in een schoolgebouw voor scholen waar leerlingen extra aandacht nodig hebben, is een welkome ondersteuning bij het tegengaan van onderwijsachterstanden. We volgen de onderwijsachterstandenindicator van het Centraal Bureau voor de Statistiek (in opdracht van het ministerie van OCW) voor de bestempelen van een achterstandsschool. Een school die voldoet aan de definitie van achterstandsschool en vervangen wordt (nieuwbouw of vernieuwbouw), ontvangt een toevoeging van vierkante meters aan de zogenaamde vaste voet. Door deze 'basis' te verhogen wordt aan alle betrokken scholen die aan de achterstandsnorm voldoen een extra voorziening geboden die los staat van het aantal leerlingen. Dit geldt ook voor uitbreidingsvraagstukken en renovatie, alleen in gevallen waar de extra ruimtelijke toekenning nog niet heeft plaats gevonden.

De toe te kennen meters kunnen in het ontwerp door de schoolbesturen op een door henzelf – in samenspraak met de gemeente – te bepalen wijze ingezet te worden. Suggesties zijn bijvoorbeeld het realiseren van kleinere lokalen voor kleine groepjes of extra overlegruimten voor ambulante begeleiders.

Deze beleidstoevoeging geldt vanzelfsprekend niet voor alle schoollocaties in het IHP. Of een school een achterstandsschool zal worden in de toekomst is ook niet bekend. Vandaar dat deze maatregel niet als percentage extra budget bovenop stichtingskosten wordt opgenomen, maar als een separaat budget dat gedurende de looptijd van dit IHP hiervoor beschikbaar is. In hoofdstuk 12 wordt deze maatregel opnieuw aangehaald en financieel gedefinieerd.

6.8. Sturen op thuisnabij onderwijs voor het primair onderwijs

Elk Arnhems kind moet in de eigen wijk of buurt naar school kunnen. Thuisnabij onderwijs wordt nagestreefd. Zo wordt voorkomen dat kinderen door de stad moeten reizen om naar school te kunnen. In de wijk of buurt naar school draagt ook bij aan de cohesie in de wijk. Tegelijkertijd onderstrepen we met een goede spreiding van onderwijsaanbod over de stad ook de wijkfunctie van scholen en bedienen we onze buurten en wijken, uitgezonderd scholen met een regiofunctie en/of specifiek aanbod.

Op dit moment bestaan er in Arnhem geen specifieke afspraken over spreiding op gemeentelijk niveau. Dat leidt er in sommige gevallen ook toe dat de leerlingen aantallen in de ene wijk sterk stijgt en in de andere afneemt. Met bijbehorende gevolgen voor onderwijshuisvesting. We gaan daarom als onderwijspartners (gemeente en onderwijsbesturen) gezamenlijk afspraken maken over het toelatingsbeleid van leerlingen. Het voorstel hiertoe heeft geen direct effect op huisvestingsplannen, maar is wel één van de beleidsrijke toevoegingen die we in het IHP doen.

6.9. Door gezamenlijk investeren in schoolgebouwen lagere exploitatiedruk

In Nederland hebben we het zo georganiseerd dat gemeenten via het Gemeentefonds financiering ontvangen voor het voorzien in onderwijshuisvesting. Dit betekent het beschikbaar stellen van voldoende capaciteit en het vervangen of grootschalig renoveren van capaciteit dat technisch niet meer voldoet. Schoolbesturen ontvangen Rijksbekostiging voor de materiele instandhouding van schoolgebouwen. Hier betalen zij de exploitatiekosten van, waaronder energielasten en onderhoud.

Breed maatschappelijk wordt erkend dat een kwaliteitsimpuls bij nieuwbouw of renovatie en/of een energiebesparende maatregel leidt tot lagere exploitatielasten tijdens de ingebruikname. Deze relatie heeft zich landelijk nog niet vertaald in een andere bekostiging c.q. beleid. De afweging omtrent investering verhogende maatregelen bij onderwijshuisvesting wordt dan ook bij elk project beïnvloed door het fenomeen van 'gescheiden geldstromen'. De mate waarin schoolbesturen met cofinanciering bijdragen aan een kwalitatief beter of energiezuiniger pand is daardoor onderhevig aan willekeur en afhankelijk van de gunst van schoolbesturen. Terwijl vanuit het zogenaamde principe 'Total Cost of Ownership' (TCO) de gehele levenscyclus van een gebouw (investering én exploitatie) het perspectief zou moeten zijn bij financiële besluiten. Als gemeente Arnhem willen we deze eenzijdige blik (investering of vanuit exploitatie) en willekeur doorbreken en maatgevende afspraken maken.

Bij elk nieuwbouw- en renovatieproject geldt als vertrekpunt van gesprek het hanteren van de levenscyclus benadering die in het Kwaliteitskader Huisvesting, onderdeel 'exploitatie' en 'onderhoud' opgenomen criteria (versie 2023, of vigerend als hier actualisatie op volgt). De in dit deel van het Kwaliteitskader opgenomen criteria zijn nadrukkelijk een onderwerp van gesprek tussen gemeente en het betreffende schoolbestuur. De gemeente wenst op dit thema niet vooraf kaderstellend of begrenzend te acteren en laat ook ruimte voor inbreng en project specifieke inkleuring, maar onderschrijft wel de algemene richting die het Kwaliteitskader in deze adviseert. Vandaar vertrekpunt van planontwikkeling.

Maatregel:

- h. Bij elke nieuwbouw- of renovatieopgave in onderwijshuisvesting draagt het betreffende schoolbestuur financieel bij aan het plan om daarmee de latere exploitatielasten te laten dalen. Gedacht kan worden aan onderhoudsvriendelijkere materialisering en een betere (lees goedkopere) schoonmaakbaarheid.
 - ➔ 2 % aanvullende financiële bijdrage vanuit schoolbestuur bovenop de betreffende stichtingskosten voor nieuwbouw of renovatie. Deze maatregel (en cofinanciering) komt ook bovenop de cofinanciering vanuit het schoolbestuur voor de stap van BENG naar ENG (zie maatregel d). Deze extra financiële impuls mag niet leiden tot kwantitatieve vergroting van het schoolgebouw.

6.10. Behoud erfgoed als onderkomen voor onderwijs

De gemeente Arnhem kent een substantieel aantal gebouwen met een publieke functie (waaronder onderwijs) én een monumentale status. Aan onderwijshuisvesting in rijks- of gemeentelijke monumenten wordt veel waarde gehecht. Gestreefd wordt naar behoud van de onderwijsfunctie in Arnhemse monumenten. Tegelijkertijd zorgt deze monumentenstatus in praktische zin nogal eens voor beperkingen, efficiency en kosten stijgende effecten.

Om antwoord te bieden aan de eventuele belemmeringen van de monumentenstatus van een onderwijsgebouw en om te stimuleren dat onderwijs gebruik blijft maken van de monumenten waarin ze gehuisvest zijn wordt via dit IHP een maatregel getroffen.

Bij elke renovatieopgave in onderwijshuisvesting van gebouwen met een monumentenstatus gaat expliciet aandacht uit naar het functioneel in blijven zetten van deze bestaande objecten. Dat betekent kwalitatieve ingrepen en/of aanvullende maatregelen om de esthetische en cultuurhistorische waarde te behouden, zonder dat dit tot onoverkomelijke belemmeringen leidt voor het reguliere onderwijsproces. Ook dient in de voorbereiding van renovatieplannen aandacht uit te gaan naar het zoeken van balans tussen erfgoed behoud en circulaire en duurzaamheidsdoelen.

Bovenstaande geldt vanzelfsprekend niet voor alle schoollocaties in het IHP. Of een schoolgebouw een monument is of zal worden in de toekomst is niet bekend. Ook renovatie en omvorming tot schoolgebouw van een nog niet bekend monumentaal pand in Arnhem is denkbaar. Vandaar dat deze maatregel niet als een standaard percentage extra budgetopslag worden opgenomen, maar als een separaat budget die gedurende de looptijd van dit IHP hiervoor beschikbaar is. In hoofdstuk 12 wordt deze maatregel opnieuw aangehaald en financieel gedefinieerd.

7. Systematiek prioritering schoolgebouwen

Introductie systematiek

Uitgaande van de wettelijke verantwoordelijkheid van de gemeente voor het blijvend beschikbaar stellen van onderwijshuisvesting is voor dit IHP een methodiek ontwikkeld om een selectie te maken tussen locaties waar de komende 16 jaar naar alle verwachting wel of geen aandacht naartoe hoeft te gaan vanuit de gemeente. Vanwege de omvang en complexiteit van de onderwijshuisvestingsportefeuille, is gekozen voor een systematiek op basis van zo veel als mogelijk objectieve criteria.

De benadering die we volgen is gebaseerd op objectieve en cijfermatige methoden, in lijn met het eerdere IHP Primair Onderwijs 2017-2026 en de Nota Op weg naar een IHP VO Arnhem uit 2021. Bij het bepalen van de prioriteiten worden de volgende twee aspecten in overweging genomen:

1. (Wettelijke) zorgplicht voor voldoende capaciteit: De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om te zorgen voor voldoende onderwijshuisvesting.
2. Kwaliteit van bestaande onderwijsgebouwen. Schoollocaties die kwalitatief minder goed zijn, krijgen hogere prioriteit bij het afwegen van nieuwbouw of renovatie dan locaties waarvan de kwaliteit op orde is.

Hieronder volgt een nadere toelichting op deze twee aspecten en hoe ze onderling worden afgewogen. Vervolgens wordt een derde perspectief geïntroduceerd, te weten:

3. Prioritering op basis van maatschappelijke overwegingen. Om andere redenen dan kwaliteit van het gebouw of onvoldoende gebouwcapaciteit kan een schoollocatie aandacht van de gemeente vergen die kunnen leiden tot nieuwbouw of renovatie.

Prioritering op basis van kwantitatieve overweging

Om inzicht te verkrijgen in de mate waarin de Arnhemse schoolgebouwen qua vloeroppervlakte aansluiten bij de normatieve behoefte, is de beschikbare onderwijscapaciteit vergeleken met de huidige normatieve ruimtebehoefte aan onderwijscapaciteit. De leerlingenprognoses zijn de basis voor de berekening van de ruimtebehoefte. Firma Postmus Advies heeft in opdracht van de gemeente begin 2023 de geactualiseerde leerling prognose voor het primair, voortgezet en speciaal onderwijs aangeleverd. De leerlingenprognoses zijn ter controle voorgelegd aan de schoolbesturen. De vloeroppervlakten zijn berekend volgens NEN 2580:2007 door ASBO B.V..

Vanwege haar (wettelijke) verplichting om te zorgen voor voldoende onderwijshuisvesting is de gemeente verplicht extra capaciteit aan te bieden wanneer er op basis van de prognose op korte termijn een ruimtetekort ontstaat van:

- Meer dan 55 m² bij basisonderwijs
- Meer dan 50 m² bij speciaal basisonderwijs
- Meer dan 50 m² bij (voortgezet) speciaal onderwijs
- Meer dan 10% bij voortgezet onderwijs (met een minimum van 100 m²)

Een daadwerkelijk ruimtetekort op basis van de normatieve behoefte vraagt om gerichte actie. Dat betekent het bijbouwen van tijdelijke dan wel permanente onderwijsruimte of het verwijzen van de school naar beschikbare onderwijscapaciteit in de directe omgeving van deze school.

Prioritering op basis van kwalitatieve overweging

De kwaliteit van de onderwijsgebouwen in de gemeente Arnhem is op basis van verschillende kenmerken in kaart gebracht. De firma ASBO B.V. heeft in opdracht van de gemeente begin 2023 met behulp van een QuickScan de algemene staat van de gebouwen vastgesteld. De gebouwen zijn op deze vijf criteria beoordeeld:

- **Functionaliteit:** waardering voor onder meer onderwijskundige mogelijkheden, routing en compactheid.
- **Bouwtechniek:** waardering voor onder meer de staat van daken, wanden en kozijnen.
- **Installaties:** waardering voor onder meer E- en W installaties (centrale verwarming, verlichting, riolering, sanitair enz.).
- **Binnenklimaat:** waardering voor onder meer ventilatie, temperatuur en CO₂-metingen.
- **Verduurzaming:** waardering voor onder meer de isolatie, energieopwekking en mate van "gasloosheid".

ASBO heeft aan alle gebouwen en op alle vijf criteria scores toegekend op een driekleurenschaal voor elk criterium: functioneert naar wens (groen), verbetering gewenst (oranje) of verbetering noodzakelijk (rood). Deze kleuren zijn vervolgens omgezet naar scores, waarbij rood een waarde van 1 krijgt, oranje een 3 en groen een waarde van 5.

Het gemiddelde van deze vijf criteria is berekend, wat resulteert in een prioriteringslijst van het kwaliteitsniveau op een schaal van 1 tot en met 5.

Een minimum acceptatieniveau voor de kwaliteit van de onderwijshuisvesting is vastgesteld op 3. Dit

betekent dat als een gebouw gemiddeld lager scoort dan een 3, er in de beschouwingsperiode van 16 jaar van dit IHP maatregelen genomen moeten worden om het kwaliteitsniveau te verbeteren. Daarbij bepaalt de score de onderlinge prioritering tussen schoollocaties.

Score	Kwaliteit
1	Alle criteria rood
2	
3	
4	
5	Alle criteria groen

In bijlage 1 is het resultaat opgenomen van de QuickScan die begin 2023 is uitgevoerd, waarna de resultaten met de betreffende schoolbesturen zijn gevalideerd.

Prioriteit op basis van maatschappelijke overweging

Naast kwalitatieve of kwantitatieve overwegingen kunnen ook maatschappelijke overwegingen aanleiding zijn om een schoollocatie te prioriteren. Hieraan ten grondslag ligt geen cijfermatige methode. Deze overweging kan ook leiden tot de wens of noodzaak om huisvestingsmaatregelen te treffen. De aanleiding voor deze maatschappelijke overweging kan zeer uiteenlopend zijn. Zo kan een overweging zijn om de school te verbouwen vanwege een wijkgerichte aanpak van sociaal-maatschappelijke knelpunten, bijvoorbeeld voor Arnhem-oost. Ook vervanging vanwege de lokale energietransitie is denkbaar evenals een gebiedsontwikkeling waarbij een bestaande school fysiek op een positie staat die is bestemd voor een andere functie. Genoemde redenen kunnen leiden tot het versnellen van vervanging of het initiëren van een renovatie, terwijl daarvoor geen kwalitatieve reden hoeft te zijn of sprake is van onvoldoende capaciteit. Deze prioriteitsstelling is niet objectief te bepalen en zeer afhankelijk van de situatie ter plaatse.

Merkbaar is dat de maatschappelijke redenatie ook vaak voort komt uit het vormen van inclusief onderwijs. Dit is zichtbaar in het hele funderend onderwijs. Zo is er de afgelopen periode gekeken hoe samenwerking binnen basisschool de Zyp en De Klaproos in samenwerking met speciaal onderwijs tot een inclusieve leeromgeving kan leiden. Om dit te bereiken is het belangrijk dat er ook een fysieke samenvoeging komt van de scholen ongeacht of dit in overeenstemming is met de ASBO scores. Ditzelfde geldt ook voor het voortgezet onderwijs. Doel is een inclusieve campus in Arnhem Zuid te creëren waar een breed onderwijsaanbod van VMBO tot VWO en ruimte voor voortgezet speciaal onderwijs samenkomt. Een maatschappelijke redenatie kan ook komen vanuit de rol die de school heeft voor de wijk. Samenvoeging kan dan synergie opleveren, waardoor de leerlingen en hun omgeving nog beter ondersteund kunnen worden.

Genoemde en vele andere redenen leiden tot een – in nauwe samenwerking met de schoolbesturen - lijst van schoollocaties die in de beschouwingsperiode van dit IHP (16 jaar) aandacht vanuit de gemeente vergen op huisvestingsvlak. Verwezen wordt naar hoofdstuk 13 voor de definitieve prioriteitenlijst waarvoor breed draagvlak bestaat bij gemeente én schoolbesturen.

Een maatschappelijke redenatie om specifiek aandacht te hebben voor een school betekent overigens niet per definitie dat die school stijgt op de prioriteitsrangorde die gevormd is vanuit kwantitatieve en kwalitatieve beoordeling. Het betekent wel dat de prioritering meer volgend is op externe factoren (zoals gebiedsontwikkelingen en/of wijkgerichte aanpak van Arnhem Oost) dan op basis van integrale prioritering op basis van kwaliteit en kwantiteit.

Anticiperen op wijkontwikkeling Rijnpark

Los van genoemde maatschappelijke redenen om de prioritering te willen wijzigen is in de prioriteitenlijst van dit IHP ook aanvullende onderwijscapaciteit meegenomen ten behoeve van planontwikkeling van Rijnpark. De voorgenomen plannen voor Rijnpark zijn van een dergelijke omvang (aantallen woningen) dat het aannemelijk is dat de behoefte aan funderend onderwijs op de lange duur substantieel groeit. Hoewel zeer veel zaken in deze gebiedsontwikkeling nog ongewis zijn en de behoefte aan onderwijs op termijn lastig te voorspellen is op dit moment, anticiperen we desalniettemin via dit IHP graag op onderwijs huisvestingsbehoeften die te voorzien zijn binnen de scope van 16 jaar. Bovenop de leerling ontwikkelingen opgenomen in de leerlingprognoses van de individuele scholen stellen we dat in de scope van 16 jaar na nu vereist zijn:

- Drie reguliere PO schoollocaties met ieder een omvang van 2.000 m² BVO.
- Één voortgezet onderwijslocatie met een omvang van 4.000 m² BVO.
- Drie reguliere gymzaaldelen met ieder een omvang 456 m² BVO.

8. Primair onderwijs

8.1. Introductie

De gemeente Arnhem kent in totaal 48 basisscholen, verspreid over 35 locaties. De totale capaciteit van de in gebruik zijnde accommodaties van het basisonderwijs in 2023 bedraagt ca. 90.000 m² bvo. De basisscholen tellen op 1 oktober 2022 in totaal 12.179 leerlingen. De gemeente heeft leerlingenprognoses laten opstellen die een beeld geven van de leerlingenaantallen op de lange termijn. Deze prognoses zijn gebaseerd op lange-termijn demografische ontwikkelingen en de bestaande belangstelling voor scholen. Deze prognoses laten zien dat het leerlingenaantal in het basisonderwijs daalt en vervolgens weer toeneemt. In 2039 bedraagt deze ca. 12.500 leerlingen. De totalen per wijk zijn in figuur 7.1 weergegeven.

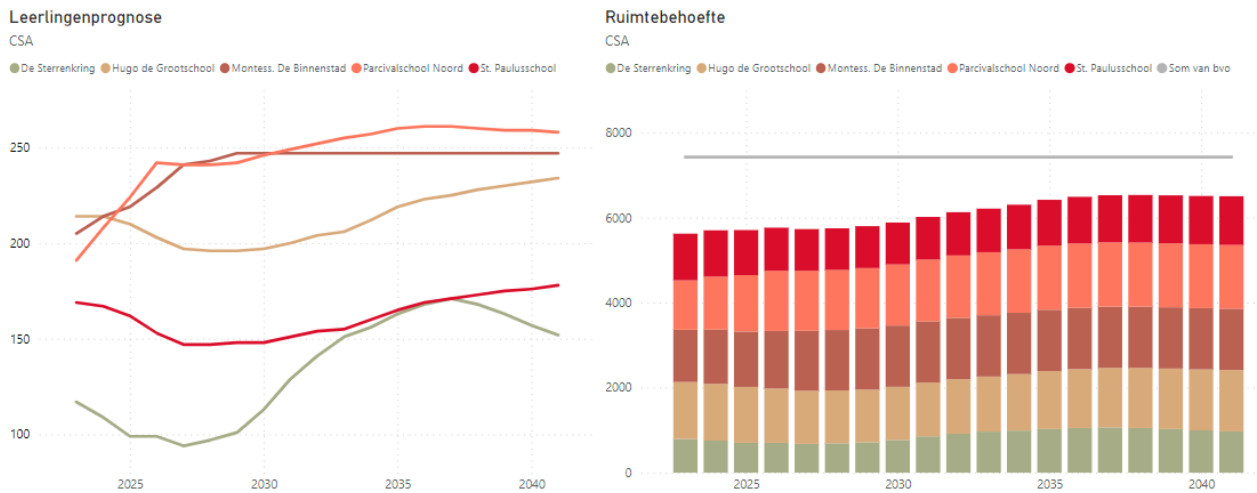
	Prognoses				Capaciteit	Ruimtebehoefte				Vraag en aanbod			
	2024	2029	2034	2039	Totaal m ² BVO	2024	2029	2034	2039	2024	2029	2034	2039
CSA	912	934	1.032	1.074	7.425	5.702	5.800	6.304	6.525	1.723	1.625	1.121	900
Presikhaaf	847	914	979	1.042	4.691	5.080	5.433	5.777	6.112	-389	-742	-1.086	-1.421
Noord-Oost	1.455	1.406	1.470	1.435	9.162	8.360	8.114	8.432	8.252	802	1.048	730	910
Noord-West	2.083	1.905	2.037	2.173	15.870	12.113	11.217	11.882	12.567	3.757	4.653	3.988	3.303
Malburgen	1.676	1.653	1.777	1.821	15.669	10.251	10.096	10.730	10.963	5.418	5.573	4.939	4.706
VKR	1.403	1.341	1.423	1.479	8.738	8.545	8.228	8.643	8.928	193	510	95	-190
Elden en de Laar	1.172	1.083	1.058	986	8.710	7.134	6.683	6.553	6.191	1.576	2.027	2.157	2.519
Schutgraaf, Elderveld	2.491	2.578	2.641	2.530	12.316	14.149	14.586	14.903	14.343	-1.833	-2.270	-2.587	-2.027
Totaal	12039	11814	12417	12540	82.581	71.334	70.157	73.224	73.881	11.247	12.424	9.357	8.700

Figuur 8.1: Leerlingenprognose, ruimtebehoefte en capaciteit Primair Onderwijs Gemeente Arnhem.

In de volgende paragrafen worden de basisscholen achtereenvolgens in de volgende gebieden besproken: CSA, Presikhaaf, Noord-Oost, Noord-West, Malburgen, VKR, Elden en de Laar en Schutgraaf - Elderveld.

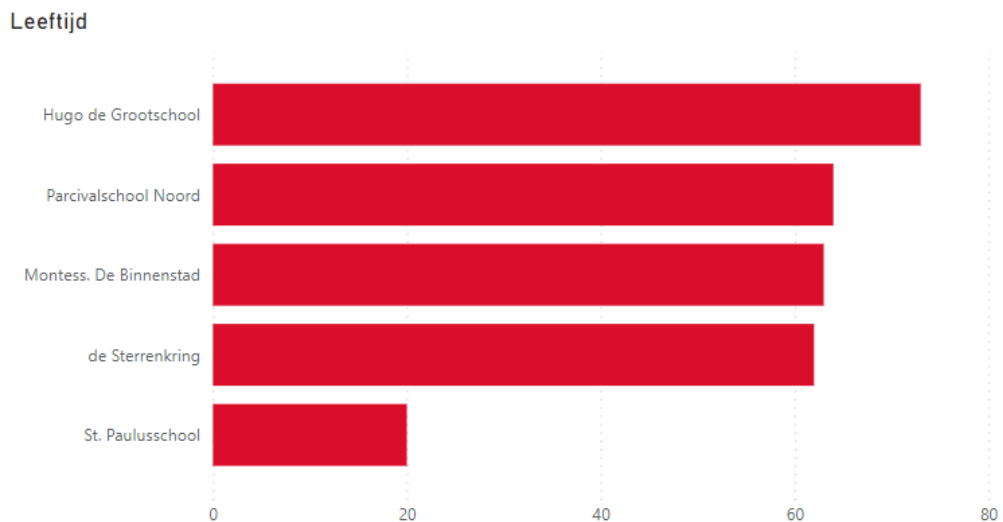
8.2. CSA

Het gebied CSA beslaat het centrum en gebied ten oosten van het centrum en omvat de wijken Centrum, Spijkerviertel en Arnhemse Broek. In dit gebied zijn 5 basisscholen gesitueerd. Het aantal leerlingen in het gebied bedraagt nu 896 leerlingen. Volgens de leerlingenprognose is de komende periode sprake van een stijging van het aantal leerlingen in het gebied CSA.

Figuur 8.2: Leerlingenprognose en ruimtebehoefte Primair Onderwijs CSA.

Een aanzienlijk deel van de schoolgebouwen zijn gebouwd in de jaren '60 en hebben sindsdien geen grote renovatie meer ondergaan. De kwaliteit van de scholen wordt dan ook matig tot slecht beoordeeld.

Figuur 8.3: Leeftijd schoolgebouwen Primair Onderwijs CSA

De Sterrenkring

De Sterrenkring is gehuisvest aan de Blekerstraat 2 in een gebouw dat in 1961 is gerealiseerd. Het pand is opgenomen in het Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs 2017-2026 en bevindt zich momenteel in de initiatieffase voor renovatie.

Montessori de Binnenstad

Montessori de Binnenstad is gehuisvest aan de Damstraat 6 in een gebouw dat in 1960 is gerealiseerd. Het pand is opgenomen in het Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs 2017-2026 en bevindt zich momenteel in de initiatieffase om te renoveren en uit te breiden.

Hugo de Grootsschool

De Hugo de Grootsschool is gehuisvest aan de Thorbeckestraat 21 in een gebouw dat in 1950 is gerealiseerd. De kwaliteit van het schoolgebouw wordt als matig beoordeeld. De prognose voor het aantal leerlingen geeft aan dat dit de komende jaren redelijk stabiel zal blijven. Echter, deze cijfers worden beïnvloed door de instroom van kinderen uit het asielzoekerscentrum (AZC).

Parcivalschool Noord

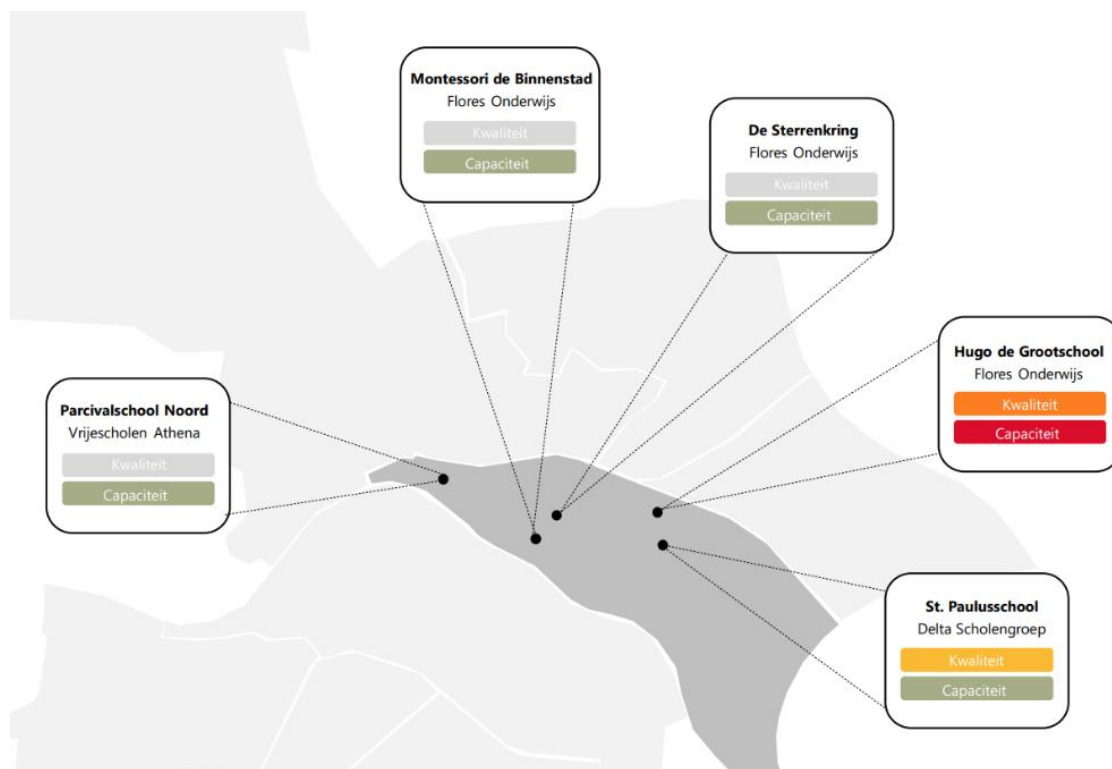
De Parcivalschool Noord is momenteel gevestigd aan de Brugstraat 6 in een gebouw dat in 1959 is gerealiseerd. De school is daar 5 jaar geleden gehuisvest als nevenvestiging van de Parcivalschool. De school is sindsdien flink gegroeid en het gebouw is te klein voor het huidige aantal leerlingen. Volgens de leerlingprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren stijgen. Aankomend schooljaar verhuist de school naar een wissellocatie aan de Spiekmanlaan.

St. Paulusschool

De St. Paulusschool is gevestigd aan Valckenierstraat 5 in een gebouw uit 2003. De kwaliteit van het schoolgebouw wordt als redelijk goed beoordeeld. Het gebouw heeft een overcapaciteit van ca. 200 m². Volgens de leerlingprognose stijgt het aantal leerlingen de komende jaren redelijk.

Ontwikkelingen Rijnpark

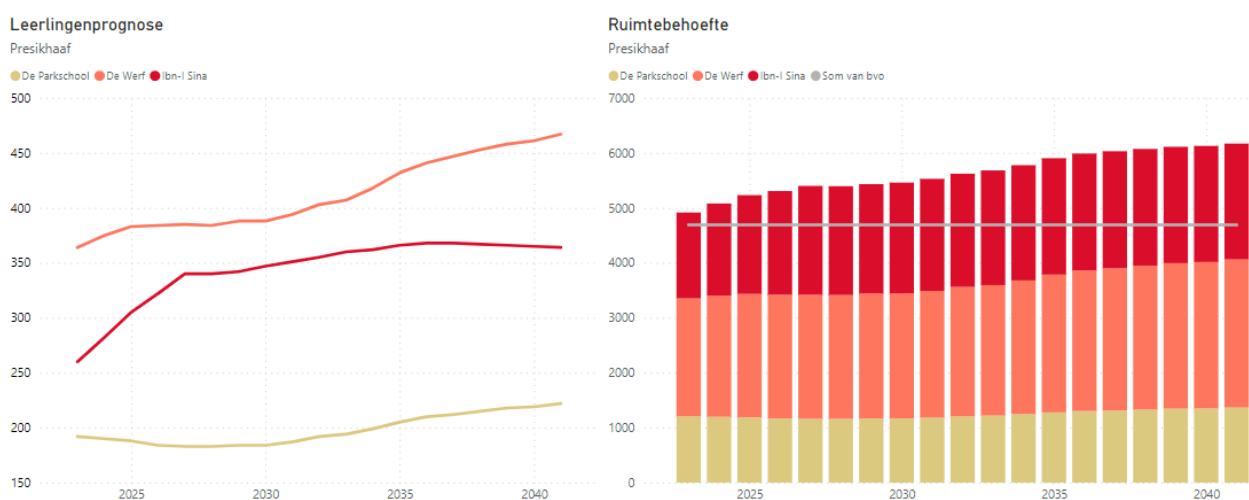
Het industrieterrein Rijnpark wordt momenteel ontwikkeld tot een woonwijk met substantieel veel woningen om aan een groot deel van de woningbehoefte in Arnhem te voldoen. Vanzelfsprekend hoort bij deze gebiedsontwikkeling ook de vertaling naar wijkvoorzieningen zoals onderwijscapaciteit. Het IHP houdt rekening met deze behoefte aan scholen. Hoofdstuk 12 bevat hiervoor de uitgangspunten, die vervolgens in hoofdstuk 13 financieel zijn vertaald.

Figuur 8.4: Overzicht gebouwkwaliteit en capaciteit schoolgebouwen CSA.

8.3. Presikhaaf

Het gebied Presikhaaf beslaat het gebied ten oosten van het centrum en omvat de wijken. Presikhaaf West en Presikhaaf Oost. In dit gebied zijn met de komst van de Ibn-I Sina in de zomer van 2023 drie basisscholen gesitueerd. Het aantal leerlingen in het gebied bedraagt inclusief de Ibn-I Sina ca. 800 leerlingen. Volgens de leerlingenprognose is de komende periode sprake van een aanzienlijke stijging van het aantal leerlingen in het gebied Presikhaaf, met name voor de Werf en de Ibn-I Sina.

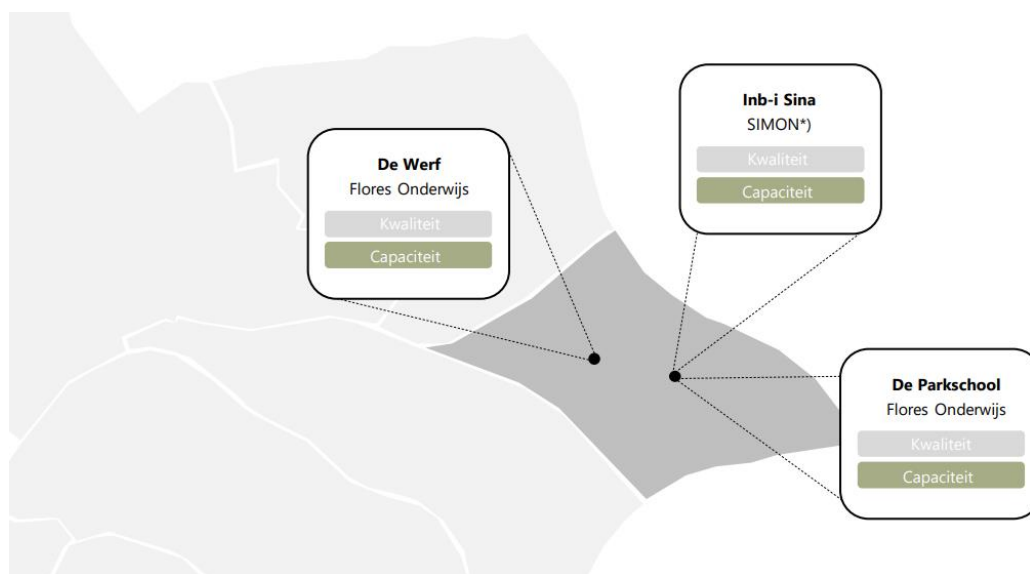
Figuur 8.5: Leerlingenprognose en ruimtebehoefte Primair Onderwijs Presikhaaf.

De Werf

De Werf maakt deel uit van Multifunctioneel centrum Presikhaven aan de Laan van Presikhaaf 7. De kwaliteit van het schoolgebouw wordt als goed beoordeeld. Volgens de leerlingenprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren stijgen.

Ibn-i Sina en de Parkschool

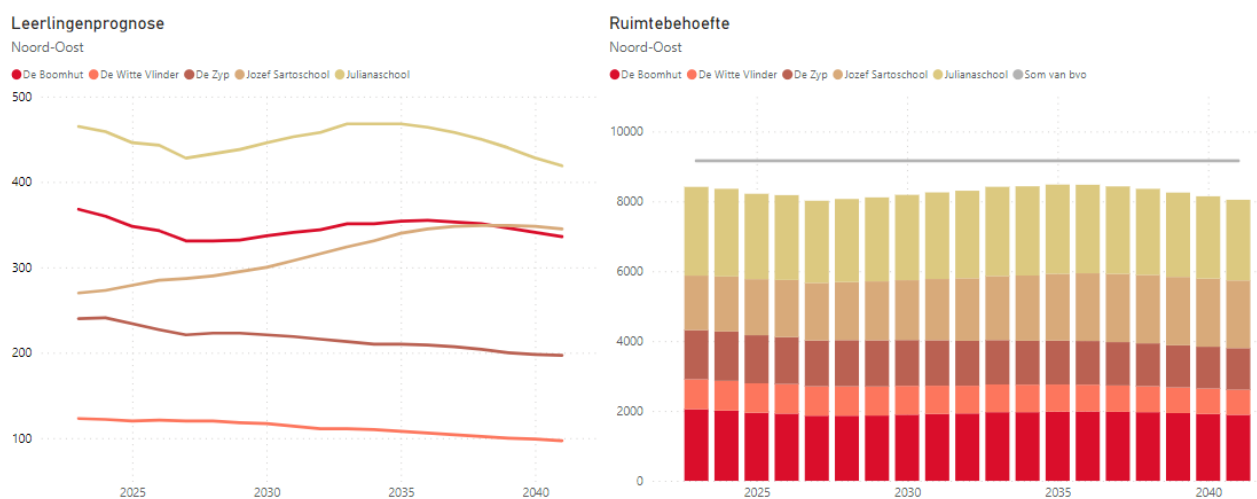
De Ibn-i Sina en de Parkschool zijn vanaf schooljaar 2023-2024 gehuisvest in het nieuwe schoolgebouw aan de Kinderkamp 5, waarbij de scholen een bibliotheek, speellokaal en een multifunctioneel ruimte delen. Beide scholen hebben een eigen schoolplein voor de kleuters en zij delen een groot schoolplein met de midden- en bovenbouw. Volgens het schoolbestuur van de Ibn-i Sina zullen de leerlingenaantallen de komende jaren naar verwachting blijven toenemen en is de capaciteit van de school nu al ontoereikend.

Figuur 8.6: Overzicht gebouwkwaliteit en capaciteit schoolgebouwen Presikhaaf

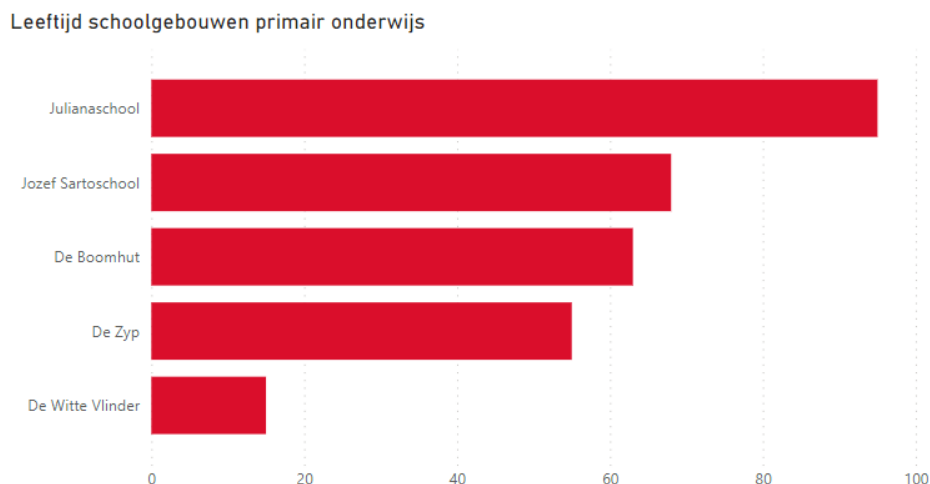
8.4. Noord-Oost

Het gebied Noord-Oost omvat de wijken Velperweg e.o., Alteveer & Cranevelt, Geitenkamp en Monnikenhuizen. In dit gebied zijn 5 basisscholen gesitueerd. Het aantal leerlingen in het gebied bedraagt nu 1466 leerlingen. Volgens de leerlingenprognose is de komende periode sprake van een lichte daling van het aantal leerlingen in het gebied Noord-Oost. Binnen het gebied is sprake van een normatieve overmaat van ca. 1000 m².

Figuur 8.7: Leerlingenprognose en ruimtebehoefte Primair Onderwijs Noord-Oost.

Een aanzienlijk deel van de schoolgebouwen zijn gebouwd in de jaren '60 en hebben sindsdien geen grote renovatie meer ondergaan. De kwaliteit van de scholen wordt dan ook matig tot slecht beoordeeld.

Figuur 8.8: Leeftijd schoolgebouwen Primair Onderwijs Noord-Oost

Jozef Sartoschool

De Jozef Sartoschool is gehuisvest aan Beeldhouwerstraat 27a in een gebouw uit 1955. In 2021 heeft een uitbreiding plaats gevonden om het capaciteit tekort op te lossen. De kwaliteit van het schoolgebouw wordt echter als matig beoordeeld. Volgens de leerlingprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren stijgen.

De Boomhut

De Boomhut is gehuisvest aan de Bernhardlaan 10 in twee gebouwen die in 1960 zijn gerealiseerd. De kwaliteit van het schoolgebouw aan de Julianalaan wordt slecht beoordeeld. Door de ligging in het park is de kwaliteit sneller achteruit gegaan. De staat van het andere pand is beter en is van aanzienlijke omvang. De wens vanuit het schoolbestuur is om naar één gebouw te gaan. Volgens de leerlingprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren stabiel.

Julianaschool

De Julianaschool is gevestigd aan de Alberdingk Thijmstraat 5 in een gebouw uit 1928. In 2001 is er een uitbreiding gerealiseerd. De Julianaschool is gehuisvest in een pand met monumentale uitstraling, maar dat brengt beperkingen met zich mee. De kwaliteit van het schoolgebouw wordt als slecht beoordeeld. Volgens het schoolbestuur zijn met name de functionaliteit en het binnenklimaat ontoereikend. Volgens de leerlingprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren stabiel.

De Witte Vlinder

Het schoolgebouw van De Witte Vlinder is in 2008 na een brand op precies dezelfde wijze herbouwd aan de Kloosterstraat 85a. Bij de herbouw was al bekend dat dit pand op deze wijze niet erg geschikt was voor modern onderwijs. Ook scoort de huisvesting van de Witte Vlinder op de onderdelen installaties, binnenklimaat en duurzaamheid (on)voldoende. Het pand is opgenomen in het IHP PO 2017-2026. Het project is nog niet gestart.

De Zyp

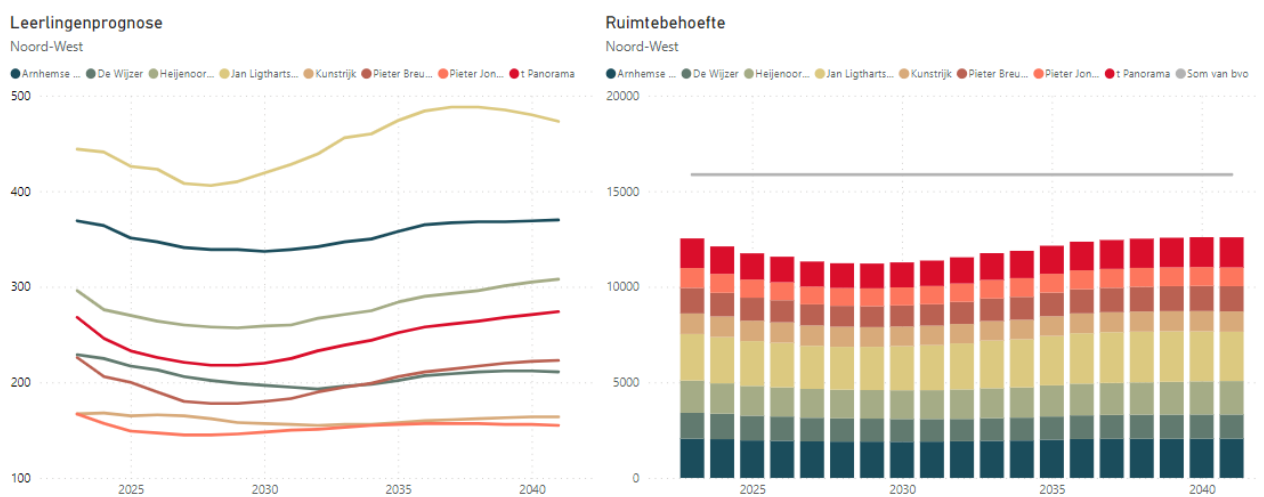
De Zyp is gehuisvest aan de Peter van Anrooylaan 3 in een gebouw dat in 1968 is gerealiseerd. De kwaliteit van het schoolgebouw wordt als slecht beoordeeld. De school is opgenomen in IHP PO 2017-2026 en bevindt zich momenteel in de initiatieffase.

Figuur 8.9: Overzicht gebouwkwaliteit en capaciteit schoolgebouwen Noord-Oost.

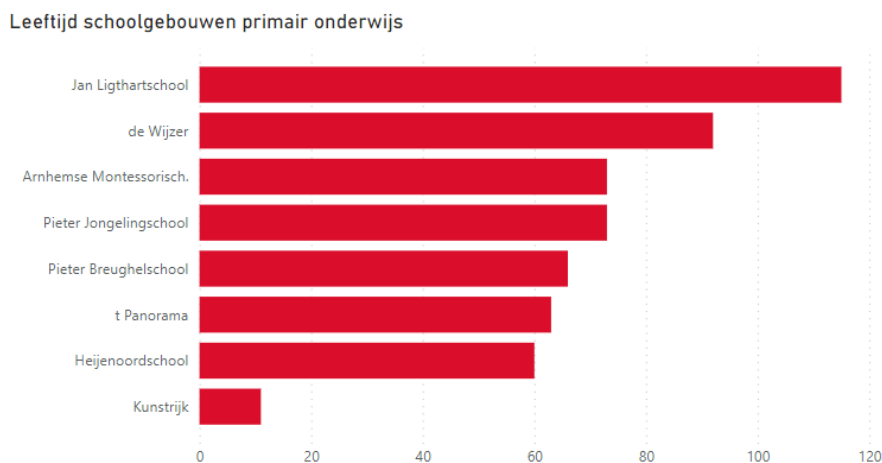
8.5. Noord-West

Het gebied Noord-west omvat de wijken Sint Maarten-Sonsbeek, Klarendal, Burgemeesterswijk/ Hoogkamp, Schaarsbergen, Heijenoord-Lombok en Klingelbeek. In dit gebied zijn 9 basisscholen gesitueerd. Het aantal leerlingen in het gebied bedraagt nu ca. 2166 leerlingen. Volgens de leerlingenprognose blijft de komende periode van het aantal leerlingen in het gebied Noord-West redelijk constant. Binnen het gebied is sprake van een normatieve overmaat van ca. 4000 m².

Figuur 8.10: Leerlingenprognose en ruimtebehoefte Primair Onderwijs Noord-West.

Een aanzienlijk deel van de schoolgebouwen zijn gebouwd in de jaren '50 en '60. Een deel daarvan is rond 2020 is gerenoveerd.

Figuur 8.11: Leeftijd schoolgebouwen Primair Onderwijs Noord-West

De Wijzer

De Wijzer is gevestigd aan de Dalweg 40 in een gebouw uit 1931. Het karakteristieke pand heeft de status van gemeentelijk monument verkregen. In 2020 heeft de school een renovatie ondergaan, waarbij er tevens een uitbouw is toegevoegd. De kwaliteit van het schoolgebouw wordt echter als slecht beoordeeld. Een renovatie van het dak is recent uitgevoerd. Met name op het gebied van binnenklimaat, duurzaamheid en bouwtechniek. Het gebouw heeft een overcapaciteit van ca. 300 m². Volgens de leerlingenprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren stabiel.

Kunstrijk

Kunstrijk is gevestigd in het multifunctionele centrum Klarendal, gelegen aan het Kazerneplein 2. In dit gebouw, dat dateert uit 2012, bevindt zich ook een kinderopvang, peuterwerk en buitenschoolse opvang Beestenboel. De kwaliteit van het schoolgebouw wordt goed beoordeeld. Desalniettemin kampt de school met aanzienlijke overcapaciteit. Volgens de leerlingenprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren stabiel.

Pieter Jongelingschool

De Pieter Jongelingschool is gehuisvest op het adres Zijpendaalseweg 163, in een gebouw dat uit 1950. Uit de kwalitatieve toets in 2023 blijkt dat de kwaliteit van het schoolgebouw over het algemeen als goed wordt beoordeeld. Niettemin heeft het schoolbestuur aangegeven dat er een knelpunt is met betrekking tot de ventilatie en duurzaamheid van de leslokalen. Het later aangebouwde middendeel van de school voldoet wel op het gebied van ventilatie en duurzaamheid, maar dat gedeelte wordt voornamelijk gebruikt voor kantoren, een teamkamer en een speellokaal. Het gebouw heeft een normatieve overcapaciteit van ca. 300 m². Volgens de leerlingenprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren stabiel.

Jan Ligthartschool

De Jan Ligthartschool is gehuisvest in twee gebouwen aan de Van Slichtenhorststraat 27a en 39. Het schoolgebouw dateert van 1897 en is een Rijksmonument. De kwaliteit van het schoolgebouw wordt echter als matig beoordeeld. Met name op het gebied van binnenklimaat, duurzaamheid en flexibiliteit scoort het gebouw laag volgens het schoolbestuur. Volgens de leerlingenprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren stijgen.

Arnhemse Montessorischool

De Arnhemse Montessorischool is gehuisvest aan Nicolaas Maesstraat 6 in twee gebouwen die in 1950 en 1977 gerealiseerd zijn. De gymzaal is gevestigd op het terrein naast de school. De panden hebben een karakteristieke charme en passen goed bij de doelgroep. De kwaliteit van het schoolgebouw wordt echter als matig beschouwd. Met name op het gebied van duurzaamheid en binnenklimaat. Het gebouw heeft een geringe overcapaciteit. Volgens de leerlingenprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren stabiel.

Pieter Breughelschool

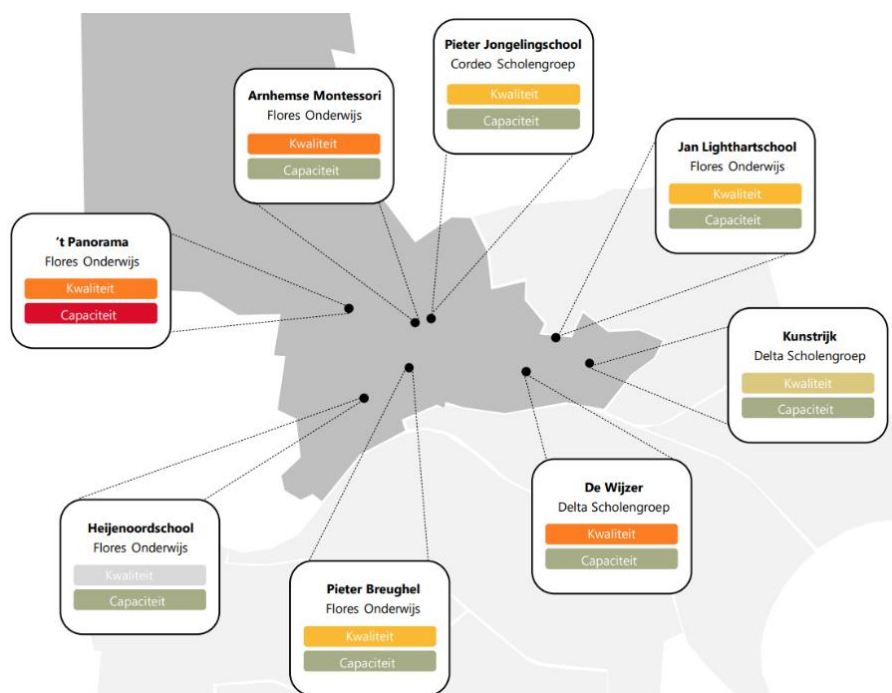
De Pieter Breughelschool is gevestigd aan de Bauerstraat 6 in twee gebouwen uit 1957 en 1959. De kwaliteit van de schoolgebouwen wordt als slecht beoordeeld. Volgens het schoolbestuur zijn met name de functionaliteit en het binnenklimaat ontoereikend. Het schoolbestuur geeft aan dat de school te maken heeft met een tweedeling door de vanwege de ruimtelijke scheiding van de gebouwen. Daarnaast zijn de gebouwen inflexibel en moeilijk aan te passen. Volgens de leerlingenprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren stabiel.

't Panorama

't Panorama is gehuisvest aan Mesdaglaan 70 in een gebouw uit 1960. De kwaliteit van het schoolgebouw wordt als slecht beoordeeld. De school kampt met capaciteitsknelpunten. Momenteel wordt het capaciteitstekort opgelost door tijdelijke huisvesting voor het kinderdagverblijf aan te bieden. Vanuit het perspectief van het schoolbestuur heeft het gebouw echter meer nodig dan alleen een uitbreiding. De huisvesting van 't Panorama scoort volgens het schoolbestuur onvoldoende op de onderdelen functionaliteit, binnenklimaat en duurzaamheid.

Heijenoordschool

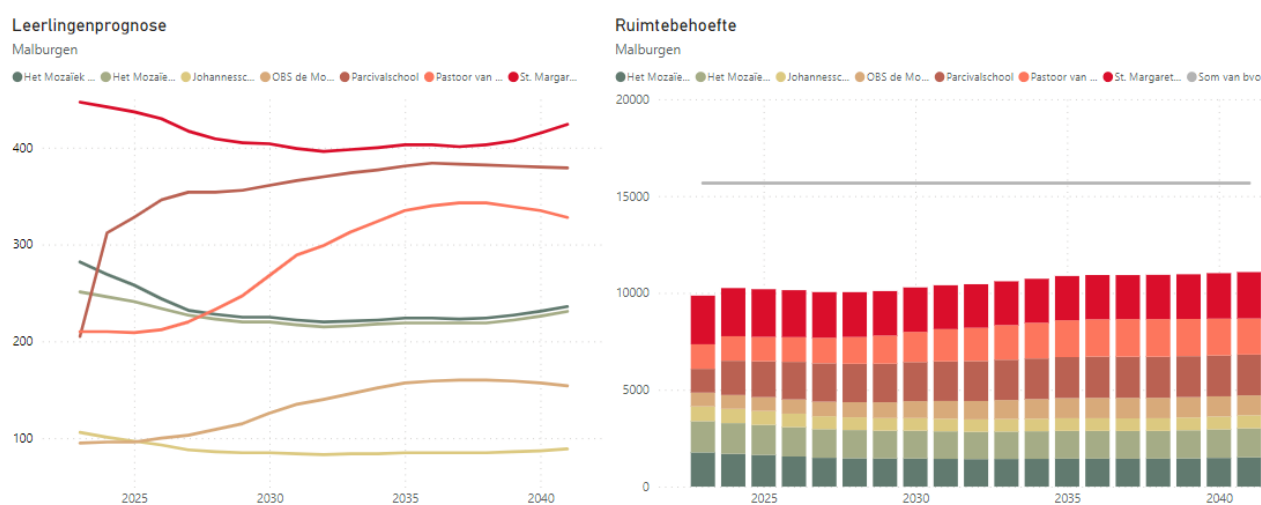
De hoofdlocatie van de Heijenoordschool is gehuisvest aan de Gentiaanstraat 25 in een pand uit 1963. Bovendien beschikt de school over een kleine dependance aan de Diependalseweg 2. De kwaliteit van het hoofdgebouw wordt als matig beoordeeld. Het gebouw heeft een lichte overcapaciteit. Volgens de leerlingenprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren stabiel. Het pand is opgenomen in het Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs 2017-2026. Het project bevindt zich in de initiatieffase.

Figuur 8.12: Overzicht gebouwkwaliteit en capaciteit schoolgebouwen Noord-West

8.6. Malburgen

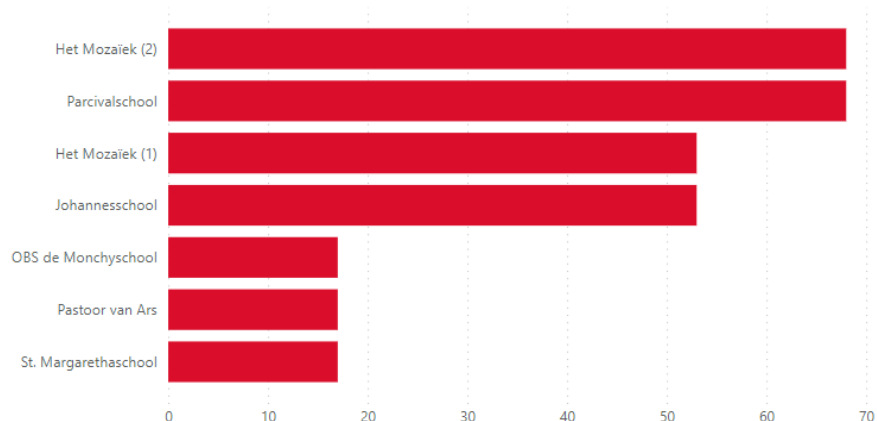
Het gebied Malburgen omvat de wijken Malburgen West, Malburgen Oost-noord en Malburgen Oost-zuid. In dit gebied zijn 7 basisscholen gesitueerd. Het aantal leerlingen in het gebied bedraagt nu ca. 1596 leerlingen. Volgens de leerlingenprognose is de komende periode sprake van een aanzienlijke stijging van het aantal leerlingen in het gebied Malburgen, met name voor de Monchyschool, de Parcivalschool en de Pastoor van Ars. Binnen het gebied is sprake van een normatieve overmaat van ca. 5000 m².

Figuur 8.13: Leerlingenprognose en ruimtebehoefte Primair Onderwijs Malburgen.

De schoolgebouwen in Malburgen zijn gebouwd in clusters uit een zelfde tijdsperiode. De oudste gebouwen dateren uit 1955. Het Mozaïek en de Johannesschool uit 1970 en de nieuwste scholen uit 2006. De schoolgebouwen uit 1955 en 1970 zijn al meegenomen voor nieuwbouw of renovatie in het IHP PO 2017-2026.

Leeftijd schoolgebouwen primair onderwijs

Figuur 8.14: Leeftijd schoolgebouwen Primair Onderwijs Malburgen

St. Margarethaschool

De St. Margarethaschool is gevestigd aan de Graslaan 97b in Brede School (MFC) Malburcht. Het schoolgebouw uit 2006 wordt kwalitatief goed beoordeeld. Volgens de leerlingenprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren stabiel.

OBS de Monchyschool en Pastoor van Ars

OBS de Monchyschool en Pastoor van Ars maken deel uit van Multifunctioneel centrum de Spil aan de Lupinestraat 12. De kwaliteit van het gebouw uit 2007 wordt als goed beoordeeld. Volgens de leerlingenprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren stijgen. In de komende jaren is veel woningbouw gepland in deze buurt.

Het Mozaïek

Het Mozaïek is gehuisvest aan de Eimerssingel-Oost in een gebouw uit 1970. De schoollocatie is - tezamen met de huisvesting van de Johanneschool - opgenomen in het IHP PO 2017-2026. Het project is in de initiatieffase.

Johanneschool

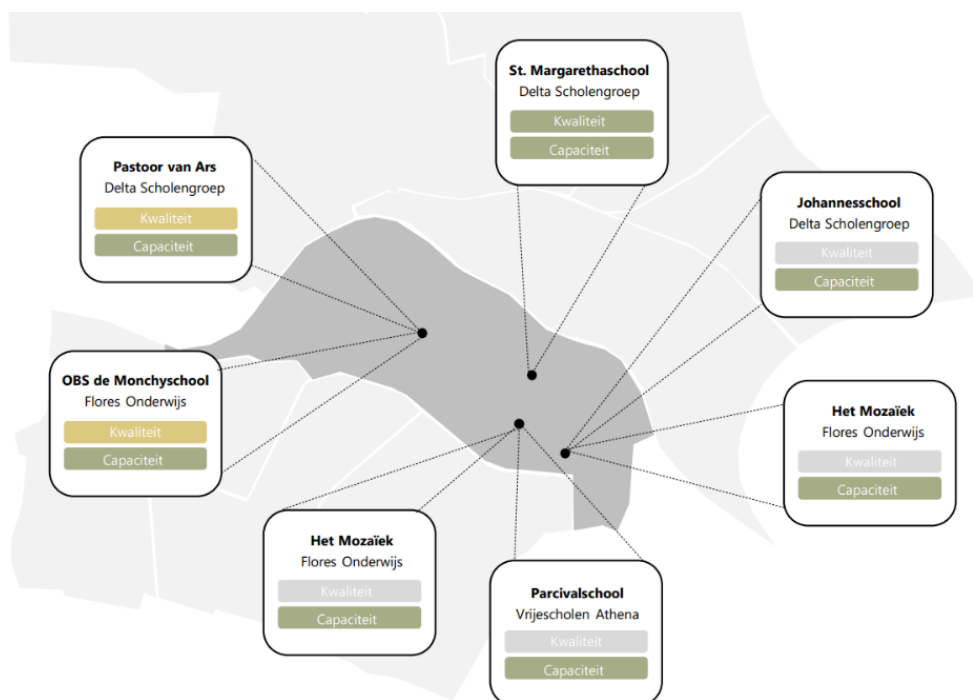
De Johanneschool is gehuisvest aan de Eimerssingel-Oost in een gebouw uit 1970. De schoollocatie is – tezamen met de huisvesting van Het Mozaïek - opgenomen in het IHP PO 2017-2026. Het project is in de initiatieffase.

Parcivalschool

De Parcivalschool is gevestigd aan de Zwanebloemlaan 4 in een pand uit 1955. In 1988 is de Parcivalschool in dit gebouw gehuisvest. Het gebouw is destijds gerenoveerd, maar er heeft sindsdien geen renovatie of groot onderhoud plaatsgevonden. De kwaliteit van het schoolgebouw wordt als matig beschouwd. Het gebouw staat op de planning voor nieuwbouw/renovatie en is al opgenomen in het IHP 2017-2026, maar bevindt zich momenteel nog niet in de initiatieffase. Volgens de leerlingenprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren stijgen.

Het Mozaïek Zwanebloemlaan

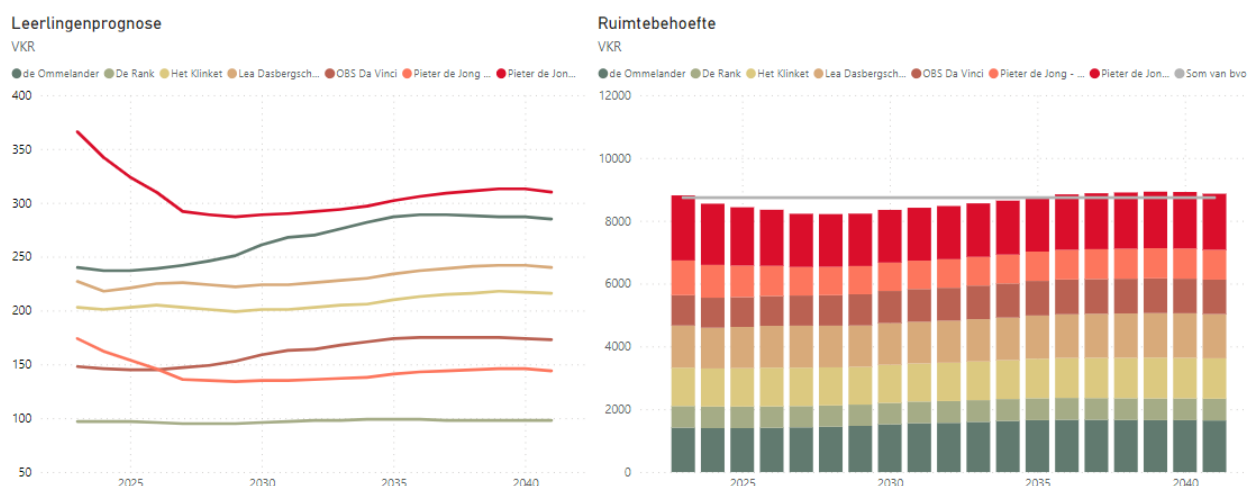
Het Mozaïek is gevestigd in een pand uit 1955 aan de Zwanebloemlaan 2. Het schoolgebouw is van slechte kwaliteit. Ook is er een gebrek aan capaciteit, dat wordt momenteel opgelost met tijdelijke huisvesting. De school is opgenomen in het IHP PO 2017-2026, maar nog niet in voorbereiding.

Figuur 8.15: Overzicht gebouwkwaliteit en capaciteit schoolgebouwen Malburg

8.7. VKR

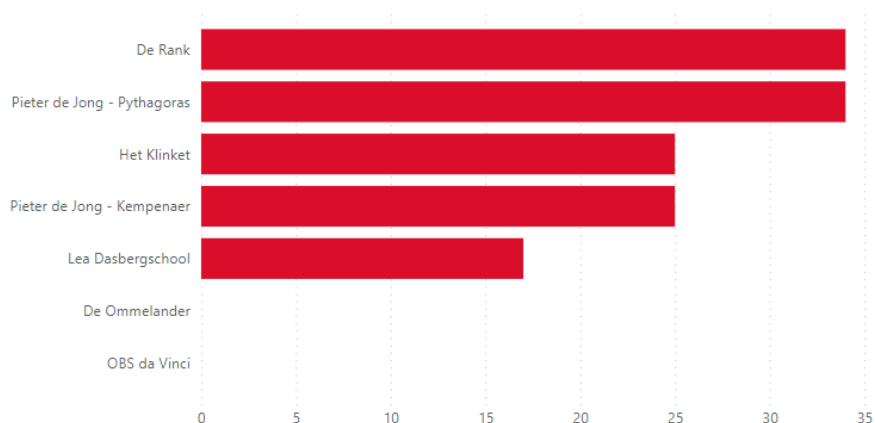
Het gebied VKR bestaat uit twee wijken: Vredenburg-Kronenburg en Rijkerswoerd. In dit gebied zijn 7 basisscholen gesitueerd. Het aantal leerlingen in het gebied bedraagt nu ca. 1450 leerlingen. Volgens de leerlingenprognose is de komende periode sprake van een aanzienlijke daling van het aantal leerlingen in het gebied VKR. Waarna rond 2030 een stijging van het aantal leerlingen zal plaatsvinden. Binnen het gebied is sprake van een normatieve overmaat.

Figuur 8.16: Leerlingenprognose en ruimtebehoefte Primair Onderwijs VKR.

Een aanzienlijk deel van de schoolgebouwen in het gebied VKR zijn gebouwd in de jaren '80 en '90. De Ommelander en OBS da Vinci zijn in de zomer van 2023 opgeleverd. Over het algemeen is de kwaliteit van de scholen nog goed.

Leeftijd schoolgebouwen primair onderwijs

Figuur 8.17: Leeftijd schoolgebouwen Primair Onderwijs VKR

Pieter de Jong - Pythagoras

De Pieter de Jong - Pythagoras is gevestigd aan de Pythagorasstraat 3 in een gebouw uit 1989. De kwaliteit van het schoolgebouw wordt als matig beoordeeld, met name op het gebied van bouwtechniek en binnenklimaat. Het gebouw lijkt een ondercapaciteit te hebben, maar volgens het schoolbestuur blijkt dit in de praktijk niet het geval. Volgens de leerlingenprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren dalen.

De Ommelander en OBS da Vinci

De Ommelander en OBS da Vinci zijn vanaf schooljaar 2023-2024 gevestigd in Kindcentrum Het Middelpunt aan de Slochterenweg 27. De nieuwbouw is in de zomer van 2023 opgeleverd.

De Rank

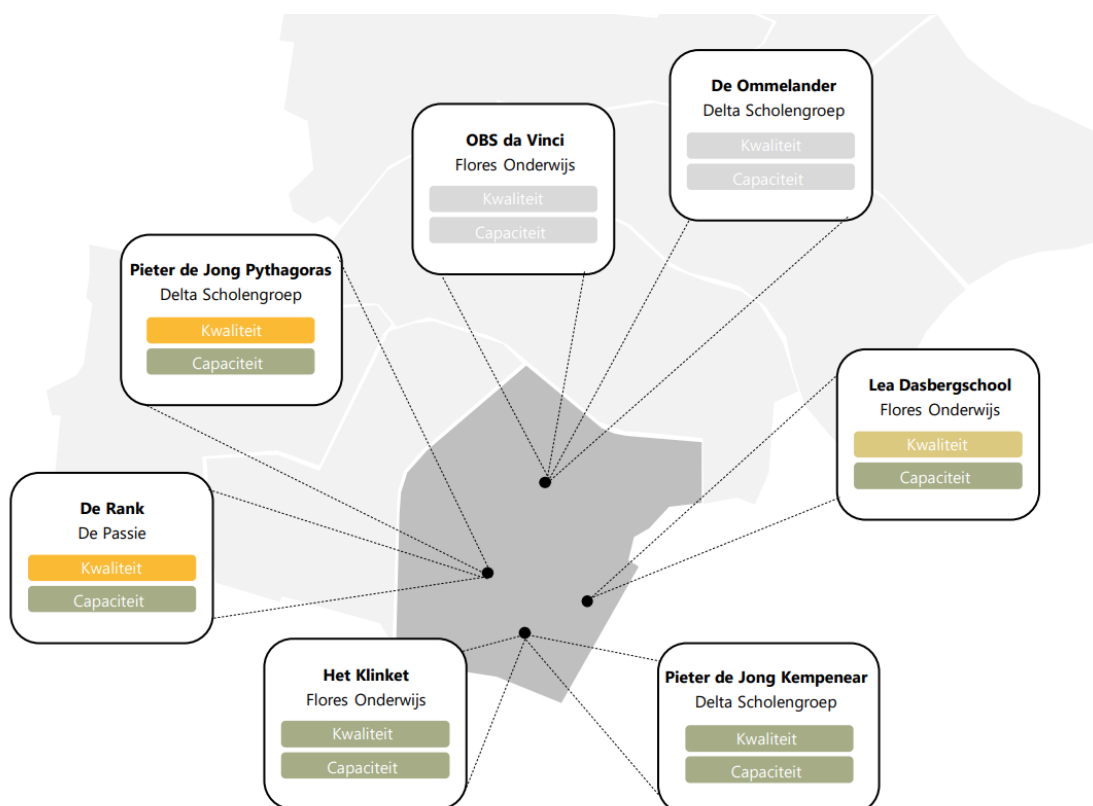
De Rank school is gehuisvest aan de Pythagorasstraat 9 in een gebouw dat in 1989 is gerealiseerd. De kwaliteit van het schoolgebouw wordt als matig beoordeeld en scoort voornamelijk onvoldoende op het onderdeel duurzaamheid. In het gebouw zit een behoorlijke overcapaciteit waardoor het gebouw gedeeltelijk leeg staat. Volgens de leerlingenprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren stabiel.

Het Klinket en Pieter de Jong-Kempenaar

Basisscholen het Klinket en Pieter de Jong-Kempenaar maken deel uit van Brede school de Kempenaar aan de Kempenaersingel 4. In de Brede school komen onderwijs en kinderopvang bijeen. De kwaliteit van het schoolgebouw uit 1998 wordt als goed beoordeeld. Volgens de leerlingenprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren stijgen voor het Klinket en dalen de leerlingenaantallen voor Pieter de Jong-Kempenaar.

Lea Dasbergschool

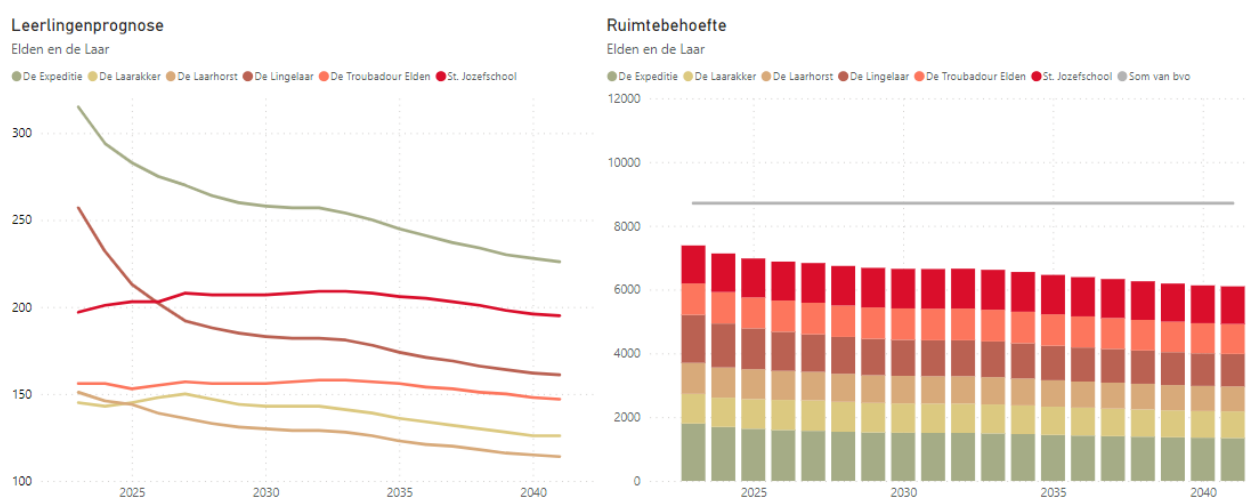
De Lea Dasbergschool is gevestigd aan de Emily Brontesingel 1a in Brede School De Opmaat. Het schoolbestuur geeft aan dat het gebouw uit 2006 te maken heeft met constructie- en binnenklimaatproblemen. De gemeente en het schoolbestuur onderzoeken momenteel de oplossingen. Volgens de leerlingenprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren stabiel.

Figuur 8.18: Overzicht gebouwkwaliteit en capaciteit schoolgebouwen VKR

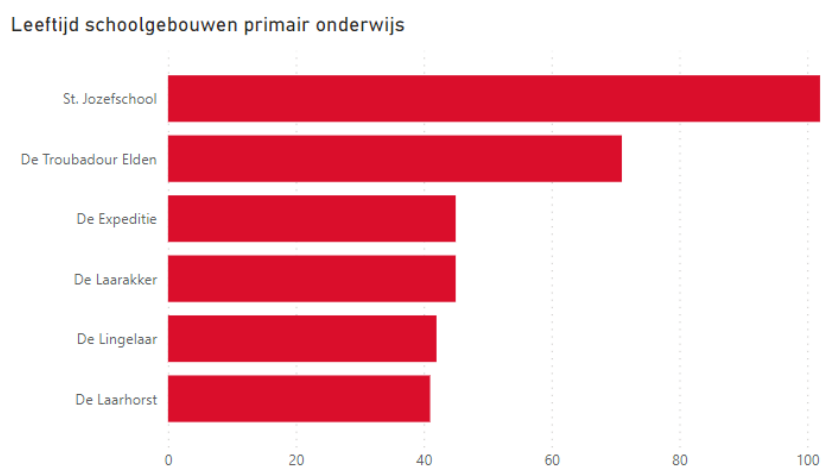
8.8. Elden en De Laar

Het gebied Elden en De Laar omvat de gelijknamige wijken Elden en De Laar. In dit gebied zijn 6 basisscholen gesitueerd. Het aantal leerlingen in het gebied bedraagt nu ca. 1221 leerlingen. Volgens de leerlingenprognose is de komende periode sprake van een aanzienlijke daling van het aantal leerlingen in het gebied Elden en de Laar, met name voor de Expeditie en de Lingelaar. Binnen het gebied is sprake van een normatieve overmaat van ca. 2000 m².

Figuur 8.19: Leerlingenprognose en ruimtebehoefte Primair Onderwijs Elden en de Laar.

Een aanzienlijk deel van de schoolgebouwen in Elden en de Laar zijn gebouwd in de jaren '80, behalve de Sint Jozefschool en de Troubadour (bouwjaren 1921 en 1952).

Figuur 8.20: Leeftijd schoolgebouwen Primair Onderwijs Elden en de Laar

St. Jozefschool

De St. Jozefschool is gevestigd aan de Rijksweg-West 29 in een monumentaal pand uit 1921. De kwaliteit van het schoolgebouw wordt als redelijk beoordeeld. In 2021 heeft er nog een renovatie plaatsgevonden. Volgens de leerlingenprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren stabiel.

De Troubadour Elden

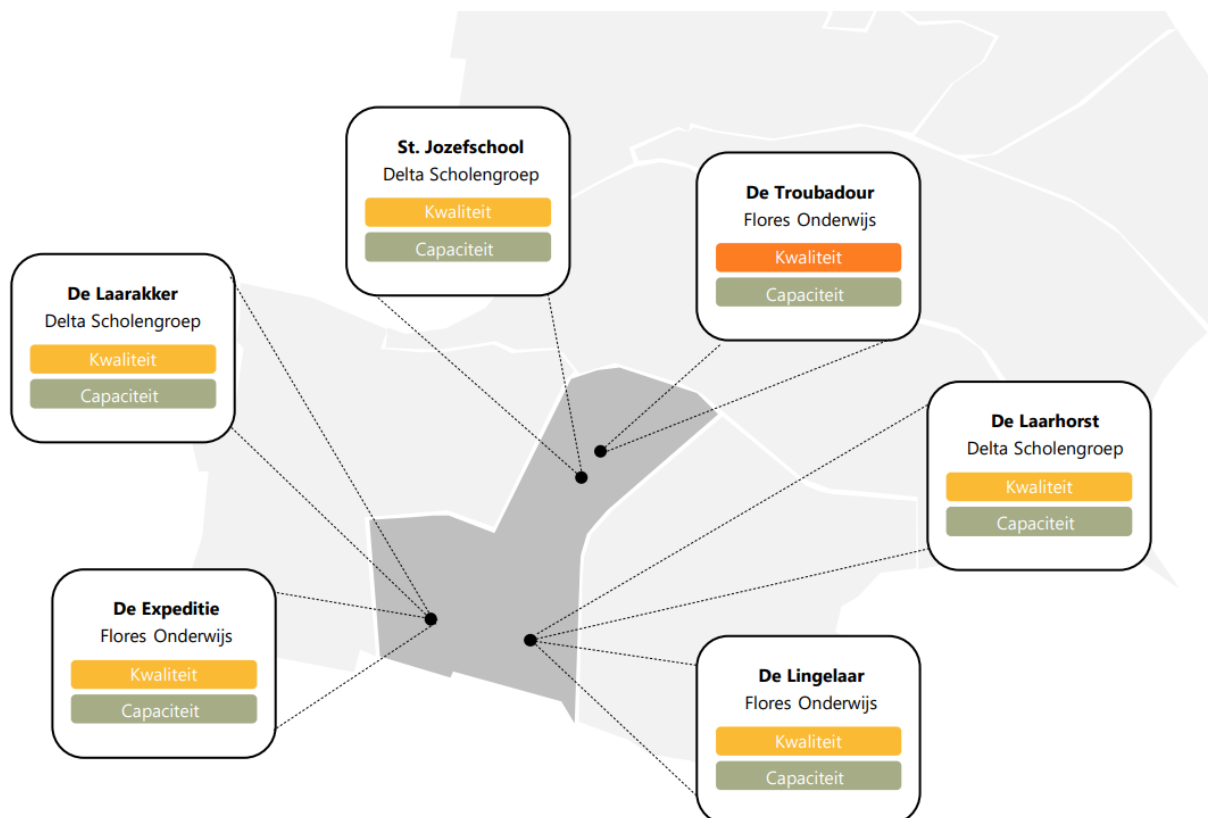
De Troubadour Elden is gevestigd aan de Rijksweg West 63 in een pand met monumentale uitstraling uit 1952. De kwaliteit van het schoolgebouw wordt als matig beoordeeld. Het schoolbestuur constateert dat het gebouw te maken heeft met een capaciteitsvraagstuk. Ondanks meerdere uitbreidingen van het gebouw heeft de school nog steeds capaciteitsknelpunten. Volgens de leerlingenprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren stabiel.

De Lingelaar en de Laarhorst

De Lingelaar en de Laarhorst zijn gehuisvest aan de Venlosingel 212-220 in een gebouw dat in 1981 is gerealiseerd. De scholen zijn gevestigd in Brede School Het Startblok. In deze Brede School zijn naast twee basisscholen ook een kinderdagverblijf van Partou en een BSO gevestigd. De kwaliteit van het schoolgebouw wordt als matig beoordeeld. Het gebouw heeft een overcapaciteit van ca. 1000 m². Volgens de leerlingenprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren flink dalen.

De Laarakker en de Expeditie

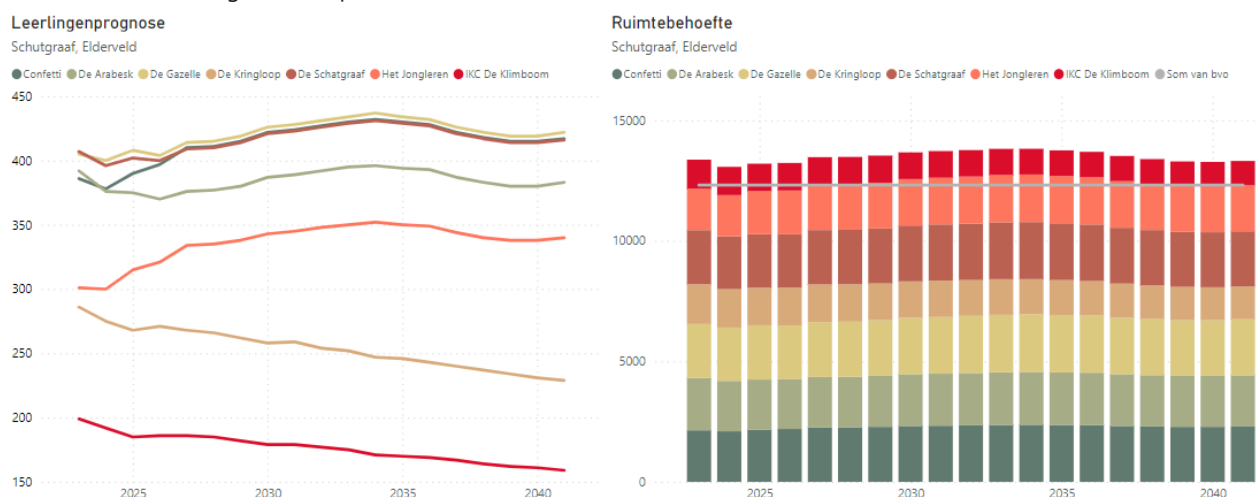
Op een kilometer afstand van de Lingelaar en de Laarhorst liggen basisscholen de Laarakker en de Expeditie. De Laarakker en de Expeditie zijn gehuisvest aan de Brabantweg 101-105 in een gebouw dat in 1978 is gerealiseerd. Dit betreft voornamelijk gemeenschappelijke ruimtes die ook beschikbaar zijn voor verhuur aan wijkteams. De kwaliteit van het schoolgebouw wordt als matig beoordeeld. Het gebouw heeft een overcapaciteit van bijna ca. 800 m². Volgens de leerlingenprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren dalen.

Figuur 8.21: Overzicht gebouwkwaliteit en capaciteit schoolgebouwen Elden en de Laar

8.9. Schuytgraaf, Elderveld

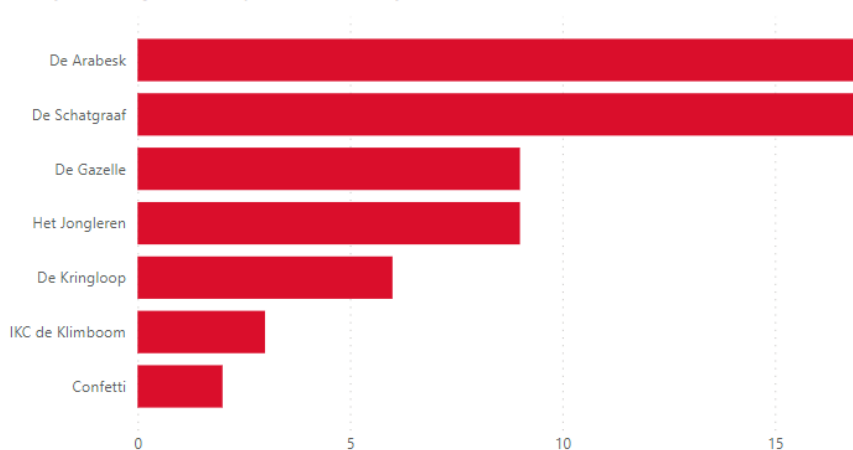
Het gebied Schuytgraaf, Elderveld omvat de gelijknamige wijken Schuytgraaf en Elderveld. In dit gebied zijn 7 basisscholen gesitueerd. Het aantal leerlingen in het gebied bedraagt nu ca. 2563 leerlingen. Volgens de leerlingenprognose blijft de komende periode het aantal leerlingen in het gebied Schuytgraaf, Elderveld redelijk constant. Binnen het gebied is sprake van een normatieve ondermaat van ca. 1000 m².

Figuur 8.22: Leerlingenprognose en ruimtebehoefte Primair Onderwijs Schuytgraaf, Elderveld.

De schoolgebouwen in gebied Schuytgraaf, Elderveld zijn redelijk nieuw en pas in of na 2006 opgeleverd. De kwaliteit van deze schoolgebouwen is dan ook nog zeer goed.

Leeftijd schoolgebouwen primair onderwijs

Figuur 8.23: Leeftijd schoolgebouwen Primair Onderwijs Schuytgraaf, Elderveld

De Kringloop

De Kringloop is gevestigd aan het Breezandpad 7 in een gebouw uit 2017. De kwaliteit van het schoolgebouw wordt als matig beoordeeld. Volgens het schoolbestuur zijn er problemen met de kozijnen en ook op het gebied van bouwtechniek scoort het gebouw laag. Het gebouw heeft een lichte overcapaciteit. Volgens de leerlingenprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren dalen.

IKC de Klimboom

Het schoolgebouw van IKC de Klimboom aan het Breezandpad 5 is opgeleverd in 2020. De kwaliteit van het schoolgebouw wordt als goed beoordeeld. Het gebouw heeft een normatieve overcapaciteit van bijna ca. 600 m². De berekende normatieve overcapaciteit lijkt erg hoog, maar er is sprake van niet-onderwijsruimte die structureel wordt verhuurd aan de samenwerkende kinderopvangorganisatie.

Het Jongleren en de Gazelle

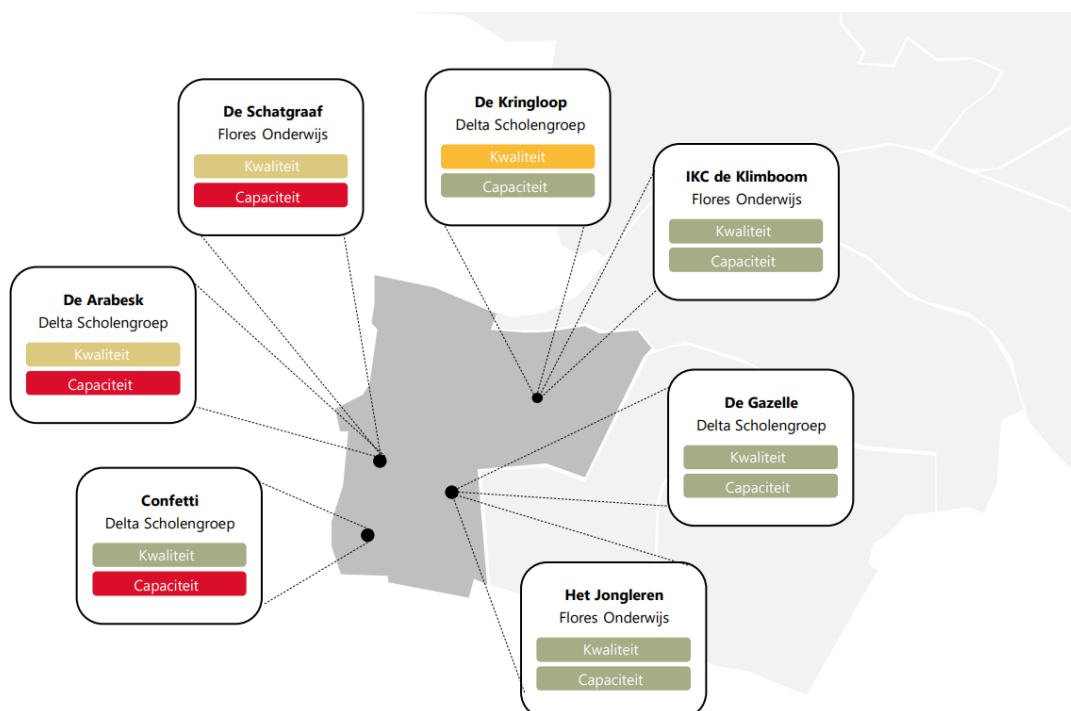
Het Jongleren en de Gazelle maken deel uit van Multifunctioneel centrum Omnibus aan het Pallas Atheneplein 2. Omnibus biedt onderdak aan twee basisscholen, een sportzaal, een peuterspeelzaal, kinderopvang, buitenschoolse opvang, een consultatiebureau en wijk- en jongerenactiviteiten. De kwaliteit van het schoolgebouw uit 2014 wordt als goed beoordeeld. Volgens de leerlingprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren stijgen.

De Schatgraaf en de Arabesk

De Schatgraaf en de Arabesk maken deel uit van brede school De Salamander aan de Meikers 3. In het Multifunctioneel centrum De Salamander komen onderwijs, kinderopvang, naschoolse opvang en sportactiviteiten bijeen. Het gebouw heeft een capaciteitsknelpunt. Hierdoor worden momenteel noodlokalen ingezet. Volgens de leerlingprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren stijgen. De uitbreiding van het gebouw is opgenomen in het jaarprogramma 2023. De kwaliteit van het schoolgebouw wordt als goed beoordeeld.

Confetti

Basisschool De Confetti is gevestigd aan Vederwolk 17 in een nieuw gebouw dat in 2021 is opgeleverd. De school is echter te klein en kampt met capaciteitsproblemen. Dit wordt tijdelijk opgelost met behulp van noodlokalen. Volgens de leerlingprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren stijgen. De uitbreiding van de school is opgenomen in het jaarprogramma 2023.

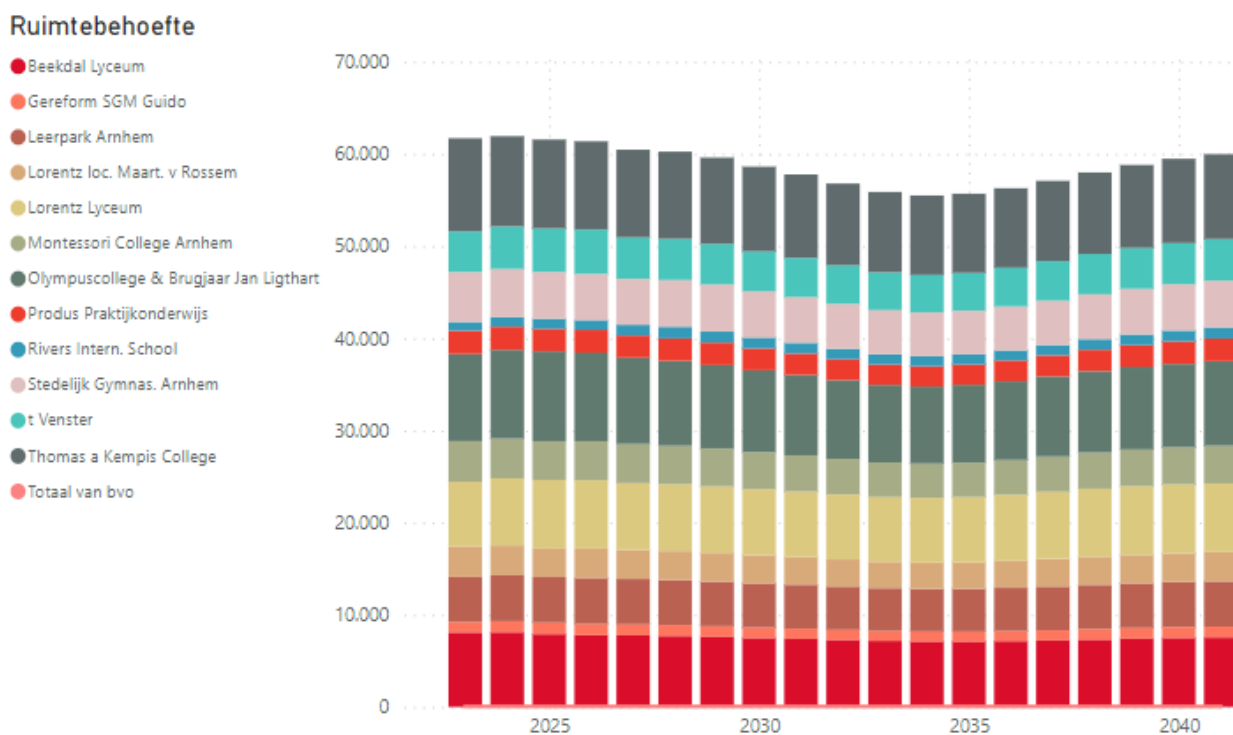
Figuur 8.24: Overzicht gebouwkwaliteit en capaciteit schoolgebouwen Schuytgraaf, Elderveld.

9. Voortgezet onderwijs

9.1. Introductie

Het voortgezet onderwijs in de gemeente Arnhem heeft een wijk-overstijgende en vaak ook regionale functie en wordt daarom op stedelijk niveau in dit hoofdstuk in beeld gebracht. In Arnhem zijn er drie schoolbesturen die voortgezet onderwijs aanbieden: Christelijke Onderwijs Groep (COG), Guido en Quadraam. Verdeeld over de drie besturen zijn er twaalf scholen voor voortgezet onderwijs.

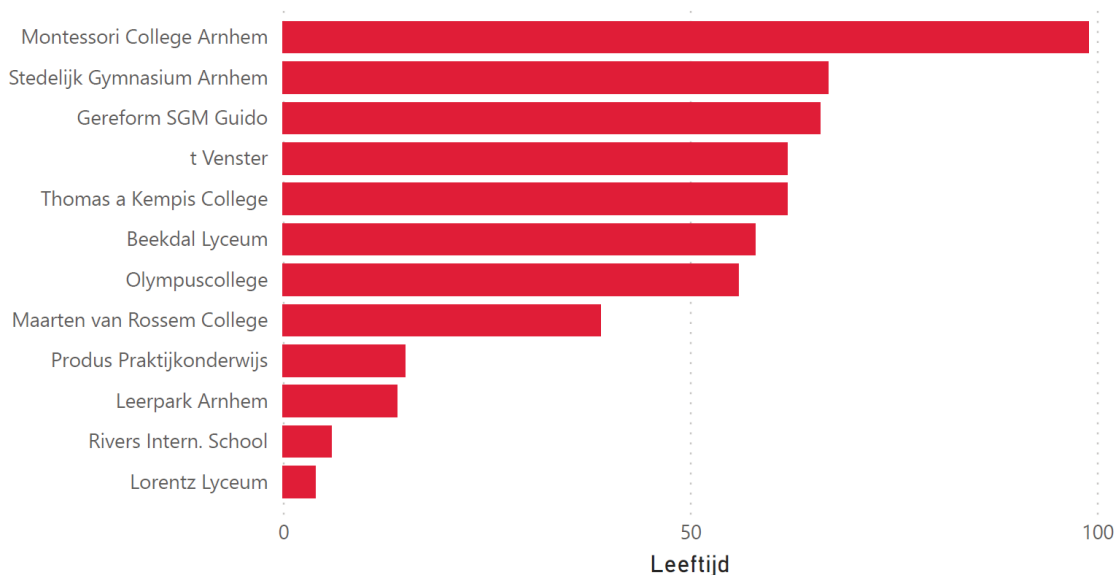
Het voortgezet onderwijs in de gemeente Arnhem heeft ca. 8500 leerlingen. De afgelopen jaren is in Arnhem een terugloop van het aantal leerlingen in het Voortgezet onderwijs te zien. Dit sluit aan bij de landelijke situatie en is mede het gevolg van vergrijzing en ontgroening. De leerlingenaantallen blijven de komende periode dalen, daarna zal het weer stijgen. Binnen het voortgezet onderwijs is sprake van een normatieve overmaat van ca. 20.000 m².

Figuur 9.1: Leerlingenprognose en ruimtebehoefte Voortgezet Onderwijs Gemeente Arnhem

Een aanzienlijk deel van de schoolgebouwen is gebouwd in de jaren '50 en '60. Een deel daarvan is rond 2005 gerenoveerd. De verschillende bouw- en renovatieperioden van de gebouwen in het verleden hebben geleid tot kwaliteitsverschillen. Deze gebouwen hebben een relatief grote bruto oppervlakte in verhouding tot hun werkelijke functionele bruikbare oppervlakte.

Leeftijd schoolgebouwen Voortgezet onderwijs

Figuur 9.2: Leeftijd schoolgebouwen Voortgezet Onderwijs Gemeente Arnhem

9.2. Schoolbestuur Quadraam

Quadraam heeft een voorstel gemaakt voor de scholen in Arnhem, waarbij de realisatie van twee campussen wordt beoogd: één in Arnhem-Zuid en één in Arnhem-Noord. De eerste prioriteit van het schoolbestuur ligt bij de vernieuwing en nieuwbouw van de Campus Arnhem-Zuid, waar het Olympus College, het Maarten van Rossem en mogelijk het VSO een plek zullen krijgen.

Olympus College en Brugjaar Jan Ligthart

Het Olympus College en Brugjaar Jan Ligthart zijn beide gevestigd aan de Olympus 11. Op deze locatie is ook een nevenvestiging VSO de Brouwerij gevestigd. Het schoolcomplex bestrijkt verschillende gebouwen die verspreid over verschillende jaren zijn gebouwd. Het "stergebouw" dateert uit 1963, terwijl het M en B gebouw in het begin van de jaren '70 zijn gerealiseerd. Het hoofdgebouw, aangeduid als H-gebouw, stamt uit 1996, en het T-gebouw is opgetrokken in 2003. De algehele kwaliteit van de schoolgebouwen worden als matig beoordeeld. Met name het 'stergebouw' (gemeentelijk monument) scoort laag op technische kwaliteit, functionaliteit en duurzaamheid. Het gebouw heeft een overcapaciteit van ca. 3000 m². Volgens de leerlingenprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren redelijk stabiel.

Maarten van Rossem

Het Maarten van Rossem is gehuisvest aan de Groningensingel 1235 in een gebouw dat in 1984 is gerealiseerd. De kwaliteit van het schoolgebouw wordt als matig beoordeeld. Voornamelijk het binnenklimaat kent relatief veel knelpunten en de daken zijn in een slechte conditie. Het aantal leerlingen is de afgelopen decennia sterk afgenomen. Het gebouw heeft daardoor een overcapaciteit van bijna 5000 m². Volgens de leerlingenprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren dalen.

Stedelijk Gymnasium Arnhem

Het Stedelijk Gymnasium Arnhem is gevestigd aan de Thorbeckestraat 17. Het gebouw uit 1957 is een gemeentelijk monument dat in 2007 gedeeltelijk is gerenoveerd inclusief een kleine uitbreiding. De kwaliteit van het schoolgebouw wordt als matig beoordeeld. Met name de techniek in het gebouw is in matige staat en ook energetisch betreft is het een duur gebouw. Het schoolbestuur geeft aan dat de functionaliteit van het gebouw goed aansluit bij de behoefte. Het gebouw heeft momenteel een overcapaciteit van 3000 m². Volgens de leerlingenprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren dalen.

Montessori College Arnhem

Het Montessori College Arnhem is gehuisvest aan Utrechtseweg 174 in een rijksmonument uit 1924. Het gebouw uit is in 2007 gedeeltelijk gerenoveerd en uitgebreid. De algehele kwaliteit van het schoolgebouw wordt als matig beoordeeld. Het schoolbestuur geeft echter aan dat de uitbreiding grotendeels voldoet aan de kwaliteitseisen, maar dat het oude gebouw de nodige knelpunten kent op het gebied van functionaliteit, technische kwaliteit en duurzaamheid. Het gebouw heeft een overcapaciteit van ca. 1500 m². Volgens de leerlingenprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren dalen.

Beekdal Lyceum

Het Beekdal Lyceum is gehuisvest aan de Bernhardlaan 49. Dit gebouw uit 1965 is in 2006 ten dele gerenoveerd en beperkt uitgebreid. De kwaliteit van het schoolgebouw wordt als matig beoordeeld. Volgens het schoolbestuur is het grootste knelpunt het binnenmilieu in sommige delen van het gebouw, waaronder temperatuurbeheersing, ventilatie en akoestiek. Voor Beekdal Lyceum is het gewenst om op korte termijn het binnenklimaat in het gehele gebouw op orde te brengen, zodat in het gebouw weer comfortabel onderwijs mogelijk is. Het gebouw heeft een overcapaciteit van bijna 3000 m². Volgens de leerlingenprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren dalen.

't Venster

't Venster is gehuisvest aan de Thomas a Kempislaan in een gebouw dat in 2004 is gerealiseerd. De kwaliteit van het schoolgebouw wordt als matig beoordeeld. Met name bij de inpandige oudbouw is het binnenklimaat moeilijk beheersbaar en de functionaliteit beperkt. Het gebouw heeft een flinke overcapaciteit van 4000 m². Volgens de leerlingenprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren stabiel. Aangezien de toelating van ISK-studenten wordt beïnvloed door externe factoren, is de prognose voor de school minder betrouwbaar.

Probus Praktijkonderwijs

Probus is gevestigd aan de Leidenweg 60 in een gebouw dat in 2008 is opgeleverd. De kwaliteit van het schoolgebouw wordt als goed beoordeeld. Het gebouw heeft een overcapaciteit van slechts 66 m². Volgens de leerlingenprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren lichtelijk dalen.

Rivers Internationale school

Rivers Internationale school aan de Parnassusstraat 20 is in 2017 opgeleverd. De kwaliteit van het schoolgebouw wordt dan ook als goed beoordeeld. Quadraam houdt nu omwille van de flexibiliteit en aantrekkelijkheid overcapaciteit aan in het gebouw. Volgens de leerlingenprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren stijgen.

Lorentz Lyceum

Het Lorentz Lyceum aan de Metamorfofenallee 100 is in 2020 opgeleverd. De kwaliteit van het schoolgebouw wordt dan ook als goed beoordeeld. Het gebouw heeft een ondercapaciteit van bijna 1400 m². In de praktijk wordt de krapte ervaren en is zelfs sprake van een toelatingsbeleid. Volgens de leerlingenprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren stijgen.

9.3. COG

Leerpark Arnhem

Het Leerpark Arnhem is gehuisvest aan IJssellaan 89 in een gebouw dat in 2009 is gerealiseerd. De kwaliteit van het schoolgebouw wordt als goed beoordeeld. Voor de constructie van het gebouw is echter dezelfde bouwmethode gebruikt als voor de parkeerplaats bij Eindhoven Airport, die tijdens de bouw deels is ingestort. Het pand is veilig verklaard, maar heeft gebruikbeperkingen. Zo kan de indeling van het pand niet zomaar worden aangepast en kunnen de zonnepanelen niet op het dak worden geplaatst. Het gebouw heeft op papier een ondercapaciteit. In de praktijk valt de leegstand echter mee aangezien het praktijkonderwijs ook buiten de schoolmuren plaats vindt. Kentalis College (VSO) maakt van meerdere lokalen gebruik (school-in-school constructie). Volgens de leerlingenprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren stabiel.

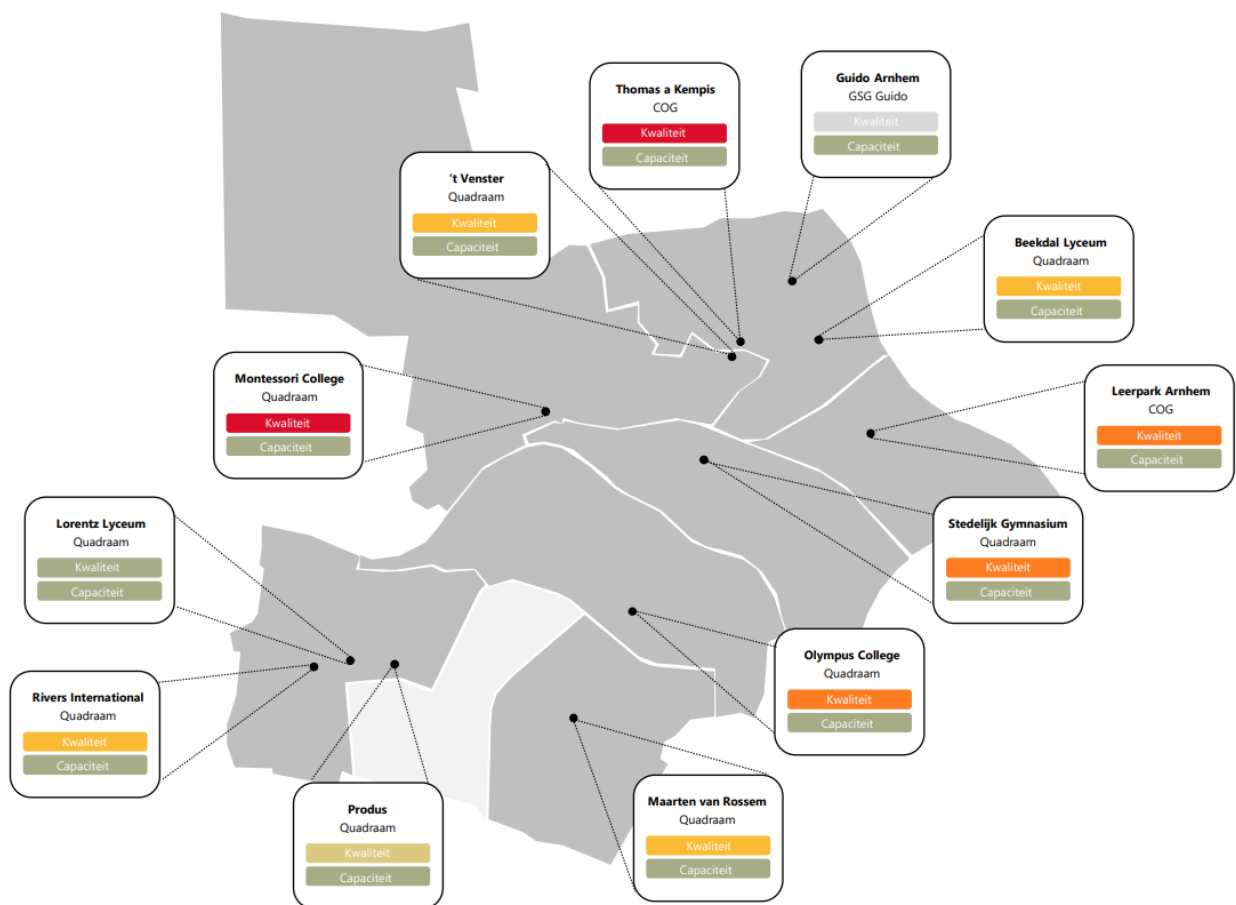
Thomas a Kempis College

Het Thomas a Kempis College is gevestigd aan de Thomas a Kempislaan 25 in een gebouw uit 1961. In 2004 is het schoolgebouw gerenoveerd en heeft aan de entreezijde een kleine uitbreiding plaatsgevonden. De kwaliteit van zowel het schoolgebouw als de gymzalen wordt als slecht beoordeeld. Het schoolbestuur geeft aan dat de gebouwen sterk verouderd zijn en het binnenklimaat moeilijk te reguleren is. Bovendien heeft de school een aantal noodlokalen geplaatst om de ruimtegebrek op te vangen voor de komende jaren. Het gebouw heeft een ondercapaciteit van bijna 500 m². Volgens de leerlingenprognose gaat het aantal leerlingen de komende jaren dalen.

9.4. Guido

Gereformeerd SGM Guido

De Scholengemeenschap Guido krijgt met ingang van schooljaar 2025-2026 een nieuw schoolgebouw aan de Grensweg 2. Vanwege het feit dat voor deze school recent huisvestingsbesluiten zijn genomen, wordt in dit IHP niet verder ingegaan op deze school.

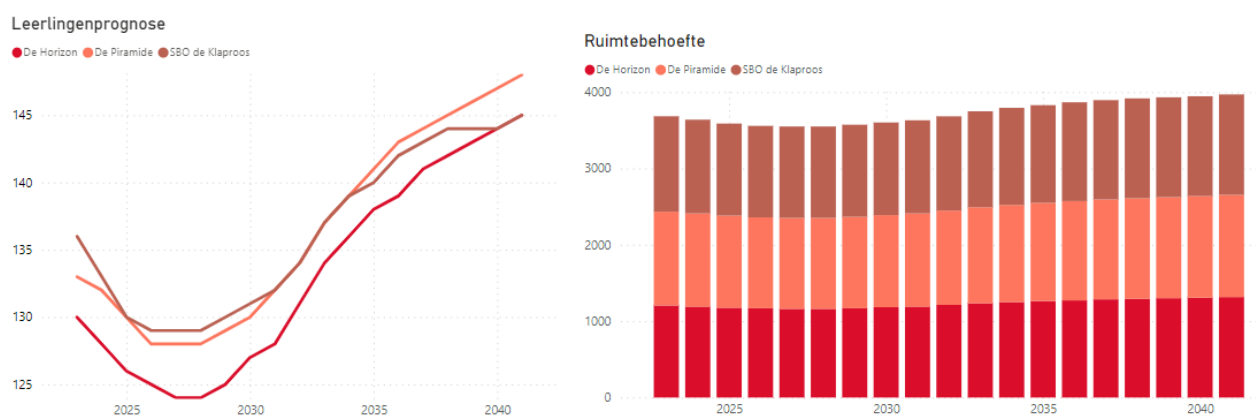

Figuur 9.3: Overzicht gebouwkwaliteit en capaciteit schoolgebouwen Voortgezet Onderwijs

10. Speciaal (basis)onderwijs

10.1. Speciaal basisonderwijs

De gemeente Arnhem heeft drie scholen voor speciaal basisonderwijs (SBO) gehuisvest in twee gebouwen. De scholen maken deel uit van het Samenwerkingsverband PassendWijs. Het Samenwerkingsverband is verantwoordelijk voor het inrichten en realiseren van Passend Onderwijs binnen het primair onderwijs in de gemeenten Arnhem, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden en Rozendaal. Het speciaal basisonderwijs is niet op wijkniveau georganiseerd maar heeft een functie voor de gehele gemeente. Daarom is het speciaal basisonderwijs op stedelijk niveau in beeld gebracht.

Figuur 10.1: Leerlingenprognose en ruimtebehoefte Speciaal Basisonderwijs Gemeente Arnhem.

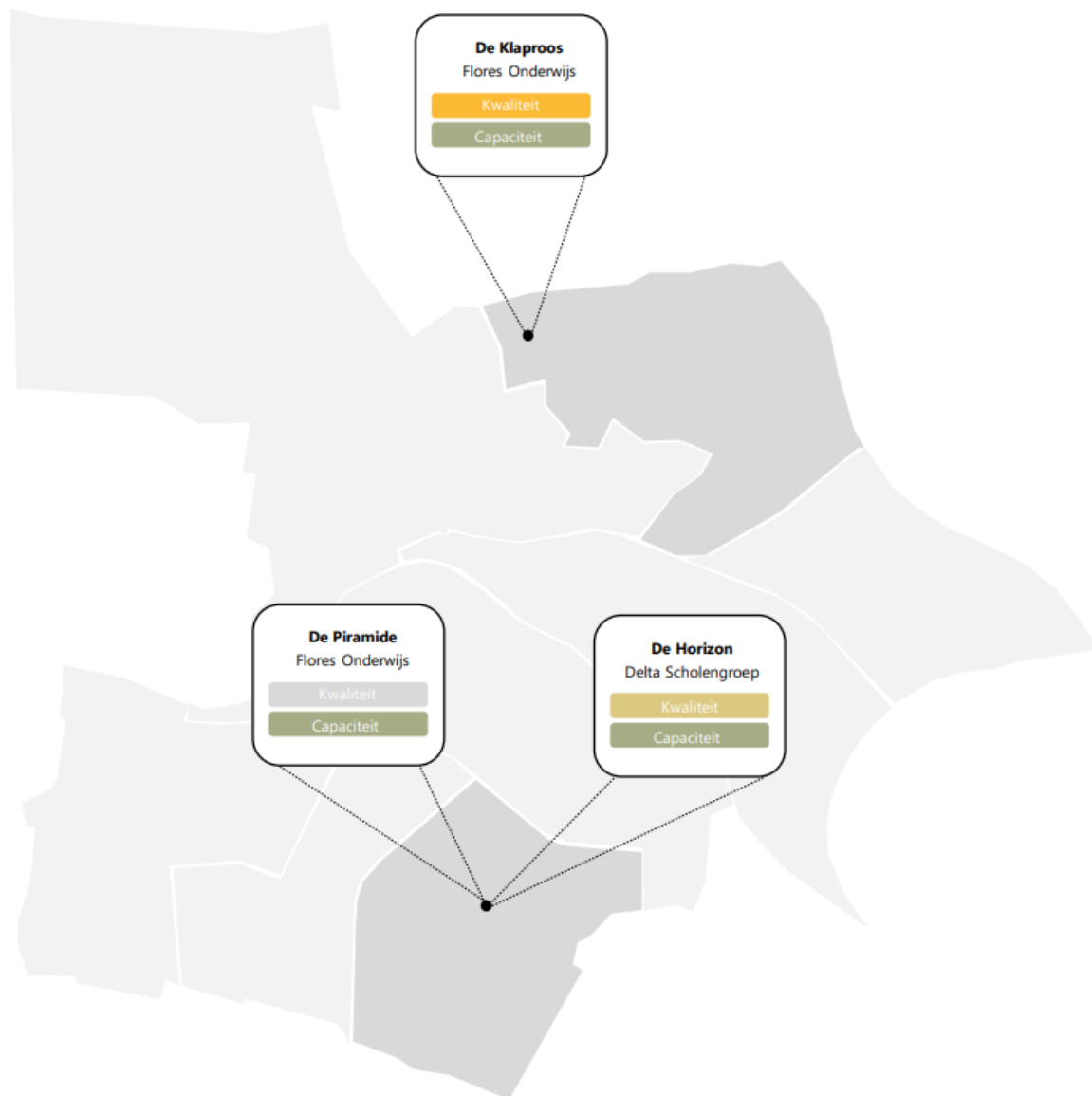
Het aantal leerlingen in het SBO bedraagt nu ca. 400 leerlingen. De prognoses laat de komende jaren een lichte daling zien waarna vanaf 2030 de leerlingenprognose weer toeneemt. De totale capaciteit van de huisvesting voor het SBO is toereikend, er is sprake van een ruimteoverschot. Zowel de schoolgebouwen van de Horizon, de Piramide als de Klaproos hebben een ruimteoverschot.

De Piramide en de Horizon

De schoolbesturen van de Piramide en de Horizon hebben recentelijk hun gezamenlijke ambitie bekrachtigd om als één school binnen één fysiek gebouw samen te werken. Deze school is gehuisvest op het adres Groningensingel 1185. Het oorspronkelijke schoolgebouw van de Piramide werd in 1978 opgeleverd als een semipermanente constructie, waar later het schoolgebouw van de Horizon bovenop is gebouwd. De huidige kwaliteit van schoolgebouw de Piramide wordt als ondermaats beoordeeld. Het gedeelte krijgt nieuwbouw vanuit het IHP 2017-2026; het project bevindt zich momenteel in de voorbereidingsfase. Voor het gedeelte van de Horizon zijn geen aanpassingen voorzien.

De Klaproos

SBO de Klaproos is gehuisvest aan de Kluzeweg 189 in een gebouw dat in 1974 is gerealiseerd. De kwaliteit van het schoolgebouw wordt als slecht beoordeeld. Het gebouw heeft een overcapaciteit van bijna 600 m². In verband met de renovatie van het naastgelegen gebouw De Zyp kan het interessant zijn om De Klaproos direct in het renovatie/nieuwbouwplannen op te nemen. De Klaproos heeft een samenwerkingsverband met zowel de Zyp als met Floriant en Lichtenbeek. Ook de naastgelegen gymzaal moet worden meegenomen.

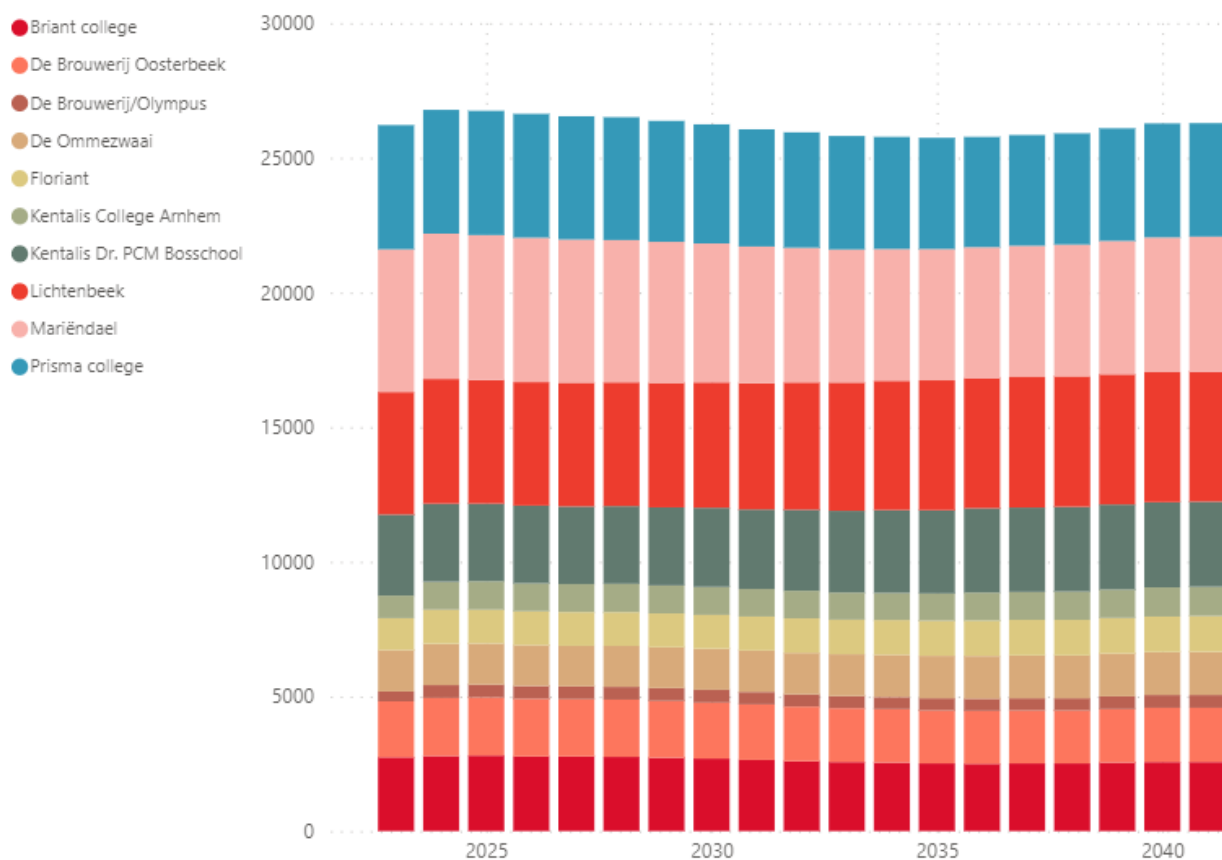

Figuur 10.2: Overzicht gebouwkwaliteit en capaciteit schoolgebouwen speciaal basisonderwijs

10.2. (Voortgezet) speciaal onderwijs

Het (voortgezet) speciaal onderwijs in de gemeente Arnhem heeft een wijk-overstijgende en vaak ook regionale functie en wordt daarom op stedelijk niveau in dit hoofdstuk in beeld gebracht. In Arnhem zijn er twee schoolbesturen die voortgezet onderwijs aanbieden: De Onderwijsspecialisten en Kentalis. Verdeeld over de twee besturen zijn er tien scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs. Het voortgezet onderwijs in de gemeente Arnhem heeft ca. 2000 leerlingen.

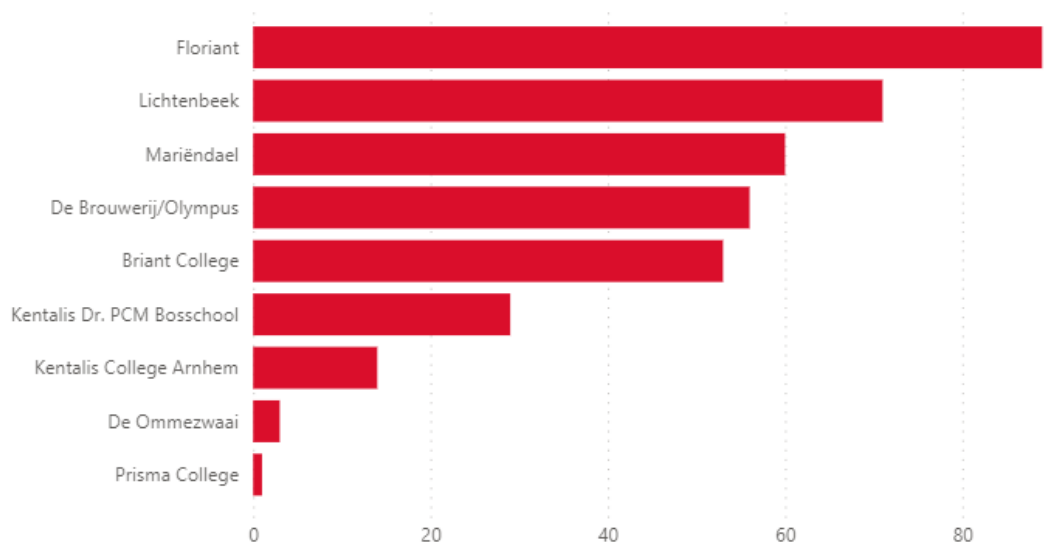
Ruimtebehoefte

Figuur 10.3: Leerlingenprognose en ruimtebehoefte Speciaal (Voortgezet) onderwijs Gemeente Arnhem.

Een aanzienlijk deel van de schoolgebouwen zijn gebouwd in de jaren zestig. Een deel daarvan is rond 2020 gerenoveerd. De verschillende bouw- en renovatieperiodes van de gebouwen in het verleden hebben geleid tot kwaliteitsverschillen.

Leeftijd schoolgebouwen

Figuur 10.4: Leeftijd schoolgebouwen Voortgezet Onderwijs Gemeente Arnhem

Mariëndael

VSO Mariëndael is sinds 2015 gehuisvest in het gebouw aan de Middachtensingel 12. Oorspronkelijk was het de bedoeling dat dit tijdelijk was en zou er een nieuwe school worden gerealiseerd op de oude locatie. Doordat de locatie en het schoolgebouw goed bevielen is er voor gekozen om in het schoolgebouw te blijven en deze uitgebreid te renoveren. De kwaliteit van het schoolgebouw wordt als goed beoordeeld. Volgens de leerlingenprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren dalen.

Het Briant College

Het Briant College is gehuisvest aan Bethanienstraat 250 in een gebouw uit 1970. Het gebouw is recentelijk gerenoveerd en heeft gedeeltelijk nieuwbouw gekregen. De renovatie en nieuwbouw is opgeleverd in 2021. Hoewel de kwaliteit van het schoolgebouw hierdoor is verbeterd, is er op het gebied van duurzaamheid nog ruimte voor verbetering. Volgens de leerlingenprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren dalen.

De Ommezwaai

De Ommezwaai is vanaf 2020 gehuisvest in het nieuwe schoolgebouw aan de Bethanienstraat 244. Volgens de leerlingenprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren stabiel. Voor de Ommezwaai zijn deze IHP-periode geen bijzondere huisvestingsactiviteiten te verwachten.

Floriant

Floriant is tijdelijk gehuisvest aan de Bakenbergseweg 76. Zowel de gemeente als het schoolbestuur hebben zich ingespannen om permanente huisvesting voor de school te vinden. De school zal uiteindelijk verhuizen naar de gemeente Renkum.

VSO De Brouwerij Oosterbeek

Tussen de gemeenten Renkum en Arnhem bestaat een bestuursovereenkomst waarbij de gemeente Arnhem VSO de Brouwerij uit Oosterbeek zal huisvesten. Medio 2024 moet de school verhuizen uit het huidige gebouw in Oosterbeek in verband met woningbouw. Daarvoor moet er voor de school tijdelijk of definitieve huisvesting zijn in Arnhem.

VSO De Brouwerij/Olympus

De locatie aan de Olympus 11 is een nevenvestiging van VSO De Brouwerij waar de school gebruik maakt van een aantal lokalen (school-in-school constructie).

Prisma College

Het Prisma College is gevestigd aan de Heijenoordseweg 7 in een gebouw dat in 2022 is opgeleverd. Hoewel de kwaliteit van de schoolgebouwen goed is, heeft de school nu al te maken met capaciteitsproblemen. Er is tijdelijke huisvesting gevonden voor de school om de ondercapaciteit op te vangen. In de tussentijd zal er gezocht moeten worden naar een permanente oplossing. Het gebouw heeft een ondercapaciteit van bijna ca. 1000 m². Volgens de leerlingenprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren licht dalen.

Lichtenbeek

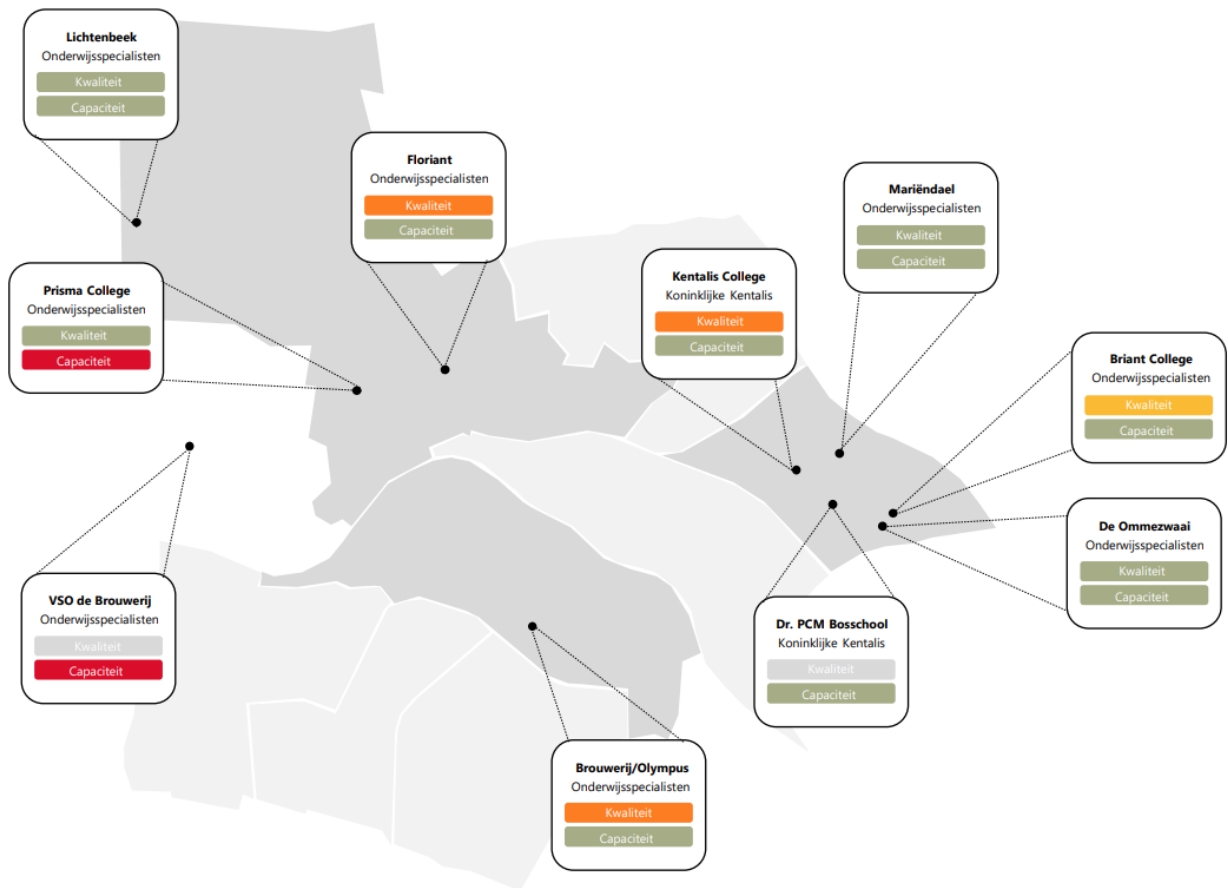
Lichtenbeek is gehuisvest aan Wekeromseweg 6 in een gebouw dat in 1952 is gerealiseerd, maar in de loop van de jaren is uitgebreid. De kwaliteit van het schoolgebouw wordt als goed beoordeeld. Onlangs is er in het gebouw geïnvesteerd om het binnenklimaat van het bestaande schoolgebouw te verbeteren (SUVIS). Het schoolbestuur geeft aan dat het gebouw te maken heeft met een capaciteit tekort. Volgens de leerlingenprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren stijgen

Kentalis College Arnhem

Het Kentalis College Arnhem is als school-in-school constructie gehuisvest bij het Leerpark Arnhem aan de IJssellaan 89, in een gebouw dat in 2009 is gerealiseerd. De kwaliteit van het schoolgebouw wordt als goed beoordeeld. Volgens de leerlingenprognose blijft het aantal leerlingen de komende jaren stabiel.

Kentalis Dr. P.C.M. Bosschool

De Dr. P.C.M. Bosschool is gehuisvest aan de Hommelseweg 403a en aan de Bethaniestraat 5. De locatie aan de Hommelseweg wordt gerenoveerd. Na de renovatie (naar verwachting in 2025) zullen de leerlingen aan de Bethaniestraat weer terug verhuizen naar het hoofdgebouw. Vanwege ontwikkelingen in het kader van het passend onderwijs zijn er gesprekken gaande met reguliere onderwijsinstellingen over school-in-school constructies voor de doof/sh leerlingen (ca. 50 leerlingen). Bij het opstellen van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) dient rekening gehouden te worden met de benodigde financiële middelen voor de huisvesting van deze 50 leerlingen. Het meest wenselijke scenario zou zijn dat er een school is met voldoende beschikbare ruimte, zodat de 50 leerlingen zonder aanzienlijke verbouwingen of aanpassingen daar gehuisvest kunnen worden.

Figuur 10.5: Overzicht gebouwkwaliteit en capaciteit schoolgebouwen (voortgezet) speciaal onderwijs

11. Bewegingsonderwijs

Binnen het IHP-proces is een eerste stap gezet om de kwaliteit van sportaccommodaties binnen de gemeente Arnhem helder in kaart te brengen. Hierbij is gebruik gemaakt van beschikbare bouwgegevens van de gymzalen en een kwaliteitsscan van de locaties. Het overzicht dat daardoor is ontstaan en hieronder is weergegeven houdt echter geen rekening met het gebruik van sportvoorzieningen door bijvoorbeeld sportverenigingen. Onderzoek naar de verhouding tussen aanwezige sportbouwcapaciteit en behoefte vanuit onderwijs én andere gebruikers valt buiten dit IHP.

Gymzaal Viottastraat

Het gebouw met daarin twee op elkaar gesitueerde gymzalen gelegen aan de Viottastraat 10 wordt momenteel gedeeld door zowel Basisschool De Zyp als SBO De Klapproos. De huidige kwaliteit van het gebouw, dat stamt uit 1974, laat te wensen over. Ook zijn er knelpunten voor wat betreft toegankelijkheid (AST). Daarom wordt voorgesteld om de nieuwbouwplannen voor beide scholen te omvatten en ook de twee gymzalen in de vernieuwing op te nemen.

Gymzaal Eimers

De gymzaal Eimers gevestigd aan de Eimerssingel-Oost 262 is een losstaande gymzaal uit 1974 en staat op terrein bij de Johanneschool en het Mozaïek. Beide scholen worden vervangen. Daarom wordt voorgesteld om bij de nieuwbouwplannen ook een gymzaal in de vervangingsopgave mee te nemen.

Gymzalen Olympus

De gymzalen van het Olympus College zijn momenteel tijdelijk ondergebracht in noodunits en hebben al 33 jaar dienst gedaan. In het jaar 2000 is er een aanbouw toegevoegd aan deze gymzalen. De school heeft aangegeven dat er een tekort is aan sportruimte. Dit IHP voorziet in een gereserveerd budget voor de vervanging of renovatie van 3 gymzalen.

Gymzaal Bauerstraat

Gymzaal Bauerstraat is gelegen aan de Bauerstraat 10. Het gebouw uit 1960 is toe aan vervanging. Via dit IHP wordt budget gereserveerd ter vervanging dan wel renovatie van deze gymzaal.

Gymzalen Thomas a Kempis College

De gymvoorziening van het Thomas a Kempis College uit 1961 is sterk verouderd en bieden bovendien beperkte mogelijkheden voor gedeeld gebruik. Daarom wordt voorgesteld om met de ontwikkeling van de Thomas a Kempis College ook de voorziening voor lichamelijke opvoeding aan te pakken en te moderniseren. Daarbij is medegebruik vanuit de wijk en sportverenigingen (in avonden en weekenden) een nadrukkelijke wens.

Gymzaal Bernhard

De Boomhut beschikt over een in pandige gymzaal uit het jaar 1960. Helaas voldoet de huidige kwaliteit van de gymzaal niet meer aan de huidige normen op het vlak van duurzaamheid en toegankelijkheid (AST). Daarom wordt voorgesteld om bij de ontwikkeling van De Boomhut tevens een losstaande gymzaal te integreren.

Gymzaal Arnhemse Montessorischool

De gymzaal bij de Arnhemse Montessorischool, gelegen aan de Nicolaas Maesstraat 6B, dateert uit 1970 en staat los van het hoofdgebouw. Helaas voldoet de huidige kwaliteit van deze gymzaal niet meer aan de hedendaagse normen op het vlak van duurzaamheid en toegankelijkheid (AST). Om deze reden wordt voorgesteld om de ontwikkeling van de Arnhemse Montessorischool inclusief de gymzaal aan te pakken en te moderniseren.

Gymzalen Rijnpark

De voorgenomen plannen voor Rijnpark zijn van een dergelijke omvang (aantallen woningen) dat het aannemelijk is dat er behoefte aan funderend onderwijs is en dus ook behoefte aan gymzaalcapaciteit. Hierop anticiperen is verstandig. Vandaar dat de realisatie drie extra gymzalen in dit gebied worden voorzien via het IHP. Zie ook paragraaf 11.2 voor een nadere toelichting.

Kaders voor Arnhemse gymzalen

Op bovengenoemde gymzaal-projecten hebben alleen beleidsrijke toevoegingen aangaande duurzaamheid, klimaatadaptatie en circulariteit betrekking. Bij de financiële doorrekening van de stichtingskosten is met genoemde beleidsrijke toevoeging rekening gehouden. Hierbij is geen sprake van een schoolbestuurlijke bijdrage. Vandaar dat het percentage voor energetica met 2% is verhoogd van 3,5% naar 5,5% (gemeente bekostigd dus ook de 2% die bij reguliere onderwijsgebouwen door de schoolbesturen wordt bijgedragen).

Ook wordt ruimtelijk uitgegaan van de 'Arnhemse norm' voor sportvoorzieningen. In Arnhem hanteren we deze 'Arnhemse Norm' bovenop de minimale vereisten voor bewegingsonderwijs. Een Arnhemse Norm accommodatie is groter, waardoor deze beter en meer multifunctioneel in te delen is. Daarnaast beschrijft de Arnhemse Norm een standaard inrichting van de accommodatie. De Arnhemse Norm in een notendop:

- Aanpassing van de sportruimte/ oefenruimte t.b.v. bewegingsonderwijs naar 16 X 24 meter (384 m²) i.p.v. 12 X 21 meter (252 m²), Aanpassing kleedkamers 3 X 6 meter (18 m²) i.p.v. 5 X 5 meter (25 m²), kleinere wasruimten 3 X 2,2 meter (6,60 m²) i.p.v. 3 X 5 meter (15 m²) en grotere berging 4 X 15/20 meter (60/80 m²) i.p.v. 4 X 10 meter (40 m²);
- Aanpassing inrichting sportruimte/oefenruimte t.b.v. sporten en bewegingsonderwijs;
- Toepassen van materialen en constructies die multifunctioneel gebruik mogelijk maken;
- Toepassen van duurzame, onderhoudsvrije en onderhoudsarme materialen.

Vanwege deze ruimtelijke verruiming ten opzichte van de VNG, wordt ook financieel afgeweken van de VNG-normkostenniveau. Voor Arnhemse gymzalen wordt 37% meer budget beschikbaar gesteld dan de VNG-norm, gelijk aan het volumestijging ten opzichte van de VNG.

12. De huisvestingsopgave voor de komende periode

12.1. Huisvestingsprojecten in de komende 16 jaar

De vervangings- c.q. renovatiebehoefte van schoollocaties - tezamen met de uitbreidingsbehoefte bij enkele locaties en de locaties waar om maatschappelijke overweging investeringen wenselijk zijn - leiden tot onderstaande overzicht van projectdefinities.

In gebruik name	Schoolnaam
2023	Spiekmanlaan
2024	Brouwerij Oosterbeek
2025	Dr. Bosschool Kentalis
2025	Gereform SGM Guido
2025	Fluitekruid
2025	Tijdelijke uitbreiding Prisma
2025	Tijdelijke huisvesting Kentalis
2025	Schatgraaf + Arabesk
2026	De Piramide (/ Horizon)
2026	Thomas a Kempis College 3 gymzalen
2026	Beekdal Lyceum
2026	Confetti
2027	Montessori de Binnenstad
2027	de Sterrenkring
2028	Uitbreiding Ibn-i Sina + Gymzaal
2028	Hugo de Groot school + St. Paulusschool + extra ruimte Rijnpark
2028	Heijenoord school
2029	Prisma College + Parcival Noord
2029	de Wijzer
2029	Parcival + Mozaiek Zwanebloem
2029	Floriant Bakenbergseweg
2029	Johannesschool + Mozaiek Eimerssingel + 50 Kentalis
2029	Gymzaal Eimers
2030	Montessori College Arnhem
2030	Thomas a Kempis College
2030	De Zyp + Klaproos + 35 leerlingen Floriant + 2 gymzalen Viottastraat
2031	Olympus college + Maarten van Rossem + VSO Brouwerij
2031	Stedelijk Gymnas. Arnhem
2032	De Witte Vlinder
2032	Gymzaal Bauerstraat (Pieter Breughel)
2032	Jozef Sartoschool
2033	Pieter Breughelschool
2033	t Panorama
2033	Gymzaal Bernhard (Beekdal)
2034	PO school Rijnpark + Gymzaal
2034	1 VO school Rijnpark
2035	Gymzaal Arnhemse Montessorischool
2035	Arnhemse Montessorischool
2035	Julianaschool
2036	De Laarhorst + De Lingelaar
2036	De Troubadourschool
2037	De Boomhut
2038	Jan Ligthartschool
2038	PO school Rijnpark + 2 gymzalen
2039	De Laarakker + De Expeditie
2039	Pieter de Jong - Pythagoras
2039	Leerpark Arnhem

12.2. Gebiedsontwikkeling met aanvullende onderwijs huisvestingsbehoefte

De voorgenomen plannen voor Rijnpark zijn van een dergelijke omvang (aantallen woningen) dat het aannemelijk is dat de behoefte aan funderend onderwijs op de lange duur substantieel groeit. Hoewel zeer veel zaken in deze gebiedsontwikkeling nog ongewis zijn en de behoefte aan onderwijs op termijn lastig te voorspellen is op dit moment, anticiperen we desalniettemin via dit IHP graag op onderwijs huisvestingsbehoeften die te voorzien zijn binnen de scope van 16 jaar. Bovenop de leerling ontwikkelingen opgenomen in de leerlingprognoses van de individuele scholen stellen we dat in de scope van 16 jaar na nu vereist zijn:

- Drie reguliere primair onderwijs schoollocaties met ieder een omvang van 2.000 m² BVO.
- Één voortgezet onderwijslocatie met een omvang van 4.000 m² BVO.
- Drie reguliere gymzaaldelen met ieder een omvang 456 m² BVO.

Bovengenoemde initiatieven zijn integraal verwerkt in het overzicht met project initiaties.

12.3. Behoefte aan aanvullende initiatieven locatie-overstijgend

De volgende locatie onafhankelijke c.q. overstijgende aanvullende initiatieven worden geïntroduceerd via het IHP. Deze eenmalige budgetbeschikbaarheid is dus geen beleidsrijke toevoeging in de zin van een budgetverhoging bij renovatie of nieuwbouw.

Onderzoek naar implementatie AST en voldoen aan inclusief onderwijs

Het Rijk heeft de ambitie uitgesproken om in 2035 inclusief onderwijs te realiseren. Bij inclusief onderwijs is het onderwijs zo ingericht, dat alle jongeren welkom zijn en erbij horen op de school die ze kiezen. Het doel van inclusief onderwijs is om jongeren met en zonder ondersteuningsbehoeften (vaker) samen te laten leren op scholen dicht bij huis. Het landelijke financieringssysteem werpt drempels op, maar inclusiever onderwijs is nu al mogelijk. Dat vraagt ook iets van de functionaliteit en toegankelijkheid van gebouwen. Om dit te bereiken, is het belangrijk dat bestaande schoolgebouwen worden aangepast. Schoolgebouwen moeten toegankelijk zijn en bij nieuwbouw en renovatie voldoen aan de Arnhemse Standaard Toegankelijkheid (AST).

Momenteel hanteert de gemeente de AST. Deze standaard is gebaseerd op de Integrale Toegankelijkheid Standaard (ITS), maar bevat tevens extra procesafspraken die de inbreng van ervaringsdeskundigheid en toegankelijkheid in elke bouwfase waarborgen. Op dit moment wordt landelijk de NEN 9120 Toegankelijkheid van Gebouwen ontwikkeld. Deze nieuwe norm bouwt voort op de Europese norm NEN-EN 17210:2021, evenals op de ITS. Het plan is om de nieuwe norm over te nemen zodra deze wordt gepubliceerd. De AST-randvoorwaarde (in toekomst: de NEN 9120) geldt voor alle schoolgebouwen in het funderend onderwijs van Arnhem. Vanzelfsprekend worden in de komende 16 jaar (scope van dit IHP) niet alle schoolgebouwen gerenoveerd dan wel vervangen. We stellen eenmalig € 200.000 beschikbaar voor onderzoek naar de mogelijkheid en consequenties om de hele onderwijshuisvestingsportefeuille te laten voldoen aan AST-randvoorwaarde en inclusief onderwijs (flexibel ontwerp/ extra ruimten/ prikkelarme ruimten). Aanbevelingen en eventuele te adviseren maatregelen in bestaande situaties - volgend uit de inventarisatie - worden ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad. De eventuele maatregelen zelf – volgend uit het advies en besluit daarover – vergt aanvullende middelen die niet gedekt kunnen worden uit onderstaande eenmalige budget voor onderzoek.

Enmalig € 200.000 vanuit de gemeente voor onderzoek naar implementatie AST in bestaande schoolgebouwen en aanvullend ook inventariserend onderzoek naar maatregelen om portefeuille-breed de toegankelijkheid te vergroten.

Uitvoeren Integraal Huisvestingsplan Sport

We anticiperen op het veranderende gebruik van, en behoefte aan, gymzalen. Kansen en behoeften bestaan om het Arnhemse aanbod aan lichamelijk onderwijs anders vorm te geven door bijvoorbeeld meer in de buitenlucht te sporten. Die behoefte doet wat met de vereiste gymzaalcapaciteit en buitensportaccommodaties. Hierop anticiperen is verstandig en noodzakelijk om scheefgroei te voorkomen tussen behoefte en capaciteit. Ook bestaat de behoefte van het Sportbedrijf om bij nieuwbouw meerdere gymzalen te clusteren tot een sporthal. Daardoor wordt de voorziening vooral buiten onderwijstijd bruikbaar voor verenigingen.

Reden dus om een integraal onderzoek te doen en een actueel beeld te verkrijgen van zowel de behoefte aan sportvoorzieningen als de capaciteit.

Enmalig € 75.000 vanuit de gemeente voor behoefte- en capaciteitsonderzoek van sportaccommodaties

Behoud erfgoed als schoolgebouw

De gemeente Arnhem kent een substantieel aantal gebouwen met een publieke functie (waaronder onderwijs) én een monumentale status. Aan onderwijshuisvesting in rijks- of gemeentelijke monumenten wordt veel waarde gehecht. Gestreefd moet worden naar behoud van de onderwijsfunctie in Arnhemse monumenten. Om antwoord te bieden aan de eventuele belemmeringen van de monumentenstatus van een onderwijsgebouw en om te stimuleren dat onderwijs gebruik blijft maken van de monumenten waarin ze gehuisvest zijn wordt via dit IHP budget gereserveerd om bij monumentale schoolgebouwenrenovaties extra budget beschikbaar te hebben.

Zodoende kan meer expliciet aandacht uitgaan naar het functioneel in blijven zetten van deze bestaande objecten. Dat betekent kwalitatieve ingrepen en/of aanvullende maatregelen om de esthetische en cultuurhistorische waarde te behouden, zonder dat dit tot onoverkomelijke belemmeringen leidt voor het reguliere onderwijsproces.

Deze beleidstoevoeging geldt vanzelfsprekend niet voor alle schoollocaties in het IHP. Of een schoolgebouw een monument is, is bekend. Of een schoolgebouw een monument zal worden in de toekomst is echter niet geheel bekend. Ook renovatie en omvorming tot schoolgebouw van een monumentaal pand in Arnhem is denkbaar. Vandaar dat deze maatregel niet als een standaard percentage extra budgetopslag wordt opgenomen, maar als een separaat budget dat gedurende de looptijd van dit IHP hiervoor beschikbaar is.

Enmalig budget van € 3.000.000 vanuit de gemeente voor dekking van hogere renovatiekosten dat gedurende de looptijd van het IHP toegevoegd wordt aan stichtingskosten van renovatieprojecten van monumentale schoolgebouwen.

Ondersteuning van achterstandsscholen via huisvesting

Een school die voldoet aan de definitie van achterstandsschool en vervangen wordt (nieuwbouw of vernieuwbouw), heeft recht op een toevoeging van vierkante meters aan de zogenaamde vaste voet. Aan het te realiseren of te renoveren huisvestingsvolume van een school kan een extra gebouwcapaciteit toegevoegd worden. Het gaat om een fysieke vergroting van het aantal vierkante meter met 2% plus een extra uitbreiding van 50 m² BVO (ter illustratie: bij 1.500 m² BVO normatieve onderwijsbehoefte betekent dat 80 m² BVO meer). Dit wordt financieel gedekt door de gemeente en beschikbaar gesteld via de stichtingskostenvergoeding.

Door deze 'basis' te verhogen wordt aan alle betrokken scholen die aan de achterstandsnorm voldoen een extra voorziening geboden die los staat van het aantal leerlingen. Dit geldt ook voor uitbreidingsvraagstukken en renovatie, alleen in gevallen waar de extra ruimtelijke toekenning nog niet heeft plaats gevonden.

De eventueel toe te kennen extra vierkante meters worden niet bekostigd in de materiele instandhouding van een school. Bij extra toekenning van vloeroppervlak gebouw levert dat het schoolbestuur extra exploitatielast waar geen dekking tegenover staat. Vandaar dat een dergelijke ruimtelijke toevoeging van geval tot geval een weloverwogen keuze moet zijn van gemeente én betreffende schoolbestuur. Deze beleidsrijke toevoeging is dus een uitdrukkelijke keuze en geen automatisme.

Enmalig budget van € 1.500.000 vanuit de gemeente voor dekking van extra meters onderwijshuisvesting die gedurende de looptijd van het IHP toegevoegd worden aan achterstandsscholen die gerenoveerd dan wel vervangen worden. De betreffende investeringsbudgetten worden verhoogd ter dekking van het te vergroten renovatie- of nieuwbouwplan.

Financiële speelruimte voor onvoorziene omstandigheden

In voorliggend IHP willen we voor de komende 16 jaar zo compleet mogelijk zijn in te verwachten onderwijs huisvestingsprojecten en locatie overstijgende ambities met schoolgebouwen. Tegelijkertijd is er besef dat niet alles vooraf te voorspellen en te plannen is. Vandaar de behoefte aan een niet nader vooraf bestemd financieel budget voor het dekken van huisvestingszaken die nu nog onvoorzien zijn. Te denken valt aan het anticiperen op snelle leerlinggroei met (tijdelijke) extra capaciteit of het herstellen van constructieve mankementen aan schoolgebouwen.

Van groot belang is en blijft om bij het inzetten van dit budget continu de demarcatie van rollen, taken en verantwoordelijkheden scherp te blijven houden tussen gemeente en schoolbesturen. Deze gemeentelijke budgetruimte is uitdrukkelijk niet bedoeld voor dekking van instandhoudingskosten en/of het herstel van achterstallig onderhoud van schoolgebouwen.

Enmalig budget van € 2.000.000 vanuit de gemeente voor dekking van onvoorziene huisvestingsbehoeften die gedurende de looptijd van het IHP aan de orde raken.

Resumé

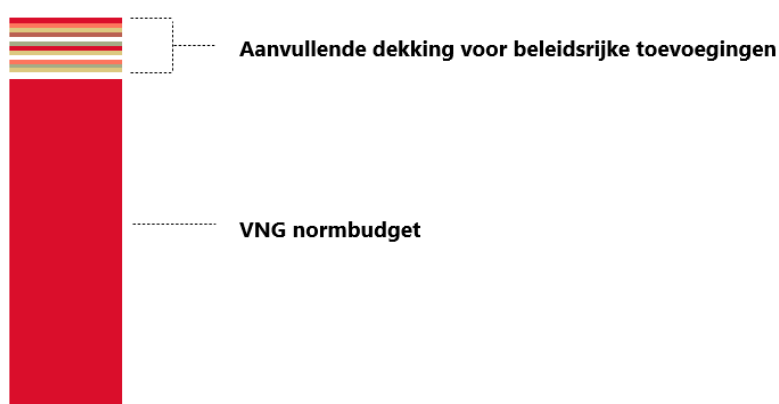
De vier eenmalige budgetposten tellen tezamen op tot een aanvullend bedrag – bovenop de stichtingskosten inclusief beleidsrijke toevoegingen – tot **€ 6.775.000**.

13. Financiële implicaties

In de voorgaande hoofdstukken is beschreven wat de opgaven zijn voor het onderwijs en bewegingsonderwijs, voor de korte, middellange en lange termijn, om de geconstateerde knelpunten op te kunnen lossen. In dit hoofdstuk zijn de financiële consequenties inzichtelijk gemaakt.

13.1. Financiële kaders

Om alle in dit IHP beschreven maatregelen in praktijk te brengen zijn grote uitgaven nodig. Voor deze wettelijke taak ontvangt de gemeente via het gemeentefonds een rijksbijdrage. Deze is echter ontoereikend voor het volledig realiseren van de geformuleerde ambities. De schoolbesturen ontvangen rijksmiddelen voor de materiële instandhouding van hun gebouwen. De dekking van de beleidsrijke toevoegingen wordt door zowel de gemeente als het schoolbestuur gedragen, afhankelijk van de beleidstoevoeging.

VNG normbudget

Bij het berekenen van onderwijs huisvestingsinvesteringen hanteren we de VNG-normkostensystematiek als uitgangspunt. Momenteel wordt nog steeds de Arnhemse Norm toegepast voor het Primair Onderwijs. Hoewel de gemeentelijke ambities onveranderd zijn gebleven, is de VNG in de afgelopen jaren dichterbij gekomen van de Arnhemse Norm. Bovendien biedt de VNG-benadering meer nuancering per onderwijssoort én anticipeert op omvangverschillen per school. Door toepassing van de VNG-benadering sluiten we tot slot aan bij de indexering die zij jaarlijks doorvoeren.

Beleidsrijke toevoegingen

In hoofdstuk 6 van dit IHP zijn de beleidsrijke kaders uitgewerkt. Deze hebben de volgende financiële consequentie.

Nr.	Maatregel	Toevoeging aan VNG-normbudget	
		gemeente	schoolbestuur
a.	Bij elk nieuwbouw- en renovatieproject geldt als kaderstellend minimum de in het Kwaliteitskader Huisvesting, onderdeel 'binnenmilieu' opgenomen eisen.	7 %	
b.	In elk nieuwbouw- of renovatieproject dient in het ontwerpproces aandacht uit te gaan naar het (vergroten van) flexibiliteit van het gebouw.	2 %	
c.	Voor nieuwbouw of renovatie van scholen geldt inclusief onderwijs en de AST-eis als randvoorwaarde. Voor de AST-eis is het aannemelijk dat deze eis leidt tot hogere bouwkosten vanwege bijvoorbeeld een grotere lift of bredere deuren.	1 / 3 % (gem. 2 %)	
d.	Maatregel op energetica	0 % bij nieuwbouw / 7 % bij renovatie (gem. 3,5 %)	2 %
e.	Maatregel ter versterking van biodiversiteit en klimaatadaptatie	2 %	
f.	Maatregel ter stimulering van circulair bouwen	15 / 5 % (gem. 10 %)	
g.	Bij elk nieuwbouw- of renovatieproject dient in het ontwikkel- en ontwerpproces aandacht uit te gaan naar het beweegvriendelijk maken van schoolpleinen en zoveel mogelijk vergroenen van de buitenruimte.	0,3 / 0,5 % (gem. 0,4 %)	
h.	Bij elke nieuwbouw- of renovatieopgave in onderwijshuisvesting draagt het betreffende schoolbestuur financieel bij aan het plan om daarmee de latere exploitatielasten te laten dalen		2 %
	Financiële toevoeging aan stichtingskosten bovenop VNG-normbudget	26,9 %	4 %

Opmerking: Bij maatregel d is de gemeentelijke bijdrage niet gemiddeld 3,5% maar 5,5% omdat bij gymzalen er geen sprake is van een schoolbestuurlijke bijdrage voor de beleidsrijke maatregel met betrekking tot energetica.

13.2. Totale investering IHP

In deze paragraaf wordt de prioritering uit hoofdstuk 11 gekoppeld aan de financiële kaders vanuit de VNG én de financiële implicaties van toepassing van de beleidsrijke toevoegingen in hoofdstuk 5. Deze koppeling resulteert in een financiële doorkijk op de vereiste ingrepen. Op basis van de geschetste uitgangspunten is de benodigde investering van het IHP inzichtelijk gemaakt.

nr.	Start project voorbereiding	Afgifte van beschikking	In gebruik name	Schoolnaam	totaal incl. BTW prijspeil 2023
1			2023	Spiekmanlaan	€ 2.019.500
2	2024		2024	Brouwerij Oosterbeek	€ 7.521.623
3			2025	Dr. Bosschool Kentalis	€ 8.651.566
4			2025	Gereform SGM Guido	€ 7.000.000
5			2025	Fluitekruid	€ 2.640.000
6			2025	Tijdelijke uitbreiding Prisma	€ 4.190.501
7			2025	Tijdelijke huisvesting Kentalis	€ 1.154.790
8	2024	2024	2025	Schatgraaf + Arabesk	€ 3.019.734
9			2026	De Piramide (/ Horizon)	€ 4.806.966
10	2024	2024	2026	Thomas a Kempis College 3 gymzalen	€ 7.166.235
11	2025	2025	2026	Beekdal Lyceum	€ 21.725.121
12	2024	2025	2026	Confetti	€ 741.107
13	2024	2024	2027	Montessori de Binnenstad	€ 5.139.257
14	2024	2024	2027	de Sterrenkirng	€ 3.863.841
15	2025	2026	2028	Uitbreiding Ibn-i Sina + Gymzaal	€ 4.314.598
16	2025	2026	2028	Hugo de Grootschool + St. Paulusschool + extra ruimte Rijnpark	€ 10.847.970
17	2025	2026	2028	Heijenoordschool	€ 5.973.183
18	2026	2027	2029	Prisma College + Parcival Noord	€ 20.140.435
19	2024	2026	2029	de Wijzer	€ 4.599.658
20	2024	2026	2029	Parcival + Mozaiek Zwanebloem	€ 12.369.461
21	2029	2029	2029	Floriant Bakenbergseweg	
22	2024	2028	2029	Johannesschool + Mozaiek Eimerssingel + 50 Kentalis	€ 12.471.679
23	2024	2028	2029	Gymzaal Eimers	€ 2.388.745
24	2028	2028	2030	Montessori College Arnhem	€ 12.186.641
25	2028	2028	2030	Thomas a Kempis College	€ 26.140.861
26	2024	2026	2030	De Zyp + Klaproos + 35 leerlingen Floriant + 2 gymzalen Viottastraat	€ 15.251.321
27	2024	2027	2031	Olympus college + Maarten van Rossem + VSO Brouwerij	€ 43.162.338
28	2029	2029	2031	Stedelijk Gymnas. Arnhem	€ 14.921.568
29	2025	2028	2032	De Witte Vlinder	€ 2.971.663
30	2029	2030	2032	Gymzaal Bauerstraat (Pieter Breughel)	€ 2.388.745
31	2027	2929	2032	Jozef Sartoschool	€ 6.721.264
32	2028	2030	2033	Pieter Breughelschool	€ 4.725.360
33	2028	2030	2033	t Panorama	€ 5.464.243
34			2033	Gymzaal Bernhard (Beekdal)	€ 2.388.745
35	2031	2032	2034	PO school Rijnpark + Gymzaal	€ 9.811.477
36	2029	2031	2034	1 VO school Rijnpark	€ 13.263.598
37	2031	2033	2035	Gymzaal Arnhemse Montessorischool	€ 2.388.745
38	2030	2032	2035	Arnhemse Montessorischool	€ 7.006.393
39	2030	2032	2035	Julianaschool	€ 8.116.250
40	2032	2034	2036	De Laarhorst + De Lingelaar	€ 6.316.564
41	2031	2033	2036	De Troubadourschool	€ 3.646.162
42	2032	2034	2037	De Boomhut	€ 6.666.077
43	2033	2035	2038	Jan Ligthartschool	€ 8.812.210
44	2033	2035	2038	PO school Rijnpark + 2 gymzalen	€ 12.277.017
45	2034	2036	2039	De Laarakker + De Expeditie	€ 7.506.135
46	2034	2036	2039	Pieter de Jong - Pythagoras	€ 6.239.917
47	2034	2036	2039	Leerpark Arnhem	€ 9.559.311
					€ 390.678.577

De volgende opmerkingen zijn relevant ter toelichting op bovenstaand overzicht:

- De gepresenteerde bedragen hierboven zijn prijspeil ultimo 2023 en inclusief btw.
- Voor beleidsrijke toevoeging
 - c (AST-eis als randvoorwaarde) is voor nieuwbouw 1% en voor renovatie 3% beschikbaar. Rekenkundig wordt voor de hele IHP-periode rekening gehouden met gemiddeld 2%.
 - d (energetica) is vanuit de gemeente bij renovatie 7% beschikbaar en wordt vanuit het schoolbestuur een cofinancieringsbijdrage verwacht van 2%. Bij nieuwbouw is de bijdrage van het schoolbestuur ook 2% en draagt de gemeente hieraan niet bij. Rekenkundig wordt voor de hele IHP-periode rekening gehouden met gemiddeld 3,5% bijdrage vanuit de gemeente.
 - D (energetica) wordt bij gymzalen gemiddeld rekening gehouden met 5,5% in plaats van 3,5%. Dit omdat er geen schoolbestuurlijke bijdrage is voor gymzalen, maar de energetische beleidsrijke toevoeging wel geldt.
 - f (circulair bouwen) is voor nieuwbouw 15% en voor renovatie 5% beschikbaar. Rekenkundig wordt voor de hele IHP-periode rekening gehouden met gemiddeld 10%.
 - g (beweegvriendelijke en groene schoolpleinen) is voor nieuwbouw 0,3% en voor renovatie 0,5% beschikbaar. Rekenkundig wordt voor deze hele IHP-periode rekening gehouden met een gemiddelde van 0,4%.
 - H (levenscyclus benadering) wordt vanuit het schoolbestuur 2% cofinancieringsbijdragen verwacht. Vanuit de gemeente wordt hieraan niet bijgedragen.
- Op bovengenoemde gymzaal-projecten hebben alleen beleidsrijke toevoegingen aangaande duurzaamheid en circulariteit betrekking. Bij de financiële doorrekening van de stichtingskosten is met genoemde beleidsrijke toevoeging rekening gehouden.
- In de berekening wordt uitgegaan van de normatieve ruimtebehoefte over 15 jaar (2039) volgend uit de meest actuele leerling prognoses van Postmus.
- Naast het geplande ingebruiknamejaar is ook het geplande 'startjaar' opgenomen waarin de planvoorbereiding start. Tevens is het verwachte jaar van afgifte beschikking weergegeven.

13.3. Cofinanciering vanuit schoolbesturen

Zoals bovenstaand beschreven wordt bij maatregel D (energetische verbetering) en maatregel H (verbetering exploitatie door levenscyclus benadering) een cofinanciering verwacht van ieder 2% vanuit het betreffende schoolbestuur.

Door de Arnhemse schoolbesturen worden de genoemde beleidsrijke toevoegingen onderschreven en is een bijdrage vanuit het betreffende schoolbestuur in z'n algemeenheid een redelijke afspraak. Wel wensen de Arnhemse schoolbesturen een voorbehoud te maken bij deze cofinanciering en de verplichting tot bijdragen te wijzigen in een facultatieve bijdrage. Maatwerkafspraken op basis van een businesscase benadering per individueel project moet leiden tot een cofinancieringsbijdrage die passend en haalbaar is voor de schoolbesturen.

Ook bestaat behoefte bij sommige schoolbesturen om tussen gemeente en hen te verkennen of en hoe voorfinanciering van investeringen door een schoolbestuur mogelijk is. Om daarmee eerdere ingebruikname van een project te bewerkstelligen. De mogelijkheden hiertoe worden na vaststelling van het IHP verkend.

13.4. Input voor jaarprogramma's

Genoemde IHP-projecten worden opgenomen in één van de komende jaarprogramma's afhankelijk van de prioritering. In het jaar van opname in het jaarprogramma wordt de hoogte van het stichtingskostenbudget bepaald op basis van:

- VNG-normkostenniveau zoals op dat moment vigerend. Zoals gesteld in paragraaf 12.1 volgen we de VNG-normkostensystematiek die ook naar de toekomst toe jaarlijks wordt geïndexeerd;
- Aanvullende financiële toevoegingen vanuit gemeente op basis van beleidsrijke toevoegingen;
- Indexatie van bovenstaande twee elementen naar het verwachte moment van ingebruikname, op basis van het gemeentelijke indexcijfer van 2% per jaar.

13.5. Aanvullende kosten

Naast de investeringsvereisten (inclusief beleidsrijke toevoegingen) vergt een onderwijshuisvestingsinvestering ook aanvullende budgetten. Zowel voor de gemeente als voor het betreffende schoolbestuur. Voor de gemeente zijn de aanvullende kosten te verdelen naar:

1. Gebiedsontwikkel kosten (zoals sloopkosten, asbestsanering, parkeercapaciteiten eventuele knelpunten met betrekking tot netcongestie).
2. Tijdelijke huisvesting.
3. Ambtelijk apparaatskosten (zoals adviseur onderwijshuisvesting, stedenbouwkundige, verkeerskundige, groendeskundige, vastgoedadviseur en adviseur participatie).
4. Eventuele eenmalige vroegtijdige afschrijvingen van eerdere investeringen.
5. Eventuele koppeling van scholenbouwinitiatief aan wijkfuncties die ook om een nieuw gebouw vragen (zoals buurthuis, welzijnscentrum, bibliotheek fysiek gekoppeld aan de nieuwe school) en koppeling met woningbouw.
6. Grondkosten (bij verplaatsing van de schoollocatie).

r het schoolbestuur moet rekening gehouden worden met onder meer:

- a. Losse en vaste inrichting.
- b. Eventuele eenmalige vroegtijdige afschrijvingen van eerdere investeringen.
- c. Proceskosten (begeleidingskosten tijdens oriëntatiefase van een bouwproject).

Bij vaststelling van voorliggend IHP worden bovengenoemde gemeentelijke kosten zoveel als mogelijk inzichtelijk gemaakt. De nadrukkelijke oproep aan zowel gemeente als schoolbesturen om deze aanvullende kosten vroegtijdig in beeld te brengen en mee te nemen in de besluitvorming van specifieke projecten in de jaarprogramma's.

Gezien de grootschalige investeringen die dit IHP in zich draagt en de verbinding die onderwijshuisvesting heeft met tal van thema's en gebiedsopgaven, verdient het zowel aan de zijde van de gemeente als aan de zijde van het betreffende schoolbestuur een professionele organisatie met passende procesafspraken. Hier dient voldoende bewustzijn voor te zijn vooraf én gedurende de uitrol van IHP-initiatieven.

13.6. Actualisatie van plannen en herijking van het IHP

De WPO, WVO en WEC schrijven bindend voor hoe voorzieningen in de huisvesting kunnen worden toegekend. Naast het IHP zal er continu aanleiding zijn om aanvullend huisvestingsinitiatieven te nemen als gemeente of te anticiperen op basis van aanvragen vanuit schoolbesturen.

Naast continue veranderende omstandigheden (waaronder ontstane capaciteitsopgaven door leerlinggroei) zullen ook IHP-projecten geactualiseerd moeten worden alvorens ze tot uitvoering kunnen worden gebracht. Daarom blijft er gewerkt worden met een jaarprogramma. Op die wijze is ook eenvoudig een relatie te leggen met de aanvragen die onder de verordening binnenkomen.

De projecten die in het IHP staan hoeven niet opnieuw aangevraagd te worden; het financiële kader en de prioritering uit het IHP zijn hierin leidend. In het jaarprogramma zullen de uit te voeren projecten uit het IHP, geactualiseerd op omvang en financiën (én eventueel toe te kennen aanvragen op grond van de verordening) worden opgenomen. De gemeente bereidt het opstellen van het jaarprogramma en overzicht voor. Conform de wetgeving worden het programma en overzicht voor 1 januari van het jaar waarover ze gaan vastgesteld in het bestuurlijk overleg (MEAA), de Raad en door het college.

Het voorliggend IHP is opgesteld als indicatief en richtinggevend voor de daarop volgende 16 jaar. Bij ongewijzigde omstandigheden is het aannemelijk dat voorliggende plan zoals omschreven tot uitvoering wordt gebracht. Iedere vier jaar wordt vervolgens het IHP geactualiseerd en opnieuw vastgesteld door de raad. Het plan wordt geactualiseerd aan de ontwikkelingen in het onderwijs en wijzigingen in onderwijswetgeving. Ook worden de maatregelen herijkt op basis van geactualiseerde leerlingenprognoses, demografische ontwikkelingen en budgettaire ruimte van de gemeente en eventuele gemeentelijke beleidsuitgangspunten.

Bijlage 1 van Deel B: Resultaat kwalitatieve beoordeling

Onderstaande overzicht bevat de 'scores' vanuit de kwalitatieve toets die in opdracht van de gemeente voorjaar 2023 is uitgevoerd op een overgroot deel van alle schoollocaties. Schoollocaties die recent zijn gerealiseerd of na renovatie opnieuw in gebruik genomen zijn niet getoetst op kwaliteit. Ook de schoollocaties die reeds opgenomen waren in het IHP 2016-2026 voor primair onderwijs zijn in die toets buiten beschouwing gelaten.

Nr.	schoolnaam	adres	schoolbestuur	functionaliteit	beveiliging	installaties	ruimtelijke inrichting	verduurzaming	prioritering
75	Thomas à Kempis College sporthal	Thomas à Kempislaan 25	St Chr.Ond.Groep	1	1	1	1	1	1
72	Montessori College Arnhem	Utrechtseweg 174	Quadraam	1	1	3	1	1	1,4
75	Thomas à Kempis College	Thomas à Kempislaan 25	St Chr.Ond.Groep	1	1	3	1	1	1,4
10	De Wijzer	Dalweg 40	Delta Scholengroep	3	1	3	1	1	1,8
30	Hugo de Groot school	Thorbeckestraat 21	Flores Onderwijs	3	1	3	1	1	1,8
57	Olympus College	Olympus 11	Quadraam	1	1	3	1	3	1,8
63	Olympus College	Zeegsingel 2	Quadraam	1	1	3	1	3	1,8
4	t Panorama	Mesdaglaan 70	Flores Onderwijs	3	3	3	1	1	2,2
5	Jozef Sartoschool	Beeldhouwerstraat 27A-29	Flores Onderwijs	3	3	3	1	1	2,2
6	Arnhemse Montessorischool	Nicolaas Maesstraat 6	Flores Onderwijs	5	1	3	1	1	2,2
7	De Troubadour Elden	Rijksweg West 63	Flores Onderwijs	3	3	3	1	1	2,2
9	De Zyp	Peter van Anrooylaan 3	Flores Onderwijs	3	1	3	1	3	2,2
12	Parcivalschool Noord	Brugstraat 6	St. Vrije Scholen Athena	3	3	3	1	1	2,2
15	Julianaschool	Alberdingk Thijmstraat 5	Flores Onderwijs	3	3	3	1	1	2,2
26	De Boomhut	Bernhardlaan 10	Flores Onderwijs	3	3	3	1	1	2,2
56	De Brouwerij	Bakenbergseweg 76	Onderwijsspecialisten	5	1	3	1	1	2,2
65	Stedelijk Gymnas. Arnhem	Thorbeckestraat 17	Quadraam	3	1	3	1	3	2,2
76	Leerpark Arnhem	Ijssellaan 89	St Chr.Ond.Groep	1	3	3	3	1	2,2
14	De Laarhorst	Venlosingel 220	Delta Scholengroep	5	3	3	1	1	2,6
23	Heijenoordschool	Gentlaanstraat 25	Flores Onderwijs	5	1	3	3	1	2,6
24	Pieter Breughelschool	Bauerstraat 6/8	Flores Onderwijs	5	3	3	1	1	2,6
25	Jan Ligthartschool	Van Slichtenhorststr 27a	Flores Onderwijs	3	3	5	1	1	2,6
27	De Witte Vlinder	Kloosterstraat 85a	Flores Onderwijs	3	3	3	3	1	2,6
39	Pieter de Jong - Pythagoras	Pythagorasstraat 3	Delta Scholengroep	5	1	3	1	3	2,6
51	SBO de Klaproos	Kluiszeweg 189	Flores Onderwijs	5	3	3	1	1	2,6
70	Beekdal Lyceum	Bernhardlaan 49	Quadraam	3	3	3	1	3	2,6
1	Pieter Jongelingschool	Zijpendaalseweg 163	Cordeo Scholengr.	5	3	3	1	3	3
13	St. Paulusschool	Valckenierstraat 5	Delta Scholengroep	3	3	3	3	3	3
16	De Laarakker	Brabantweg 105	Delta Scholengroep	5	5	3	1	1	3
37	De Expeditie	Brabantweg 101	Flores Onderwijs	5	3	3	3	1	3
38	De Lingelaar	Venlosingel 212-214	Flores Onderwijs	5	3	3	3	1	3
44	De Rank	Pythagorasstraat 9	de Passie	5	3	3	3	1	3
67	Maarten v Rossem (SPH)	Groningensingel 1235	Quadraam	5	3	3	1	3	3
68	Rivers Intern. School	Parnassusstraat 20	Quadraam	3	3	3	3	3	3
17	De Kringloop	Breezandpad 7	Delta Scholengroep	5	1	5	3	3	3,4
22	St. Jozefschool	Rijksweg-West 29	Delta Scholengroep	5	3	3	3	3	3,4
58	Briant College	Bethanienstraat 250	Onderwijsspecialisten	5	3	5	3	1	3,4
67	Lorentz (VO)	Groningensingel 1235	Quadraam	5	3	3	3	3	3,4
70	Beekdal Lyceum sporthal	Bernhardlaan 49	Quadraam	5	3	3	3	3	3,4
71	Openb. SGM Arnhem Noord	Thomas à Kempislaan 82	Quadraam	3	5	3	3	3	3,4
3	Kunstrijk	Kazerneplein 2	Delta Scholengroep	3	3	5	5	3	3,8
41	Lea Dasberg school	Emily Brontesingel 1-A	Flores Onderwijs	3	3	5	5	3	3,8
46	De Schatgraaf	Meikers 3	Flores Onderwijs	1	5	5	3	5	3,8
57	Olympus College sporthal	Olympus 11	Quadraam	5	5	3	3	3	3,8
61	Kentalis College Arnhem	Ijssellaan 89	Koninklijke Kentalis	5	3	3	3	5	3,8
64	Produs Praktijkonderwijs	Leidenweg 60	Quadraam	5	3	3	3	5	3,8
21	Pastoor van Ars	Lupinestraat 12	Delta Scholengroep	3	5	3	5	5	4,2
31	OBS de Monchyschool	Lupinestraat 12	Flores Onderwijs	5	5	3	3	5	4,2
45	De Arabesk	Meikers 3	Delta Scholengroep	3	5	5	3	5	4,2
50	De Horizon	Groningensingel 1183	Delta Scholengroep	3	5	5	5	3	4,2
28	MFC Presikhaven	Laan van Presikhaaf 7	Flores Onderwijs	5	3	5	5	5	4,6
40	Pieter de Jong - Kempenaer	Kempenaersingel 4C	Delta Scholengroep	5	3	5	5	5	4,6
42	Het Klinket	Kempenaersingel 4A	Flores Onderwijs	5	3	5	5	5	4,6
47	Het Jongleren	Pallas Atheneplein 2	Flores Onderwijs	5	5	5	3	5	4,6
49	Confetti	Vederwoik 17	Flores Onderwijs	3	5	5	5	5	4,6
55	Lichtenbeek (SO-MG)	Wekeromseweg 6	Onderwijsspecialisten	3	5	5	5	5	4,6
59	Prisma College	Heijenoordseweg 7	Onderwijsspecialisten	3	5	5	5	5	4,6
66	Lorentz Groep	Metamorfoseallee 100	Quadraam	3	5	5	5	5	4,6
20	St. Margarethaschool	Graslaan 97-B	Delta Scholengroep	5	5	5	5	5	5
36	IKC de Klimboom	Breezandpad 5	Flores Onderwijs	5	5	5	5	5	5
48	De Gazelle	Pallas Atheneplein 2	Delta Scholengroep	5	5	5	5	5	5
53	De Ommezwaai	Bethanienstraat 244	Onderwijsspecialisten	5	5	5	5	5	5
60	Mariëndal	Middachtensingel 12	Onderwijsspecialisten	5	5	5	5	5	5
60	Mariëndal sporthal	Middachtensingel 12	Onderwijsspecialisten	5	5	5	5	5	5

Legenda kwalitatieve analyse:

5	Functioneert naar wens
3	Verbetering gewenst
1	Verbetering noodzakelijk

DEEL C

Vertaling IHP onderwijs in gemeentelijke begroting

Om een gedegen besluit te kunnen nemen over het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs zijn de financiële effecten van de diverse keuzes in beeld gebracht.

1. Huidige situatie

Jaarlijks ontvangen wij een vergoeding vanuit de rijksmiddelen voor de bekostiging van onderwijshuisvesting. Deze vergoeding maakt onderdeel uit van de algemene uitkering die de gemeente van het Rijk ontvangt, en is gebaseerd op diverse kenmerken zoals aantallen leerlingen. Dit zou in de basis voldoende moeten zijn om de kosten te dekken die voortvloeien uit de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor onderwijshuisvesting. Deze bekostiging wordt toegevoegd aan de algemene middelen. Dit is de grondslag voor bekostiging vanuit het IHP.

In 2017 is er een IHP voor het PO vastgesteld. Hierin is een prioriteringslijst opgenomen met scholen die in aanmerking komen voor sloop/nieuwbouw en/of renovatie. Al deze scholen zijn opgenomen in het Meerjaren Investeringsprogramma (MIP). De kapitaallasten (rente en afschrijving) die voortkomen uit deze investeringen zijn reeds opgenomen in de exploitatiebegroting.

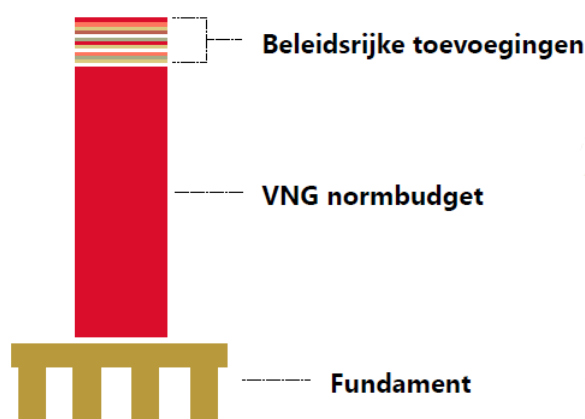
Op 18 mei 2022 is de nota "Op weg naar een Integraal Huisvestingsplan voor het voortgezet onderwijs in Arnhem" vastgesteld. In het coalitieakkoord 2022-2026 is vervolgens afgesproken dat er één plan komt voor de volledige onderwijshuisvesting (zowel PO, VO als SO). In de begroting is op basis van het coalitieakkoord vanaf 2023 een extra structureel bedrag van €3 miljoen per jaar beschikbaar gesteld voor onderwijshuisvesting.

Het huidige jaarlijkse budget voor kapitaal- en exploitatielasten te samen met het extra beschikbaar gesteld bedrag bepalen het stabiele financiële kader, waarbinnen de onderwijshuisvestingslasten bekostigd dienen te worden. Dit financieel kader is ook de basis voor de dekking van het nu vast te stellen IHP en de toekomstige lasten die hierbij horen.

2. Financiële vertaling IHP

Het IHP dat voorligt bestaat uit drie financiële 'bouwstenen'.

- 1) De basis, bekostigd via de VNG norm
- 2) Beleidsrijke toevoegingen, extra bekostiging om de optimale kansen te bieden voor het jeugd via het onderwijs, waarmee ook invulling wordt gegeven aan ambities die de gemeente heeft op andere beleidsterreinen dan onderwijs.
- 3) Plan- en ontwikkelingskosten, fundament om het IHP te realiseren.

2.1. VNG norm, de basis voor solide en toekomstbestendige schoolgebouwen

De onderwijswetgeving schrijft voor dat de gemeenteraad normen vaststelt aan de hand waarvan de bedragen worden vastgesteld voor de toegekende voorzieningen in de huisvesting. Het zogenaamde normbedrag. Dit normbedrag is taakstellend. Het schoolbestuur is als bouwheer gehouden om met dit bedrag de huisvestingsvoorziening te realiseren. Voor de schoolbesturen is hiermee het financiële kader op voorhand duidelijk. Wanneer buiten de invloedssfeer van het schoolbestuur omstandigheden zich voordoen waardoor het normbedrag niet toereikend blijkt te zijn, vindt daarover overleg plaats tussen de gemeente en het schoolbestuur. Het vaststellen van normbedragen vergroot daarnaast de rechtsgelijkheid voor schoolbesturen. Elk schoolbestuur heeft in gelijke omstandigheden aanspraak op een gelijk bedrag.

In IHP voor het onderwijs zoals dat eind 2016 voor de periode 2017 – 2026 is vastgesteld, is opgenomen hoe te komen tot een normbedrag per m² BVO. In Arnhem is, in afwijking van de landelijk gehanteerde norm, gekozen om de Arnhemse Norm hiervoor te hanteren. De Arnhemse norm was hoger dan vanuit de VNG werd geadviseerd, en daarmee maakte het de ambitie voor kwalitatief goed onderwijs in Arnhem mogelijk.

Bij het berekenen van onderwijs huisvestingsinvesteringen voor dit IHP wordt voorgesteld de VNG-normkostensystematiek als uitgangspunt te hanteren. De VNG-norm is in de afgelopen jaren hoger uitgekomen dan de Arnhemse Norm en sluit daardoor beter aan bij de Arnhemse ambities. Bovendien biedt de VNG-benadering meer nuancering per onderwijssoort én anticipeert deze op omvangverschillen per school. Door toepassing van de VNG-benadering sluiten we tot slot aan bij de indexering die zij jaarlijks doorvoeren.

2.2. Beleidsrijke toevoegingen, optimale kansen bieden voor de jeugd

In Arnhem zijn veel ambities om de jeugd optimale kansen te bieden via het onderwijs. Daarbij wordt in dit IHP ook invulling gegeven aan ambities die de gemeente heeft op andere beleidsterreinen dan onderwijs. Er is vanuit diverse ambities van de gemeente Arnhem gekeken naar wat er nodig is om dit te kunnen realiseren. Hieruit volgend zijn de beleidsrijke ambities ontstaan. De kosten hiervan staan weergegeven in deel B, hoofdstuk 13, en in Deel C; bijlage 3. In totaal is dit 26,9% van de stichtingskosten (VNG-norm). Het financiële effect hiervan is meegenomen in de doorrekening van het financieel kader. Dit is een plus die in het voorgaande IHP niet is opgenomen.

2.3. Plan- en ontwikkelingskosten, fundament om het IHP te realiseren

Naast de bekostiging van schoolgebouwen op basis van de VNG-norm met beleidsrijke toevoegingen wordt ook rekening gehouden met andere kosten die voor rekening van de gemeente komen, en samenhangen met de realisatie of renovatie van (nieuwe) schoolgebouwen. Bijvoorbeeld voor kosten van onderzoek, ontsluiting of openbare ruimte. Verder wordt rekening gehouden met de kosten van tijdelijke huisvesting, onvoorziene projectkosten door asbest, enzovoorts. Deze kosten worden in bijlage 3 verder uitwerkt.

3. Financiële uitgangspunten

Hierboven staan de 'bouwstenen' die leiden tot het beleidsrijke IHP. In deze paragraaf worden een aantal uitgangspunten toegelicht op basis waarvan het IHP financieel is doorgerekend. De uitkomsten van deze doorrekening staan in hoofdstuk 4 weergegeven.

3.1. Afschrijvingsmethodiek

In het jaar 2021 is de nota Investeren, waarderen en afschrijven vastgesteld. Binnen de gemeente Arnhem zijn hierbij voor materiële vaste activa afschrijvingstermijnen vastgesteld die zijn gebaseerd op de economische levensduur. Voor activeren en afschrijven wordt de componentenbenadering gehanteerd, wat inhoudt dat verschillende samenstellende delen van een gebouw afzonderlijk worden geactiveerd en de verschillende delen worden afgeschreven op basis van de bij die componenten horende afschrijvingstermijn.

Tot op heden betekende dit voor onderwijshuisvesting de volgende afschrijvingstermijnen per component:

- Grond: geen afschrijving
- Gebouw/Casco: 40 jaar afschrijving
- Installaties: 20 jaar afschrijving
- Daken: 15 jaar afschrijving

Sinds januari 2015 zijn schoolbesturen volledig verantwoordelijk voor het buitenonderhoud en aanpassingen van schoolgebouwen. Bovenstaande afschrijvingstermijnen impliceren echter dat er bijvoorbeeld na 15 jaar kosten gemaakt dienen te worden in verband met het vervangen van een dak. De verantwoordelijkheid van de gemeente is enkel de gehele nieuwbouw/renovatie te realiseren indien het pand technisch niet meer voldoet, dit is gemiddeld 40 jaar na nieuwbouw/renovatie. Eventuele tussentijdse kosten aan installaties en daken zijn de verantwoordelijkheid van de school waardoor de economische levensduur voor de gemeente Arnhem van deze componenten identiek gesteld kan worden als die van het gebouw zelf. Voorgesteld wordt dan ook het volledige bedrag van de bekostiging van nieuwbouw/renovatie af te schrijven in 40 jaar en daartoe de afschrijvingstermijn van de componenten installaties en daken voor onderwijshuisvesting aan te passen.

In de doorrekeningen is reeds rekening gehouden met deze aangepaste afschrijvingstermijn van 40 jaar. Na goedkeuring van deze aanpassing in afschrijvingstermijnen zal deze wijziging voor onderwijshuisvesting tevens opgenomen worden in de afschrijvingstabel bij de nota Investeren, Waarderen en Afschrijven.

Wat doen we nu?	Wat stellen we voor?
<ul style="list-style-type: none">○ Grond: geen afschrijving○ Gebouw/Casco: 40 jaar afschrijving○ Installaties: 20 jaar afschrijving○ Daken: 15 jaar afschrijving	<ul style="list-style-type: none">○ Grond: geen afschrijving○ De totale bekostiging door de gemeente voor het gebouw inclusief installaties en daken: 40 jaar afschrijving

In het kader van de circulaire ambities worden spelregels en kaders geformuleerd in dit IHP over circulariteit. Meer nadrukkelijk inzetten op losmaakbaarheid van schoolgebouwen kan leiden tot (financiële) restwaarde van een schoolgebouw op de lange duur. Vanwege onzekerheid op juist die lange termijn is gekozen om in dit IHP financieel geen rekening te houden met restwaarde.

3.2. Prijsstijgingen: een realistische basis voor onderwijshuisvesting

De aangenomen motie "Een realistische basis voor onderwijshuisvesting" (23M44g) roept op om bij de begroting een dusdanig budget voor onderwijshuisvesting op te nemen dat prijsstijgingen door stijging van bouwkosten en/of aanscherping van bouwregels (lokaal of landelijk) kunnen worden opgevangen. In het MIP staan de investeringen opgenomen die de komende vier jaren gepland zijn. Deze investeringen worden geraamd op actueel prijspeil. Hierbij wordt de VNG norm gehanteerd. Voor ramingen in de opvolgende jaren wordt daarnaast rekening gehouden met 2% indexatie per jaar.

Budgetten die in de begroting – veelal in de vorm van een stelpost – beschikbaar zijn voor latere investeringen uit het IHP worden ook jaarlijks als onderdeel van de autonome ontwikkelingen voor prijscompensatie geïndexeerd.

3.3. Desinvesteringen

Wanneer door vervangende nieuwbouw het oude gebouw wordt gesloopt, wordt rekening gehouden met versnelde afschrijving van de dan nog aanwezige boekwaarde. Niet alle boekwaarden van panden die zijn opgenomen in het IHP worden versneld afgeschreven, aangezien een aantal investeringen betrekking hebben op uitbreiding van bestaande schoollocaties of op renovatie van het pand. Daarnaast zijn er tevens investeringen in monumentale panden voorzien, ook hier is een versnelde afschrijving niet van toepassing.

3.4. Bestaande budgetten blijven beschikbaar voor onderwijshuisvesting

Belangrijk uitgangspunt is dat alle in de begroting opgenomen middelen voor onderwijshuisvesting beschikbaar blijven voor onderwijshuisvesting. Daartoe worden niet bestede budgetten voor kapitaallasten onderwijs (inclusief de vrijval van kapitaallasten die ontstaat doordat schoolgebouwen geheel zijn afgeschreven) en overige niet bestede onderwijshuisvestingsbudgetten aan de bestemmingsreserve onderwijshuisvesting toegevoegd. De middelen uit deze bestemmingsreserve worden ingezet ter dekking van de kosten van nieuwe investeringen uit het IHP.

3.5. Plan- en ontwikkelingskosten berekend op basis van kengetallen

De plan- en ontwikkelingskosten betreffen zowel investerings- als exploitatiekosten. Deze kosten worden geraamd op basis van kengetallen. In bijlage 3 staan alle kosten vermeld met daarbij de gebruikte kengetallen.

4. Doorrekening financiële dekking IHP

Het voorliggende IHP vereist een extra investeringsbedrag van gemiddeld € 26 miljoen per jaar. Voor de 16 jaren die dit IHP omvat bij elkaar opgeteld, bedraagt het totale investeringsbedrag € 421 miljoen. Dit bedrag is als volgt samengesteld:

€ 337.506.194	Investeringsbedragen VNG norm	zie bijlage 1
€ 86.345.690	Beleidsrijke toevoegingen	zie bijlage 1 en 2
€ 62.696.129	Investeringskosten gemeente	zie bijlage 3
€ 5.400.000	Locatieoverstijgende kosten	zie bijlage 3
€ 491.948.013	<i>Subtotaal</i>	
€ 71.233.811	-/- Beschikbaar budget oude IHP	
€ 420.714.202	Totale investeringsvolume	

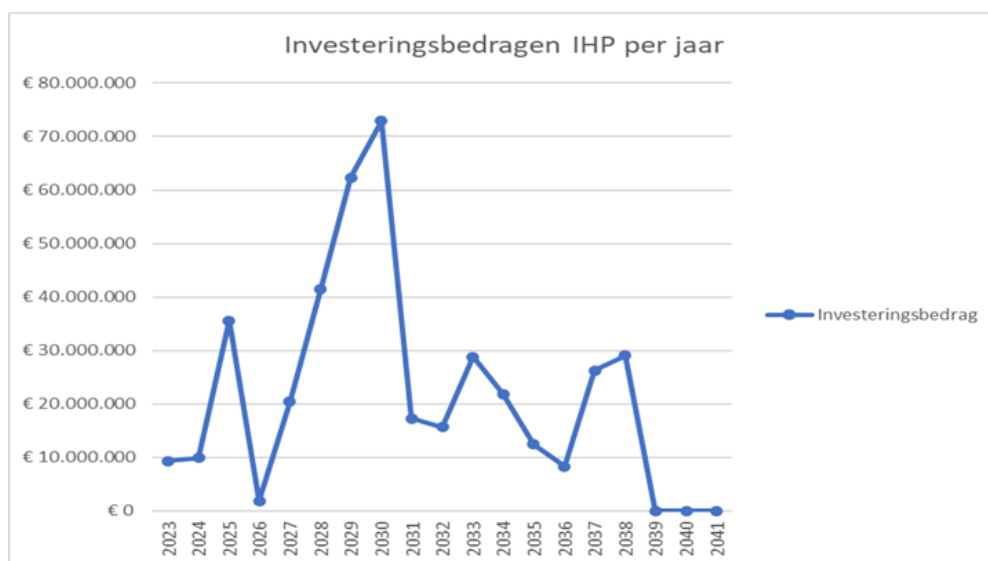
Een aantal investeringen zijn reeds geïnitieerd in het IHP 2016-2026 maar zijn nu conform de nieuwe IHP-kaders (inclusief beleidsrijke toevoegingen) vertaald. Het reeds beschikbaar gestelde bedrag voor deze investering is in mindering gebracht. Er wordt alleen rekening gehouden met het extra noodzakelijke budget. Het totale berekende benodigde investeringsvolume bedraagt, op basis van de berekening met bovenstaande uitgangspunten, € 421 miljoen. In bijlage 1 tot en met 3 staan alle kosten vermeld waarop dit IHP financieel is doorgerekend.

Naast de investeringskosten ontstaan er ook aanvullende exploitatiekosten. Met de onderstaande lasten is rekening gehouden in de financiële doorrekening:

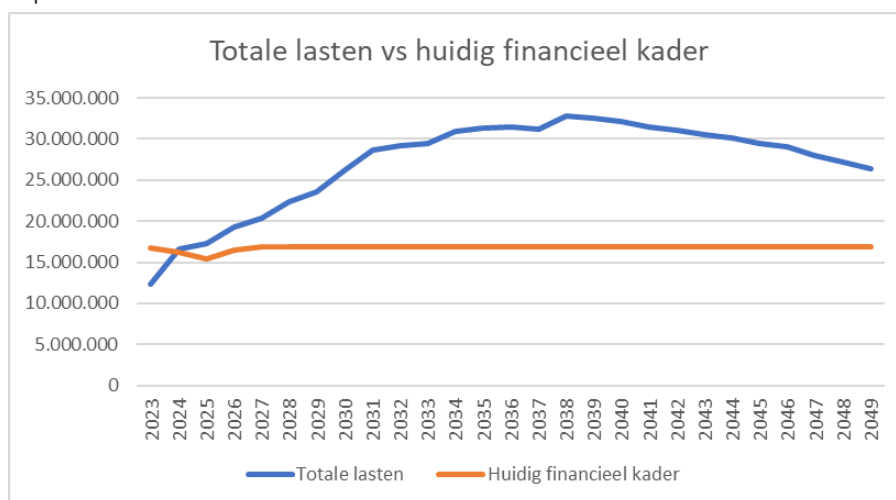
€ 5.984.183	overige eenmalige kosten	zie bijlage 3
€ 1.200.000	Jaarlijkse lasten	zie bijlage 3

4.1. Totale financiële lasten

Investeringskredieten worden jaarlijks voor de komende 4 jaren vastgesteld in het Meerjaren Investeringsplan (MIP) als onderdeel van de begroting. Uitgangspunt daarbij is dat in de begroting steeds voldoende structurele dekking aanwezig is voor deze investeringen. Op basis van de opgenomen prioriteringslijst zijn de volgende investeringskredieten de komende 16 jaar noodzakelijk:

In bovenstaande grafiek is te zien dat de investeringen niet gelijkmatig verdeeld zijn waardoor er tevens een piek in kapitaallasten te zien is.

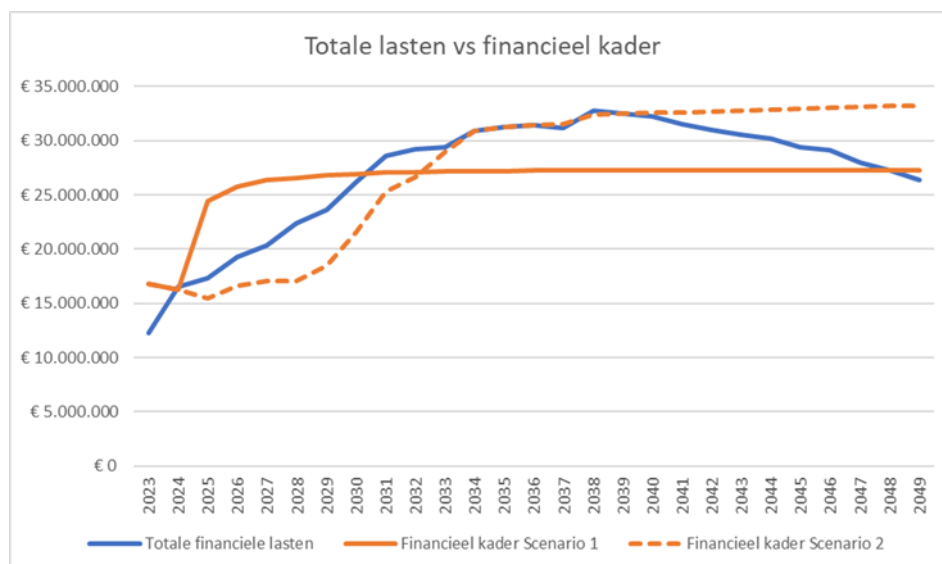
De kapitaallasten nemen toe naarmate meer investeringen hebben plaatsgevonden. De totale lasten stijgen per jaar van €16,5 miljoen in 2024 naar een bedrag van €32,8 miljoen in het jaar 2038. De jaren daarna nemen de lasten in de grafiek weer af, omdat hier nog geen rekening wordt gehouden met investeringen die aan de orde zullen komen in volgende IHP's.

Het huidig financieel kader bedraagt op dit moment €16 miljoen, inclusief de reeds beschikbaar gestelde €3 miljoen. Er zijn in het huidig financieel kader onvoldoende middelen aanwezig om aan de totale financiële lasten van het voorliggende IHP te voldoen.

4.2. Nieuw financieel kader

Er zijn twee scenario's denkbaar om in de begroting de noodzakelijk extra dekking op te nemen en waarbij tevens ook voor investeringen uit toekomstige IHP's dekking zal zijn:

- Scenario 1: een éénmalige structurele verhoging van het financiële kader vanaf 2025, waarmee in dekking kan worden voorzien voor alle in het IHP voorgenomen investeringen.
- Scenario 2: een jaarlijkse verhoging van het structurele financiële kader waarmee in dekking kan worden voorzien voor de scholen die in dan voorliggende begrotingsjaren zijn voorzien.
-

Scenario 1: Éénmalige structurele verhoging financieel kader

Scenario 1 vereist een verhoging van het jaarlijkse structurele budget vanaf 2025 met €8,9 miljoen per jaar om álle scholen de komende 16 jaar conform het voorliggende IHP te kunnen realiseren. Dit is additioneel, naast de op basis van het coalitieakkoord in de begroting opgenomen €3,0 miljoen per jaar voor onderwijshuisvesting. Het totale financieel kader zal dan uiteindelijk €27,2 miljoen bedragen.

Dit scenario is sprake van een spaar-variant: De eerste jaren is het (verhoogde) financiële kader hoger dan de structurele lasten, het verschil wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve en ingezet voor latere investeringen. Deze manier sluit aan bij de manier waarop eerdere IHP's werden gefinancierd. Het voordeel daarbij is dat het financiële kader langjarig voldoende is om uitvoering te kunnen geven aan het IHP. Niet eerder dan vanaf de jaarschijf 2049 zijn de lasten zover gedaald dat het financieel kader ruimte biedt voor additionele investeringen uit toekomstige IHP's,

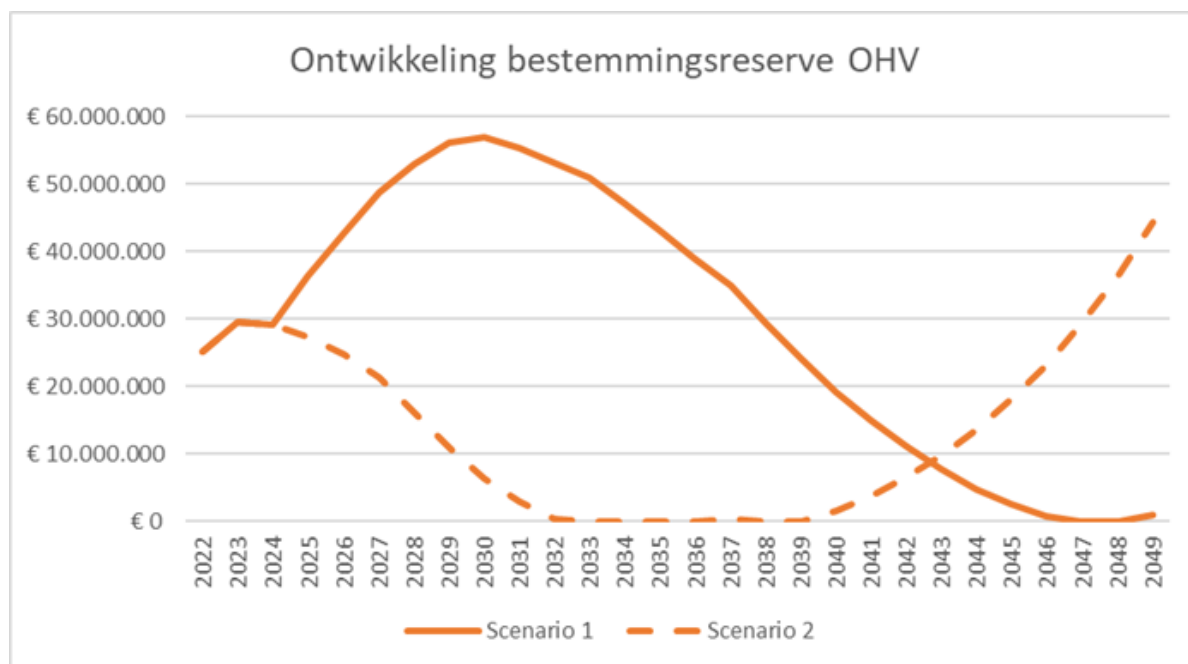
Scenario 2: Jaarlijkse verhoging van het financieel kader

In scenario 2 wordt het financieel kader geleidelijk verhoogd, naarmate de uitvoering van het IHP vordert. Omdat de begroting een scope heeft van 4 jaren wordt steeds voorzien in dekking van de investeringen die in die 4 jaren worden

geraamd. Bij de jaarlijkse vaststelling van de begroting komt er een nieuw jaar in de scope van de begroting, en moet jaarlijks opnieuw ruimte worden gevonden ter dekking van de investeringen die in het aan de begroting toegevoegde jaar worden voorzien. Omdat in dit scenario geen rekening wordt gehouden met investeringen die buiten de scope van de begroting vallen, wordt ook niet gespaard zoals in scenario 1, maar wordt het in de bestemmingsreserve beschikbare saldo direct ingezet ter dekking van de jaarlijkse lasten.

In scenario 2 is het huidige kader van onderwijshuisvesting, inclusief de op basis van het coalitieakkoord toegevoegde €3 miljoen per jaar) de eerste jaren voldoende. Vanaf het begrotingsjaar 2029 (dus de vierde jaarschijf van de begroting 2026-2029) dient het financiële kader jaarlijks te worden verhoogd. Deze jaarlijkse verhoging bedraagt dan gemiddeld circa €1,6 miljoen, afhankelijk van de omvang van de investeringsbedragen waarmee in het desbetreffende jaar rekening moet worden gehouden. Het totale financieel kader zal dan, gefaseerd, uiteindelijk in totaal toenemen met een bedrag van €14,8 miljoen in de jaarschijf 2038, wanneer de laatste investeringen uit dit IHP zijn gerealiseerd. Het totaal financieel kader bedraagt dan ongeveer € 32,6 miljoen. Vanaf 2039 zijn de lasten zover gedaald dat het financieel kader ruimte biedt voor additionele investeringen uit toekomstige IHP's. Er zal op dat moment bezien kunnen worden of het financieel kader naar beneden bijgesteld kan worden of dat deze aangewend kan worden voor toekomstige investeringen.

4.3. Ontwikkeling bestemmingsreserve

In bovenstaande grafiek is het effect van de twee scenario's op de ontwikkeling van de bestemmingsreserve opgenomen. Niet bestede budgetten voor kapitaallasten onderwijs (inclusief de vrijval van kapitaallasten die ontstaat doordat schoolgebouwen geheel zijn afgeschreven) en overige niet bestede onderwijshuisvestingsbudgetten zijn in het verleden aan de bestemmingsreserve onderwijshuisvesting toegevoegd. Per 1 januari 2023 bedraagt het saldo van de bestemmingsreserve onderwijshuisvesting €25 miljoen.

In scenario 1 is te zien dat er tot de jaarschijf van 2030 aan de bestemmingsreserve gedoteerd wordt. Dit wordt veroorzaakt doordat het financieel kader in de jaarschijf 2025 met €8,9 miljoen opgehoogd wordt naar €24,4 miljoen terwijl de lasten in dat jaar €17,7 miljoen bedragen. Het saldo in de bestemmingsreserve loopt op tot €56,9 miljoen in 2030 maar is in de jaren daarna noodzakelijk om de kosten uit hoofde van dit IHP te bekostigen. Vanaf de jaarschijf 2049 is te zien dat er weer aan de bestemmingsreserve gedoteerd wordt, er ontstaat weer ruimte voor aanvullende investeringen.

In scenario 2 is te zien dat de bestemmingsreserve direct noodzakelijk is voor geplande investeringen. Hierdoor zal het saldo van de bestemmingsreserve een aantal jaren rond € 0 bedragen. Doordat het financieel kader vervolgens jaarlijks structureel toe zal gaan nemen op basis van de begrote lasten zal het financieel kader een aantal jaar gelijk zijn aan de lasten. Vanaf de jaarschijf 2039 is te zien dat er weer gedoteerd wordt aan de bestemmingsreserve, de jaarlijkse lasten zijn lager dan het structureel beschikbaar financieel kader. Op dat moment kan er bezien worden of het financieel kader bijgesteld kan worden of dat er nieuwe investeringen gepland worden.

4.4. Jaarlijkse bijstelling

Een beleidsrijk IHP, zoals nu voorligt, kan alleen gefinancierd worden door in de toekomst extra financiële middelen in de begroting op te nemen.

In beide scenario's worden er in de komende begrotingsronde investeringskredieten opgenomen voor onderwijslocaties die ook de komende begrotingsperiode opgestart worden. Vervolgens worden bij elke jaarschijf nieuwe investeringskredieten van de dan op te starten projecten, op basis van de ruimte behoefte, daaraan toegevoegd. Tevens ontvangt de raad op basis van het geldende IHP voor onderwijsinstellingen ter vaststelling jaarlijks een jaarprogramma. Daarin is aangegeven welke investeringen in het betreffende jaar in onderwijshuisvesting worden gedaan en wat de planning daarvoor is. Tenslotte zal dit IHP elke vier jaar opnieuw herzien/bijgesteld worden. De raad wordt tijdens dit gehele proces op diverse momenten geïnformeerd.

Bijlage 1 van Deel C: De basis, bekostigd via de VNG norm

De in het IHP opgenomen investeringen conform VNG norm bedragen in totaal € 315 miljoen op prijspeil 2023. Inclusief de beleidsrijke toevoegingen bedraagt het investeringsbedrag van de bekostiging aan de schoolbesturen € 391 miljoen. Bij de financiële doorrekening wordt verder rekening gehouden met een indexering tot het prijspeil wat behoort bij de begrotingsjaren 2024-2027.

Investeringsbedragen (16 jaren)

	VNG-norm 2023	VNG-norm incl. index	beleidsrijke toevoegingen 2023	Incl. Index	Totaal Prijspeil 2023	Totaal inc. index
IHP 2024-2039	€ 315.160.010	€ 337.506.194	€ 75.518.567	€ 86.345.690	€ 390.678.577	€ 423.851.884

Bijlage 2 van Deel C: Beleidsrijke toevoegingen

De in het IHP opgenomen beleidsrijke toevoegingen bedragen 26,9% van de VNG norm. Dit resulteert, op basis van het prijspeil 2023, in een investeringsbedrag van € 75,5 miljoen voor de komende 16 jaar.

Beleidsrijke toevoegingen

	bedrag	%
pp 2023		
a. binnenmilieu	€ 18.439.207	7,0%
b. flexibiliteit gebouw	€ 5.268.345	2,0%
c. AST	€ 5.268.345	2,0%
d. maatregelen energetica	€ 10.683.964	3,5%
e. verbeteren klimaat adaptatie	€ 5.800.840	2,0%
f. stimuleren circulair bouwen	€ 29.004.198	10,0%
g. beweegvriendelijk en vergroenen buitenruimte	€ 1.053.669	0,4%
h. verlagen exploitatie lasten		0,0%
i. monumenten [separaat budget]		0,0%
	€ 75.518.567	26,9%

Bijlage 3 van Deel C: Plan- en ontwikkelingskosten

In deze bijlage worden de plan- en ontwikkelingskosten verder uitgewerkt. De plan- en ontwikkelingskosten bestaan uit investeringskosten en exploitatiekosten.

Investeringskosten

Naast de investeringsbedragen op basis van VNG normering en beleidsrijke toevoegingen wordt rekening gehouden met aanvullende gemeentelijke investeringskosten van € 67,3 miljoen in totaal voor de komende 16 jaar:

Investeringskosten gemeente

- Parkeren, inrichten Kiss & Ride	€ 15.619.408
- Waterberging	€ 3.123.882
- Sloopkosten	€ 13.216.143
- Interne projecturen	€ 6.247.763
- Kosten gebiedsvisie	€ 6.247.763
- Aankoop grond	€ 1.671.475
- Stikstof berekeningen	€ 75.600
-Vorbereidingskosten sloop/nieuwbouw	€ 6.247.763
-Rentekosten	€ 10.246.332
	€ 62.696.129

Locatieoverstijgend

- hogere renovatiekosten monumentaire gebouwen	€ 3.000.000
- Kosten asbestsanering	€ 1.600.000
	€ 4.600.000

Omgevingsvoorzieningen

Als een school wordt gebouwd betekent dit ook wat voor de omgeving. Kinderen worden gebracht en gehaald en bewegen zich rondom de school. Veilige en doeltreffende ontsluitingen zijn hierbij van belang. Evenals voldoende ruimte voor parkeren en Kiss & Ride voorzieningen. De aanleg van een schoolzone bevordert de veiligheid en zichtbaarheid van de kinderen.

Uit eerdere projecten is gebleken dat de kosten hiervoor ongeveer 5% van de het gemiddelde investeringsbedrag (zonder beleidsrijke toevoegingen) bedragen.

Waterberging

Bij de bouw van een school dient in het kader van klimaat adaptief bouwen ook een waterberging gerealiseerd te worden. Bij voorkeur op eigen terrein, indien dit niet realiseerbaar is moet het elders gecompenseerd worden. De kosten hiervan variëren, maar uit eerdere projecten is gebleken dat de kosten hiervoor ongeveer 1% van het gemiddelde investeringsbedrag (zonder beleidsrijke toevoegingen) bedragen.

Sloopkosten

Doelstelling is, indien mogelijk, een school op dezelfde kavel te behouden bij nieuwbouw. Dit betekent bij nieuwbouw vaak dat het oude school gebouw wordt gesloopt en vervolgens weer wordt herbouwd. De kosten hiervoor zijn gekoppeld aan een landelijk gehanteerd normbedrag van € 125 per vierkante meter.

Interne projecturen

Om een goed proces te doorlopen is input nodig van diverse functionarissen binnen de gemeente Arnhem. Hierbij valt te denken aan de inzet van adviseurs vastgoed, mobiliteit, groen, enzovoorts. De kosten hiervoor zijn berekend op basis van ervaringscijfers. Hierbij is uitgegaan 600 uur per project, dit is gemiddeld 2% van het gemiddelde investeringsbedrag (zonder beleidsrijke toevoegingen) bedragen.

Kosten gebiedsvisie

Steeds vaker zien we dat het niet meer alleen gaat om het (her)bouwen van een school, maar om een gebiedsontwikkeling waar de school onderdeel van is. Hierdoor is een wijziging van een bestemmingsplan vaker noodzakelijk en/of afstemming met andere betrokkenen. Hierbij is uitgegaan 600 uur per project, dit is gemiddeld 2% van het gemiddelde investeringsbedrag (zonder beleidsrijke toevoegingen) bedragen.

Stikstof berekeningen

Voor elk bouwproject moet aangetoond worden dat de realisatie niet bijdraagt aan een vergroting van de stikstofuitstoot, zo ook voor schoolgebouwen. Hiervoor wordt externe expertise ingeschakeld. De kosten die hiervoor zijn opgenomen, zijn gebaseerd op eerder uitgevoerde berekeningen.

Vorbereidingskosten sloop/nieuwbouw

Bij aanvang van een project dienen er kosten te worden gemaakt te worden om sloop/nieuwbouw mogelijk te maken. Denk hierbij bijvoorbeeld aan grondwerk, voorbereiding voor een bouwplaats of aanrij routes. De kosten hiervan variëren, maar uit eerdere projecten is gebleken dat de kosten hiervoor ongeveer 2% van de het gemiddelde investeringsbedrag (zonder beleidsrijke toevoegingen) bedragen.

Rentekosten

Gedurende de looptijd van het project worden bedragen beschikt voor bouw van de school. Deze beschikkingen dienen bekostigd te worden en daarvoor wordt geld aangewend. Over dit geld dient rente betaald te worden. Het rentepercentage bedraagt op dit moment 1,6%.

Asbest

De kosten voor asbest zijn op te splitsen in directe en indirecte kosten. De directe kosten zijn verwijderingskosten voor het verwijderen van de asbest. Als asbest in het project wordt vastgesteld heeft dit naast verwijderingskosten, ook invloed op het verdere bouwproces. De kosten hiervan zijn opgenomen in de indirecte kosten. Juist deze indirecte kosten zijn, indien aanwezig, fors. De gehanteerde bedragen zijn gebaseerd op ervaringscijfers.

Aankoop grond

Indien een school op een andere locatie wordt terug gebouwd of het een nieuwe school is kan er sprake zijn van grond aankoop. De prijzen per vierkante meter hangen af van het soort grond en de vraag. Om toch een beeld te kunnen geven is op basis van de nota grondbeleid een kengetal gehanteerd van € 185 per m2 (prijspeil 2024).

Exploitatiekosten

Naast de investeringskosten ontstaan er ook aanvullende exploitatiekosten. Met de onderstaande lasten is rekening gehouden in de financiële doorrekening.

Overig éénmalige kosten

- desinvestering
- onderzoek AST bestaande gebouwen
- onderzoek behoefte/capaciteits sportaccommodaties

€ 5.709.183
€ 200.000
€ 75.000
€ 5.984.183

Jaarlijkse lasten

- uitbreiding budget tijdelijke huisvesting
- verhuiskosten
- extra personeelsformatie
- eigenaarslasten

Per jaar
0,9
pm
0,3
pm

Tijdelijke huisvesting

Mede vanwege bovengenoemde streven is tijdelijke huisvesting vaak benodigd. Het zorgdragen voor kwalitatief goede huisvesting is een verantwoordelijkheid van de gemeente. In het geval van tijdelijke huisvesting blijft de gemeente juridisch eigenaar. Echter er wordt wel een bijdrage doorgerekend aan de scholen ter (gedeeltelijke) compensatie van de exploitatiekosten. De kosten voor de nutsvoorzieningen worden volledig doorgerekend.

Er wordt geprobeerd veel gebruik te maken van bestaande (leegstaande) schoolpanden als tijdelijke huisvesting. Echter niet altijd is dit voorradig of passend. In die gevallen moet er tijdelijk vastgoed worden aangetrokken, hierbij kan gedacht worden aan een bestaand pand te huren of nood units te plaatsen. Deze laatste opties zijn erg kostbaar. Er is voor de komende 16 jaar € 17 miljoen gereserveerd voor de bekostiging van alle tijdelijke huisvesting. Dit bedrag is berekend op basis van de opgenomen scholen in het IHP, waarbij uitgegaan is dat ongeveer 50% van deze scholen tijdelijke huisvesting benodigd hebben voor een periode van 2 jaar.

Verhuiskosten

Indien een school in aanmerking komt voor nieuwbouw of renovatie zijn verhuiskosten onvermijdelijk. Conform de verordening dient de gemeente in dat geval de verhuiskosten te vergoeden op basis van feitelijke kosten. De kosten voor verhuizing verschillen per type school en soort onderwijs. Om toch een kengetal te kunnen geven zijn diverse offertes opgevraagd. Op basis hiervan is een gemiddeld bedrag geformuleerd.

Extra formatie

Er is financieel rekening gehouden met een noodzakelijke formatieruimte van in totaal 2,43 FTE conform gemeentelijke functieschaal 11 voor uitvoerende werkzaamheden uit hoofde van dit IHP. Er is nog geen rekening gehouden met overheadkosten.

Eigenaarslasten

- **OZB:** Jaarlijkse dient de gemeente het eigenaarsdeel van de OZB af te dragen over de totale onderwijsportefeuille. Dit wordt berekend aan de hand van een vast percentage per jaar. Dit percentage wordt gerekend over de stichtings- of WOZ waarde. Indien de gemeente ook juridisch eigenaar is dient ook het gebruikersgedeelte door de gemeente bekostigd te worden.

- **Verzekeringen** De gemeente is als eigenaar verplicht de opstalverzekering van alle schoolpanden te regelen en te bekostigen. De verzekering hanteert hiervoor een bedrag per 1000 euro bouwkosten. Hierbij is sprake van een eigen risico.

Klik of tik om tekst in te voeren.